

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

HRVATSKE KNJIGE NA
NOVOSADSKOM SALONU

BROJ
628

Subotica, 24. travnja 2015. Cijena 50 dinara

REGIONALNA AKADEMIJA
MLADIH

KAKO ĆEMO SE
BRANITI OD TUČE?

DJECA SE UPISUJU U
PRVI RAZRED

INTERVJU
NACO ZELIĆ

IZAZOVI
KULTURNOG
AMATERIZMA

POSTAVITE OGLAS

**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

Svaštara POSLOVNI MENIK **Informativne novine u Svaštari** **PLUS**

POSLOVNI MENIK

2373 Rezultata pronadjeno za Poljoprivredne mašine i pribor

Prvi rezultat

Press WELGER AP 41

Press WELGER AP 41 (1000 mm) drveni dizajn, izrađen od kvalitetnog drveta, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine.

Fermentatori za kiseli kupus i

Fermentatori za kiseli kupus i...

RAU servispremač 2,5m

RAU servispremač 2,5m...

Bočna faza

Bočna faza...

Prodajem kupari

Prodajem kupari...

DAEWOO

Balerina

Balerina...

Tarap

Tarap...

Ovredna sejalice

Ovredna sejalice...

Pisatnik

Pisatnik...

BIT 500 96g servo

BIT 500 96g servo...

prodajem belorusa s-40 u Parlezu

prodajem belorusa s-40 u Parlezu...

Honda putpa

Honda putpa...

V.I.P. pristup preko 6265

V.I.P. pristup preko 6265...

KURSA DOLAR

KURSA DOLAR...

www.svastara.rs

VOJVOĐANSKA
Svaštara

AKCIJA!

5G

internet

već od

649 din

KARADORDEV PUT 2.
SUBOTICA
TEL:024/555765
WWW.TIPPNET.RS

II. TAMBURA INSTRUMENTAL FESTIVAL

MEĐUNARODNO NATJECANJE TAMBURAŠA

SOLISTA NA PRIM-BISERNICA, BASPRIM-BRAČ
I
KAMERNIH SASTAVA

24. IV. 2015.

Градска библиотека Суботица
Szabadkai Városi Könyvtár
Gradska knjižnica Subotica

Organizator:

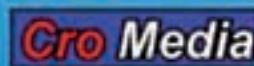
Suorganizator:

II. TAMBURA INSTRUMENTAL FESTIVAL
su pomogli:

ZAVOD ZA KULTURU
VOJVODANSKIH HRVATA

AKTUALNO

Znanstveni kolokvij o obrazovnoj strukturi Hrvata u Srbiji..... 6-7

TEMA

Javno slušanje u Beogradu

Izgradnja inkluzivnog i sigurnog demokratskog društva 8-9

Radni susret predstavnika hrvatskih udruga kulture u Vojvodini

Izazovi kulturnog amaterizma.... 10-11

INTERVJU

Naco Zelić, diplomat u mirovini

Nikada nisam prekinuo veze između Subotice i Zagreba 12-13

SUBOTICA

Izložba *U zrcalu* Zvonka Sarića i Viktora Jurige u Subotici

Mi u kaleidoskopu prošlosti..... 19

ŠIROM VOJVODINE

Lijepom našom ponovno među Hrvatima u Vojvodini

Domaćin Sombor 24

Mario Vrselja, predsjednik Povjerenstva za mladež i pitanja mladih pri HNV-u

Spriječiti odlazak mladih..... 28-29

KULTURA

Salon knjiga u Novom Sadu

Predstavljene knjige iz naklade ZKVH-a i NIU Hrvatska riječ 32-33

SPORT

Marko Firanj, karatist KK *Ravangrad* iz Sombora

Za četiri mjeseca tri odličja 55

Podrivači

Srbija je »izvor i garant dugotrajne diskriminacije« kazao je **Ljubomir Živkov** prilikom primanja godišnje nagrade za promoviranje ljudskih prava i borbu protiv diskriminacije. »Mislim da diskriminacije ima svuda, ali da kod nas ona stanuje. Koliko mogu ja je podrivam«, izjavio je Živkov, dobitnik nagrade za promociju kulture ljudskih prava i jednakosti u Srbiji. Živkov je, novinar i kolumnist, među ostalim i autor sjajne televizijske emisije pod nazivom *Retrovizor* koja se emitirala na B92.

»Svaki dan imamo situaciju da pojedini novinari i mediji na neodgovarajući način izvještavaju o manjinskim grupama i osjetljivim temama. Kada se ova nagrada sagleda u tom kontekstu ona još više vrijedi«, izjavila je **Tamara Srijemac** koja je skupa s **Kristinom Šarić** primila nagradu u ime Jutarnjeg programa RTV Vojvodine.

Da je diskriminacija u Srbiji pravilo, a ne izuzetak istaknula je i profesorica **Vesna Rakić-Vodinelić**: »Diskriminacija je pravilo zbog toga što se s njom susrećemo po svim mogućim osnovama. Raznorazne vlasti koje se u Srbiji smjenjuju posljednjih tridesetak godina su veoma inovativne u pronalaženju osnova za diskriminaciju.«

Koalicija protiv diskriminacije jednom godišnje od 2008. godine dodjeljuje nagrade osobama i institucijama ili organizacijama koje su se istakle u promociji kulture ljudskih prava i jednakosti u Srbiji u pet kategorija: javna vlast, civilno društvo, mediji, biznis sektor i javna ličnost. Nagrade su dobili i **Mirko Milićević** iz studija *Dosije*, Odeljenje za javni red i mir Policijske uprave Beograda i Fond za humanitarno pravo.

Da je stanje ljudskih prava zabrinjavajuće stoji i u izvješću Zaštitnika građana za 2014. godinu. Zabrinjavajuće stoga, jer su »stanje vladavine prava i pravne sigurnosti, poštivanje principa 'dobre uprave', organizacija i kapacitet administracije, primjena zakona i, povrh svega – ekonomska situacija, bili takvi da nisu osigurali razinu poštovanja i prava građana potreban za dostojanstven život svih.« Tijekom prošle godine 20.340 građana se obratilo Zaštitniku građana, a najveći se broj pritužbi odnosio na loš rad uprave, i to u oblasti besmislenih procedura, prebacivanja tereta dokazivanja na građane i spornih propisa koje je donio parlament, navodi se u izvješću.

Međutim, malo je toga iz izvještaja doprlo do javnosti, to nije tema. Tema je ovih dana sam zaštitnik građana i događaji u vezi s njim od prije više od dvadeset godina. Kome da se obrati zaštitnik građana u vezi toga. I kome da se obratimo svi mi zbog maltretiranja i mrcvarenja koje pojedini mediji (ako se uopće mogu tako zvati) godinama rade, a čini se da umjesto da takvih pojava bude manje na javnoj sceni oni postaju sve agresivniji i zloćudniji.

J. D.

SRPSKA MANJINSKA ZAJEDNICA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Desetljeće srpske pravoslavne gimnazije u Zagrebu

Svečanom akademijom u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu obilježeno je dvjesto godina srpskog školstva u Zagrebu i deset godina rada Srpske pravoslavne opće gimnazije *Kantakuzina Katarina Branković*.

»Ova gimnazija promiče baštinu pravoslavne duhovnosti i srpskog nacionalnog identiteta, ali ih upoznaje i s najvažnijim sadržajima hrvatske kulturne i duhovne baštine, čime im olakšava integraciju u sve vidike hrvatskog društva. Deseta obljetnica rada vaše gimnazije nadilazi značenje obilježavanja jednog školskog jubileja, i nemoguće ju je gledati izvan konteksta ukupnih odnosa između hrvatskog i srpskog naroda i naših matičnih država«, rekla je hrvatska predsjednica **Kolinda Grabar Kitarović** na svečanom obilježavanju dvjesto godina srpske prosvjete pri Srpskoj pravoslavnoj crkvenoj općini zagrebačkoj i deset godina rada Srpske pravoslavne opće gimnazije *Kantakuzina Katarina Branković* u Zagrebu, prenosi Radio Slobodna Europa.

»Hrvatska želi biti država stvarne, a ne proklamirane tolerancije, naglasila je, a tolerancija je tek osnova za krajnji cilj - otvarati manjinskim zajednicama prostor za afirmaciju njihovih kulturnih i vjerskih identiteta, i njihovoj aktivnoj integraciji u društveni život. Ova gimnazija ostvarivanju toga cilja daje poseban doprinos, jer osim pružanja općih znanja i odgojnih načela, promiče baštinu pravoslavne duhovnosti i srpskog nacionalnog identiteta i tradicije. Ujedno, ona svojim učenicima otvara vidike multikulturalnosti i multikonfesionalnosti i upoznaje ih sa najvažnijim sadržajima hrvatske kulturne i duhovne baštine, čime im olakšava integraciju u sve vidike života hrvatskoga društva.

Kako je još blagdansko vrijeme, predsjednica Grabar Kitarović uputila je i prigodnu čestitku.

»Dopustite mi, kako smo još u uskrsnom vremenu, da vas sve srdačno pozdravim riječima 'Hristos uskresne' kao izrazom zajedničke vjere u Kristovo uskrsnuće«.

Episkop zagrebačko-ljubljanski Srpske pravoslavne crkve **Porfirije** kazao je kako Bog od nas očekuje jednodušnost u različitosti i jednodušnost u činjenju dobra, a da za cilj imamo ljubav jedni prema drugima, bez obzira kako tko poje bogu i na koji mu se način moli.

»Ono što čini ovaj jubilej i ovaj susret još značajnijim jeste da smo – slava i hvala Gospodu – smogli snage da iza sebe ostavimo događaje iz ne tako davne prošlosti. Veličina i značaj današnjeg sobranja pod ovim prekrasnim svodovima doma hrvatske umjetnosti i kulture jeste da smo usprkos svemu ovde zajedno i da zajednički dijelimo nadu u još bolje sutra«.

Skupu se obratila i **Jasmina Mitrović Marić**, izaslanica srpskog predsjednika **Tomislava Nikolića**.

Srpska pravoslavna gimnazija u Zagrebu djelo je prethodnog mitropolita zagrebačko-ljubljanskog **Jovana Pavlovića**, na čemu su mu njegov nasljednik **Porfirije** i episkop bački **Irinej** izrazili veliku zahvalnost.

Sada je u gimnaziji *Kantakuzina Katarina Branković* 71 učenica i učenik iz Hrvatske, Srbije i Crne Gore. Nastava se odvija u izvrsno opremljenoj, prije tri godine dovršenoj zgradi gimnazije po hrvatskom programu za klasičnu gimnaziju kojem je dodan model školovanja za nacionalne manjine.

Nastavljaju se napadi na Župni ured u Novom Sadu

Nepoznati huligani razbili su kamere na zgradi Župnog ureda Rimokatoličke crkve *Imena Marijinog* u samom centru Novog Sada. Nekoliko mladića i djevojaka je u noći 19. travnja, sjedilo ispred zgrade Ureda, a jedan od momaka iz te grupe štapom je udarao kamere video nadzora.

Nakon incidenta policija je izašla na lice mjesta, ali su se huligani već udaljili. Ovo je još jedan u nizu napada na ovaj ured, a prije dva tjedna oštećen je automobil **Roberta Erharda** dekana Novosadskog okruga.

Policija je preuzela snimke sa sigurnosnih kamere, a prije nekoliko dana identificiran je napadač koji je prije dva tjedna oštetio Erhardov automobil.

»Ovo je sada zaista postalo skoro pa nepodnošljivo. Na ovakav život se zaista teško navići, a posebno kada dodete iz sredine gdje se svi ljudi vole«, rekao je Erhard za *Blic*.

On je dodao da je Novi Sad uvijek bio civiliziran i kulturn grad, poznat po dobrim odnosima između građana različitih vjeroispovijesti.

Inače, Katolička porta, gdje se nalazi Župni ured popularno je mjesto okupljanja mladih, koji, kada vrijeme to dozvoljava, tu provode večeri.

Znanstveni kolokvij o obrazovnoj strukturi Hrvata u Srbiji

Znanstveni kolokvij Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata na temu *Obrazovna struktura hrvatske nacionalne manjine*

TURISTIČKA DJELATNOST U APV

Zdravstveni turizam

»**T**urizam je privredna grana koja je u stalnom porastu, a spoj zdravstva i turističke djelatnosti je od velikog značaja za povezivanje regija i struke«, istaknuo je 21. travnja, potpredsjednik pokrajinske Vlade i pokrajinski tajnik za privredu, zapošljavanje i ravnopravnost spolova **Miroslav Vasin**, na otvorenju poslovnog sajma turizma *Workshop - WTP 2015*, u sklopu kojega se odvija i konferencija medicinskog turizma Jugoistočne Evrope *MedTravel*, na Novosadskom sajmu.

Ovi poslovni događaji okupljaju oko 100 kompanija iz 10 zemalja koje će nastojati da iskustva s poslovnih susreta primjene u vlastitoj praksi radi unapređenja poslovne politike i gospodarske klime u svojoj regiji. Kvalitetni kontakti predstavljaju osnovu uslužne industrije, a posebno turizma, te je konferencija posvećena medicinskom turizmu kreirana u skladu sa potrebama profesionalaca i okrenuta ka stvaranju idealnih uvjeta za umrežavanje kroz formalne programe i druge aktivnosti usmjerene na bolje upoznavanje s pojedinačnim ulogama i dje-

latnostima, te dinamikom poslovanja. Osim toga, sudionicima se pruža prilika sudjelovanja u kvalitetnim raspravama i diskusijama s kolegama iz Europe i svijeta.

Na otvorenju poslovnog susreta, Miroslav Vasin je naglasio da je značajna razmjena iskustava proizvođača medicinske opreme, samih korisnika iste, točnije ugostiteljskih objekata i lječilišta, što ima za cilj da vidno poboljša turističku ponudu Vojvodine i Srbije u ovoj oblasti, kao i da nastavi dobru tradiciju multilateralnih susreta.

»Zahvaljujući ovakvoj praksi, Vojvodina je u prethodne dvije godine ostvarila izuzetne rezultate u oblasti turizma. U protekloj godini povećao se broj posjetilaca u pokrajini za 7 posto, dok je u 2013. godini osjetan bio porast za 21 posto u odnosu na 2012. Devizni priliv od turizma je prošle godine također zabilježio porast od cijelih 30 posto. Značajan udio u ovoj oblasti zasigurno je ostvario i zdravstveni turizam, posebno što pokrajina raspolaže bogatim banjskim potencijalima. Strategija turizma se u prethodne dvije godine osla-

njala na unapređenje novih sadržaja kako bi se oplemenila postojeća turistička ponuda«, rekao je Vasin naglasivši da će se slična praksa nastaviti i u 2015. godini.

Miroslav Vasin, u nazočno-

sti pomoćnice za oblast poduzetništva i zapošljavanja **Mirjane Kranjac**, pomoćnika za gospodarstvo **Željka Dvožaka** i suradnika iz Odjeljenja za turizam i regionalnu gospodarsku suradnju, primio je delegaciju Odbora za turizam Hrvatskog sabora, koji su sudionici ovogodišnjeg Poslovnog sajma medicinskog turizma *MedTravel* u Novom Sadu. Sastanku je prisustvovao i

dr. **Radovan Latinović** zamjenik pokrajinskog tajnika za zdravstvo, socijalnu politiku i demografiju.

Gosti iz Hrvatske – pomoćnik ministra za zdravstvo dr. **Miljenko Bura**, predsjednica Uprave HF Eko Etno Grupa i vanjska članica Odbora **Dijana Katica**, kao i međunarodna savjetnica za turizam **Dubravka**

Davidović – istaknuli su neophodnost suradnje na ključnim pitanjima i u okviru strateških projekata u oblasti turizma, a posebno zdravstvenog, kako se greške ne bi ponavljale i kako bi se predupredilo javljanje poteškoća na putu razvitka, jer razmjena iskustava i sinergija u poslovanju predstavljaju osnovu poticaja, posebno u procesima integracija.

u Republici Srbiji bit će održan u srijedu, 29. travnja, s početkom u 11 sati u prostorijama Zavoda (Laze Mamužića 22) u Subotici. Uvodničari: dr. sc. **Dražen Živić**, znanstveni savjetnik i izvanredni profesor, Institut društvenih znanosti *Ivo Pilar* – Područni centar Vukovar, i mr. sc. **Sandra Cvikić**, stručna suradnica u znanosti, Institut društvenih znanosti *Ivo Pilar* – Područni centar Vukovar.

»Predmet izlaganja su promjene u strukturi hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji prema obilježju *pismenost i školska sprema*. Vremenski okvir analize omeđen je rezultatima popisa 1981. i 2011. godine. Analiza je provedena na razini broja osoba koje su se u tim popisima izjasnile Hrvatima. Rezultati analize pokazuju stanovito poboljšanje razine obrazovanosti hrvatske nacionalne manjine u Srbiji, što je bitnim preduvjetom njezinoga društvenog, ekonomskog, kulturnog i demografskog opstanka na tom prostoru. Ipak, u odnosu na ukupno stanovništvo Srbije, Srbe kao većinski narod u toj državi, te u odnosu na većinu brojnijih nacionalnih manjina u Srbiji, Hrvati imaju nepovoljnija obilježja obrazovne strukture, što se brojčano najviše ogleda u ispodprosječnom udjelu stanovništva s terciarnim (višim i visokim) obrazovanjem. Nezadovoljavajuća razina obrazovanosti nameće se važnim destabilizacijskim čimbenikom razvoja

(društvene i nacionalne kohezije) i položaja hrvatske nacionalne manjine u Srbiji, što će, predvidljivo, ojačati asimilacijske, a oslabiti nacionalno-integracijske procese«, navodi se u najavi kolokvija.

SAVJET ZA NACIONALNE MANJINE RS

Konstitutivna sjednica

Vlada Republike Srbije je na sjednici održanoj 2. travnja, ove godine, donijela Odluku o formiranju Savjeta za nacionalne manjine, kojom su za članove ovog Savjeta imenovani predstavnici Vlade, predsjednici nacionalnih vijeća nacionalnih manjina i predsjednik Saveza židovskih općina Srbije.

Predsjednik Vlade Republike Srbije i predsjednik Savjeta za nacionalne manjine **Aleksandar Vučić** je sazvao konstitutivnu sjednicu ovog državnog tijela za danas, 24. travnja, u zgradi Vlade. Na sjednici će biti nazočan i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća, dr. sc. **Slaven Bačić**.

JAVNO SLUŠANJE U BEOGRADU

Izgradnja inkluzivnog i sigurnog demokratskog društva

Sudionici Javnog slušanja

Veoma je važno utvrditi je li Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina dobar ili zahtjeva izmjene i dopune, kaže predsjednik skupštinskog Odbora za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost spolova, Meho Omerović
** Misija OEES-a u Srbiji nastaviti će pružati podršku Vladi Republike Srbije u izgradnji kapaciteta nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, istaknuo je Peter Burkhard*

»**Z**a rješavanje problema rada i funkcioniranja nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u Republici Srbiji, neophodno je uspostaviti što kvalitetniju komunikaciju i suradnju Vlade s predstavnicima tih vijeća«, rekla je direktorica Ureda za ljudska i manjinska prava **Suzana Paunović** na Javnom slušanju, održanom 17. travnja, u Maloj dvorani Narodne skupštine, čija je tema bila: *Rad i funkcioniranje nacionalnih vijeća nacionalnih manjina*.

Direktorica Suzana Paunović je rekla da taj Ured ima izuzetnu suradnju s nacionalnim vijećima s kojima je radio na rješavanju brojnih pitanja. »Tijekom prethodne godine imali smo brojne sastanke s Ministarstvima prosvjete, pravde, državne uprave i lokalne samouprave, na kojima smo pokušavali napraviti bolji,

neposredniji kanal komunikacije nacionalnih vijeća i ministarstva u čijoj je nadležnosti najveći broj pitanja od značaja za nesmetano, bolje i efikasnije funkcioniranje nacionalnih vijeća«.

Ovaj skup je organizirao Odbor za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost spolova Skupštine Srbije, u suradnji s Misijom OEES-a u Srbiji, a osim predstavnika spomenutog Odbora, na skupu su sudjelovali i predstavnici sedamnaest nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, predstavnici Zaštitnika građana i Pokrajinskog ombudsmena, organizacija civilnog društva, predstavnici međunarodnih organizacija i stažisti na Programu stažiranja za mlade-pripadnike manjina u državnim institucijama u Republici Srbiji.

Ispred Hrvatskog nacionalnog vijeća, na Javnom slušanju su sudjelovali predsjednik Izvršnog

odбора HNV-a **Darko Sarić Lukendić** i vijećnik **Tomislav Stantić**.

INTENZIVNIJE OSVJETLJAVATI MANJINSKU PROBLEMATIKU U JAVNOSTI

Darko Sarić Lukendić kaže kako se na ovome skupu čula i zanimljiva informacija da treba intenzivirati aktivnosti na izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim vijećima, što je dopiralo iz diskusije više sudionika i navodi kako je mišljenja da i ovakvi skupovi trebaju imati mjesta u radu manjinskih nacionalnih vijeća.

»Mislim da je značajno biti nazočan i na ovakvim susretima, ne bismo li iz prve ruke bili obaviješteni o tome što se eventualno novo sprema. S druge strane, mislim da je važno da se o položaju manjina i manjinskoj

problematici što više govori u javnom životu, dakle, da se taj problem što intenzivnije osvjetljava. Tako i na ovaj način možemo djelovati u smjeru smanjenja tenzija, tj. animoziteta koji postoje spram pojedinih nacionalnih manjina. Ovaj susret je bio značajan, jer je to bila i prilika da se s aktivnostima i problemima s kojima se suočavaju nacionalna vijeća, upoznaju i narodni zastupnici, kojima možda takva problematika nije izvorno bliska«.

Tomislav Stantić kaže da je na održanom skupu naglasio kako i dalje postoje visoko podignuti zidovi većinske nacionalne zajednice prema manjinskim, ali i obratno.

»Istaknuo sam i postojanje isto tako visokih zidova unutar samih manjinskih zajednica, gdje stranačke strukture političkih stranaka s nacionalnim predznakom drže čvrstu barijeru prema

vijećnicima građanske provenijencije, čak iako ti vijećnici nisu članovi neke od građanskih stranaka. To je proces getoizacije nacionalnih vijeća, koji demotivirajuće djeluje na birače u izbornom procesu», kaže Tomislav Stantić i navodi kako je podržao i prijedlog za promjenu Izbornog zakona, koji bi osigurao sigurno mjesto i za predstavnika hrvatske nacionalne manjine u Narodnoj skupštini Republike Srbije.

RAD NA UNAPREĐENJU ZAKONODAVNOG OKVIRA

Tijekom rasprave na Javnom slušanju, razmatrani su modeli suradnje nacionalnih vijeća nacionalnih manjina s Odborom za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost spolova, te pitanje financiranja i sredstava za rad kojima raspolažu nacionalna vijeća, kao i o zaštiti kolektivnih i individualnih prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji.

Na skupu je izneseno i više mišljenja o potrebi departizacije nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, kao i o poboljšanju ostvarivanja prava nacionalnih manjina u oblastima obrazovanja, informiranja, kulture i službene uporabe jezika i pisama. Pored rada na unapređenju zakonodavnog okvira, naglašeno je da prioritet za naredni period jest i puna primjena usvojenih zakona glede manjinskih prava i izrada Akcijskog plana za pregovoračko poglavlje 23, koje se odnosi i na položaj nacionalnih manjina.

Prema riječima šefa misije OEES-a u Srbiji **Petera Burkharda** ta organizacija smatra da su rad i funkcioniranje nacionalnih vijeća veoma važni za izgradnju inkluzivnog i sigurnog demokratskog društva.

»Razina integriranosti nacionalnih manjina u društvo i uključenost u sve političke, građanske, društvene, ekonomske i kulturne procese je osnovni pokazatelj razine demokratizacije i poštovanja ljudskih prava, kao i poštovanja različitosti u društvu«, ocijenio je Burkhard i

naglasio da iako u Srbiji postoji visok stupanj različitosti, ona je usvojila napredan pravni okvir za unapređenje zaštite ljudskih prava svih grupa i sprječavanje njihove diskriminacije.

Državnik tajnik u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave **Ivan Bošnjak**, podsjetio je na nedavno formiranje Posebne radne skupine za izradu Akcijskog plana za

Navela je da Ured vrši pripremu državnih izvješća, na osnovu priloga nadležnih institucija o sprovođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina i Europske povelje o regionalnim

Misija OEES-a u Srbiji nastavit će pružiti podršku Vladi Republike Srbije u izgradnji kapaciteta nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, istaknuo je Peter Burkhard.

Predsjednik skupštinskog Odbora za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost spolova **Meho Omerović** je naglasio kako je Javno slušanje i rasprava posvećena nacionalnim vijeći-

ostvarivanje prava nacionalnih manjina i istaknuo da je Akcijski plan prilika da se njegovi elementi implementiraju na sve tri razine: republičku, pokrajinsku i jedinice lokalnih samouprava, a taj plan ima za cilj da se kroz mjerljive rezultate implementira sve ono dobro što se nalazi u zakonima i time postigne viši stupanj zaštite i ostvarivanja prava nacionalnih manjina.

ili manjinskim jezicima, a navela je i da su u 2015. godini iz proračuna Republike Srbije osigurana sredstva u visini od 245.000.000 dinara nacionalnim vijećima, koje Ured za ljudska i manjinska prava raspoređuje za financiranje aktivnosti nacionalnih vijeća u oblastima obrazovanja, informiranja, kulture i službene uporabe jezika i pisma.

Suzana Paunović je, među ostalim, rekla i da Ured održava i nastoji održavati kontinuiran dijalog i razmjenu mišljenja sa svim nacionalnim savjetima nacionalnih manjina, a sastavni dio tog dijaloga je bio i obilazak svih nacionalnih vijeća i Saveza židovskih općina u njihovim sjedištima, a u cilju sagledavanja stanja u funkcioniranju nacionalnih vijeća, problema i otvorenih pitanja s kojima se susreću u svom radu, kao i planiranih aktivnosti za naredni period.

Paunović je istaknula i da je Ured preuzeo aktivnu ulogu u pripremi akcijskog plana za nacionalne manjine, te da će svim svojim kapacitetima i u budućnosti nastaviti pružati podršku tijekom izrade tog značajnog dokumenta i nastaviti koordinirati između ministarstava Vlade i onoga što se događa u praksi.

Zvonko Sarić

STAŽISTI

Ured za ljudska i manjinska prava već petu godinu sprovodi projekt stažiranja za mlade pripadnike nacionalnih manjina u državnim tijelima u Republici Srbiji, kroz koji je do sada prošlo 39 stažista, dok aktualno sudjeluje 10 stažista koji su angažirani u tom Uredu, te Ministarstvu prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja, Ministarstvu kulture i informiranja, Ministarstvu zdravlja, Koordinacijskom tijelu Vlade RS za općine Preševo, Bujanovac i Medveđa, kao i u Timu za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva i Kancelariji za suradnju s civilnim društvom.

ma i pozvao predstavnike vijeća da otvoreno diskutiraju o svim pitanjima koja su za njih važna, kako bi te probleme s kojima se suočavaju, Vlada uvrstila u svoje prioritete za rješavanje. Prema njegovim riječima, veoma je važno utvrditi je li Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina dobar ili zahtjeva izmjene i dopune.

ODRŽAVANJE KONTINUIRANOG DIJALOGA

Tijekom obraćanja sudionicima Javnog slušanja, Suzana Paunović je napravila osvrt na aktivnosti koje provodi Ured za ljudska i manjinska prava u cilju zaštite i ostvarivanja prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji.

RADNI SUSRET PREDSTAVNIKA HRVATSKIH UDRUGA KULTURE U VOJVODINI

Izazovi kulturnog amaterizma

*Susreti – pozitivni i korisni * Važno je što više djece i mladih uključiti u rad udruga * Tavankutska priča*

Stanje i perspektive hrvatskih udruga kulture u Vojvodini bila je tema prvog ovogodišnjeg susreta predstavnika hrvatskih kulturnih udruga u Vojvodini koji je održan u Srijemskoj Mitrovici u subotu, 18. travnja, u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem. O temi je govorila **Katarina Čeliković** menadžerica kulturnih aktivnosti Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, istaknuvši da je prije sedam godina bilo 30-ak udruga kulture dok ih danas egzistira 45. Slična situacija je i s brojem održanih manifestacija. »Vidljiva je tendencija rasta broja hrvatskih udruga kulture, a samim tim i broja manifestacija. Prije sedam godina održano je 100 manifestacija koje su producirale udruge kulture. Danas je 160 takvih manifestacija. Njih 60-ak je stalnih koje se redovito svake godine održavaju kako u manjim udrugama, tako i u onim većim. Naravno, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Hrvatsko nacionalno vijeće su veliki podupiratelji, inicijatori i motivatori zajedničkih manifestacija. Primjer je manifestacija *Srijemci Srijemu* koja će se održati ovoga tjedna. Važno je primijetiti da ponegdje dolazi do malog zamora entuzijazma među našim ljudima na terenu, a ima udruga koje mogu vrlo uspješno samoodrživo raditi. Za to ima dobrih primjera. Turizam, poljoprivreda, kao i neki drugi projekti, na koje apliciraju udruge, mogu upravo značiti samoodrživost. Udruge su pred velikim izazovima i važno je što više djece i mladih uključiti u njihov rad. Svaki ovaj susret ima veliki značaj, a predstavnici udruga trebali bi se sastajati više

od dva puta godišnje – kako bi se bolje upoznali, pružili pomoć i podršku jedni drugima«, istaknula je Katarina Čeliković.

TAVANKUTSKA PRIČA

Kao primjer dobre prakse nazočnim predstavnicima hrvatskih kulturnih udruga predstavilo se HKPD *Matija Gubec* iz

kulturne udruge rade na terenu Vojvodine, a koje su kompatibilne, mogli bi stvoriti konkurentnu priču o seoskom turizmu. Mislim da hrvatska sela u Vojvodini mogu ponuditi kvalitetnu turističku priču, a kroz to napraviti samoodrživi princip funkcioniranja udruga u tim selima. No na žalost sve povezuju slični problemi – s tekućom infrastrukturom

jedna samoodrživa priča svake udruge, kao i zajednice koje žive u tim selima.« Dogovoreno je da se sastanak predstavnika udruga održi polovicom svibnja u Tavankutu, do kada bi predstavnici svih udruga trebali dostaviti konkretne prijedloge turističke ponude, koja bi bila predstavljena kao jedinstvena ponuda upućena svim turističkim zajednicama.

U Hrvatskom domu

Tavankuta. Tavankutska priča promovira ne samo kulturnu baštinu nego i razvoj ruralnog turizma. Najpoznatiji su, naravno, po slamarkama koje prave brojne umjetnine u tehnici slame. Da primjer Tavankuta posluži kao dobar uzor i drugim selima gdje djeluju i rade hrvatske kulturne udruge, kako bi zajedničkim nastupom stvorili jednu novu turističku mapu u Vojvodini, govorio je **Ladislav Suknović** predsjednik HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta: »Kada bi objedinili sve aktivnosti koje hrvatske

i velikim odlivom življa sa sela. Zajedničkim snagama možemo podijeliti te probleme, možemo vidjeti kako to drugi rade i samo preslikati neka rješenja u svoja sela i na taj način podići entuzijazam u žitelja i članova udruga. Bitno je naći adekvatan tim koji će raditi, okupljati žitelje i članstvo i poraditi na turističkoj ponudi. Time ostvariti barem minimalan prihod, a udruge bi trebale što više aplicirati s projektima na fondove koji su im dostupni. Tim ukupnim financijskim snagama može se napraviti

OMASOVITI ČLANSTVO

Jedna od preporuka sa susreta hrvatskih kulturnih udruga bila je potaknuti mlade da se uključe u rad udruga, kao i da udruge, čije je članstvo malobrojno, pokušaju osmisliti nešto relaksirajući program: »Kroz aktivnosti u udruzi razvijamo osjećaj pripadnosti hrvatskom narodu, osnažujemo taj osjećaj i djelujemo na očuvanju našeg kulturnog identiteta. Potrebno je smanjiti onu vrstu nelagode koja još uvijek postoji u pojedinim mjestima kada se Hrvati očituju o svojoj nacionalnoj pripadnosti, o svojoj kulturi, jeziku. Ova vrsta redovitog druženja s članovima udruga treba biti zadovoljavajuća i relaksirajuća, a ne obveza. Pred nama je sjednica HNV-a na kojoj bismo trebali raspisati natječaj za dodjelu sredstava u oblasti kulture. Apeliram na udruge da pokušaju ispitati strukturu svojih programskih aktivnosti – fokus projekata treba biti na jačanju kohezije, osjećaju pripadnosti hrvatskome narodu. To je jedan od načina da se članstvo udruge omasovi i uključe mladi ljudi – treba im omogućiti da im na tim susretima bude ugodno, da se lijepo osjećaju«, istaknuo je predsjednik IO HNV-a **Darko Sarić Lukendić**.

PRIJEDLOZI

Na susretu su predstavnici udruga imali priliku davati i prijedloge. Jedan od prijedloga upućen je sudionicima od **Ivana Karana**, predsjednik HKD-a *Vladimir Nazor* iz Stanišića, a predlaže se da vodeće prezentacije sa susreta hrvatskih kulturnih udruga budu dostupne i drugim zainteresiranima, a ne samo onima koji su došli na taj skup. Prijedlog je da se obje prezentacije, u elektroničkoj formi postave na internet. Karan je HNV-u i Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata predložio i pokretanje manifestacije od značaja za cijelu hrvatsku zajednicu: »O tome pričamo već gotovo tri godine. Prijedlog je da se održava manifestacija od značaja za cijelu hrvatsku zajednicu. Smotra, npr. Republička smotra hrvatskih folklora i smotra dječjih hrvatskih kazališta. Mislim da je potrebno da kao i druge manjinske zajednice imamo manifestaciju na razini cijele zajednice, to mnogo ozbiljnije zvuči kada se razgovara s državnim tijelima u vezi finan-

AMATERIZAM UDRUGA

U tijeku drugog dijela radnog sastanka ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov** govorio je o izazovima kulturnog amaterizma u Vojvodini: »Najveći broj sadržaja kulture dolazi iz onoga prostora iz kojeg stoji amaterizam. Kulturna scena vojvođanskih Hrvata, još uvijek je nerazvijena. Mali je broj profesionalnih institucija. Mali je broj onih radno angažiranih a plaćenih za poslove koji se odvijaju unutar hrvatske kulturne scene. U tom kontekstu moramo s vremena na vrijeme pitati se kako stoji s amaterizmom. Ima li određenih problema, određenih zamora? Postoji li nešto što može biti u funkciji razmjene pozitivnih primjera? Moramo razmišljati o tome na koji se način zasićenje može nadomjestiti i što bi moglo uraditi Hrvatsko nacionalno vijeće i ZKVH, kako bi se problemi koji dolaze iz tog segmenta, mogli pozitivno riješiti. Važno je porazgovarati o tome što je amaterizam danas, pred kakvim je izazovom i s kojim se problemom suočava, kao i na koji način je to moguće razrješavati.«

ciranja. Ta smotra trebala bi biti natjecateljskog karaktera, jer se na velikom broju natječaja traže rezultati s natjecanja. Mislim da je prolaznost hrvatskih društava

na općinskim smotrama i zajedničkim lokalnim i pokrajinskim nedovoljna, zbog jake konkurencije, velikog broja drugih društava drugih nacionalnih manjina»,

rekao je Ivan Karan. Kao ravnatelj NIU *Hrvatske riječ* uputio je poziv svim udrugama da obavještavaju tjednik o svim svojim aktivnostima koje bi se u formi kratkih vijesti u elektroničkom obliku, objavljivale na novom sajtu gdje se dnevno ažuriraju vijesti.

Generalna ocjena svih sudionika je da je održavanje ovakvih susreta, koji su počeli 2009. godine, pozitivno i korisno. To je način da se razmjene iskustva, ostvare novi kontakti i stvore nove ideje za neku zajedničku suradnju: »Vjerujem da će se nastaviti praksa održavanja ovakvih susreta u različitim mjestima. Drago mi je što smo se danas u Srijemskoj Mitrovici u Hrvatskom domu mogli susreti s predstavnicima hrvatskih udruga iz cijele Vojvodine. Susreti su se pokazali kao vrlo korisni, jer na taj način upoznajemo jedni druge, rad ostalih udruga i produbljujemo buduću suradnju«, izjavio je **Krunoslav Đaković** predsjednik HKC *Srijem – Hrvatski dom* iz Srijemske Mitrovice.

Suzana Darabašić

REZULTATI NATJEČAJA MINISTARSTVA KULTURE I INFORMIRANJA

Sredstva za projekte iz hrvatske zajednice

Ministarstvo kulture i informiranja objavilo je rezultate Natječaja za sufinanciranje projekata u oblasti kulturne djelatnosti nacionalnih manjina u Republici Srbiji u 2015. godini. Predviđenim natjecajnim sredstvima sufinancirat će se i deset projekata čiji su podnositelji subjekti iz hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji, a za koje će biti izdvojeno ukupno 1.050.000 dinara.

U pitanju su sljedeći projekti: Festival hrvatskih duhovnih pjesama *HosanaFest – Deseti put zajedno!* (100.000); Hrvatska

likovna udruga *Croart*, Subotica – Peti saziv međunarodne umjetničke kolonije *Stipan Šabić* – 2015. (100.000); Hrvatska glazbena udruga Festival bunjevački pisama, Subotica – 15. *Festival bunjevački pisama* (150.000); Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Subotica – Izdavanje časopisa za književnost i umjetnost *Nova riječ* (100.000); Udruga građana *Urbani Šokci*, Sombor – Međunarodni okrugli stol *Urbani Šokci 10 - Pamćenje vode* (50.000); Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanica*, Subotica – *Dužijanica 2015.*

(200.000); Hrvatska čitaonica, Subotica – 14. pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku (50.000); Hrvatska čitaonica, Subotica – 13. pokrajinski susret pučkih pjesnika *Lira naiva 2015.* (50.000); Hrvatska čitaonica, Subotica – 14. *dani Balinta Vujkova* (150.000); Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo *Matija Gubec*, Tavankut – 30. saziv Prve kolonije naive u tehnici slame (100.000).

Ukupan iznos sredstava na ovom republičkom natječaju je 14.790.000 dinara, a bit će sufinancirano 118 projekata.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata dobio je sredstva i na natječaju za financiranje i sufinanciranje projekata u oblasti bibliotečko-informacijske djelatnosti – projekt *Formiranje zavičajne knjižnice Biblioteka Croatica i kataloška obrada knjižnog fonda* (250.000) te na natječaju za financiranje ili sufinanciranje projekata u oblasti zaštite, očuvanja i prezentacije nematerijalnog kulturnog naslijeđa – projekt *Izrada kataloga nematerijalne kulturne baštine Hrvata u Vojvodini* (100.000).

D. B. P.

NACO ZELIĆ, DIPLOMAT U MIROVINI

Nikada nisam prekinuo veze između Subotice i Zagreba

*Sedamdesete su bile vrijeme ponovnog zbližavanja Hrvata na sjeveru Bačke * Od rane mladosti sam počeo zapisivati pojedine riječi i običaje našeg podneblja * Kulturna baština bačkih Hrvata je izuzetno bogata*

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Umirovljeni diplomat, diplomirani pravnik i nekadašnji ravnatelj Hrvatske škole u Tavankutu, **Naco Zelić**, poslije Hrvatskog proljeća sedamdesetih godina prošloga stoljeća, preselio je u Zagreb, ali nikada nije prekinuo vezu s rodnim podnebljem. Vitalni 85-godišnjak i dalje se neumorno bavi sakupljanjem i čuvanjem velikog kulturnog blaga pisane povijesti bačkih Hrvata Bunjevaca, aktivno sudjelujući u gotovo svim događanjima naše dijasporu u glavnom gradu Hrvatske.

HR: Kako danas, poslije više decenija, gledate na vrijeme kada ste napustili Suboticu i preselili se u Zagreb?

To je bilo jako bogato vrijeme za nas bunjevačke Hrvate, osobito u Subotici, imali smo brojne aktivnosti poput primjerice organizacije *Dužijance*, koja nije samo bila proslava žetelačkih aktivnosti nego manifestacija kroz koju smo mi govorili o svemu što je bilo važno za nas u tim vremenima. Mnogi pojedinci su se aktivno uključili u rad naše zajednice – došlo je do svojevrsnog pomirenja između dotad dviju politički suprotstavljenih strana. Početkom 1968. godine u *Plavoj vijećnici* Gradske kuće u Subotici organiziran je zajednički skup gdje su jedan pokraj drugoga sjedili onaj koji je tužio i sudio i onaj koji je bio suđen, i svi su tada našli način, potrebu prijeći preko tih stvari

iz prošlosti, u želji zajedničkog zauzimanja za sudbinu hrvatskog puka na prostorima sjevera Bačke.

HR: U razdoblju između već spomenute 1968. i 1972. godine mnogo je važnih i značajnih stvari urađeno unutar hrvatske zajednice u Subotici i okolici. Što bi ste posebnice izdvojili?

Obnovili smo izdavanje kalendara *Danice*, *Rukovet* ponovno dobiva svoj hrvatski naziv, tiskano je dvadesetak knjiga (*Kikićeve* antologije, *Balintovi Cvijetovi mećave*, *Sekulićeva Književnost Bačkih Hrvata*) od kapitalnog značaja. Također, 1970. godine je osnovano Bunjevačko kolo, kome je poput brojnih drugih hrvatskih

društava izbrisan atribut hrvatski pa je ostalo Kulturno umjetničko društvo sve do 1995. godine kada mu je ponovno vraćen hrvatski predznak. Zbilja puno, puno značajnih stvari se dogodilo uz sudjelovanje mnoštva ljudi koji su ostali neimenovani u svom radu.

HR: Koliki je bio entuzijazam ljudi koji su aktivno sudjelovali u radu hrvatske zajednice u Subotici i okolici?

Entuzijazam je bio nevjerovatan, imali smo i mnogo mladih ljudi koji su uz starije poput **Matije Poljakovića**, **Balinta Vujkova**, **Pokornika**, **Belu Gabrića**, **Tikvickog** jednog i drugog, s puno elana sudjelovali u organiziranju mnogih kul-

turnih i umjetničkih aktivnosti. Uspostavili smo jako dobre kontakte s medijima, s radio i televizijom, a što se tiče Dužijance nije bilo niti jedne tadašnje novine koja nije pisala o ovom za Hrvate Bunjevce izuzetno važnom kulturnom događaju.

HR: S vremenskim otklonom od četrdeset i više godina vraćamo se u današnjicu Nace Zelića koja je čini se protkana željom da se određene stvari iz prošlosti nikako ne zaborave i sačuvaju za buduća pokoljenja. Kako ste se odlučili posvetiti očuvanju tragova iz bogate kulturne baštine bunjevačkih Hrvata?

Moram kazati kako sam još od mladosti ponešto piskarao, ali nikada nisam objavljivao. Danas daleke 1954. godine sam u dogovoru s Petrom Šarčevićem napisao jedan tekst o jeziku bunjevačkih narodnih pripovjedaka, ali to tada nisam mogao objaviti. To je objavljeno četrdeset godina kasnije. Tijekom godina bilježio sam mnoge riječi, izreke koje su manje bile poznate u javnosti i koje se, po mojim spoznajama, nisu pojavljivale drugdje i tako sam u svom popisivanju stigao do brojke od 2.000 zabilježenih riječi i naziva. Zapisivao sam nazive za brojne stvari iz naših domaćinstava, jela i svega što je naš narod tamo stoljećima okruživalo, sve s tim da će jednoga dana doći do prilike da se to doradi, da se dopuni. I eto, na koncu je došlo i do toga.

HR: Tijekom svoje karijere bili ste i ravnatelj hrvatske škole, potom vrstan pravnik na koncu konzul Republike Hrvatske u Budimpešti. Je li kroz sve te odgovorne funkcije koje ste obnašali kolala ta poznata snaga našeg življa, dajući vam energiju za odgovoran društveni rad?

Svakako. Jer, ne samo ja nego svi mi koji smo aktivno sudjelovali u brojnim aktivnostima ondašnjeg vremena nastojali smo što više ljudi uključiti i povezati. Imali smo brojne primjere povezanosti s našim običnim ljudima, sa sela i salaša, gdje smo dobi-

li zabilježene dojmove njihovih doživljaja. I tijekom *Dužijance*, u povorci, smo imali takvih izvornih slika s kojima smo željeli javnosti predočiti jednu priču o nama – priču u slikama. Mislim kako smo u tome u potpunosti uspjeli. Jer, okupili smo dvije tisuće ljudi, a to nisu kao danas bila društva nego spontano okupljeni ljudi koji su izlazili iz svojih kuća i cijele obitelji su se priključivale svečanoj povorci *Dužijance* održane 1968. godine.

HR: Već gotovo pola svog vijeka živite u Zagrebu. Kako iz vaše perspektive izgleda most između Subotice i Zagreba i je li on još uvijek jak ili su veze polako počele slabiti?

Ako govorim o sebi mogu kazati kako ja nikada nisam prekidao vezu između ove dvije sredine i doživljam sebe kao da živim i tamo u Subotici i tu u Zagrebu i nikada nisam prekidao taj kontakt. No, u biti nije sve tako jednostavno i zbilja

teritoriju Mađarske ostao dobro poznat svima i tijekom proteklih pedesetak godina smo uvijek imali zapažen interes za sva događanja vezana uz problematiku života Hrvata Bunjevaca s prostora Bačke. Velikani poput Josipa Andrića, Ante Sekulića koji i danas ovdje živi, pa osim njih Grgo Gamulin, Vlado Maleković, Ivan Čangl, Pero Budak i mnogo njih su ostavili neizbrisiv trag. Imali smo mnogo ljudi u sferi kulture i društvenih znanosti i mislim kako su svi pridonijeli razvijanju tradicije dobrog imena naših ljudi u hrvatskome glavnom gradu.

HR: U pripremi je jedna vrijedna knjiga, hrestomatija o pisanoj riječi Bačkih Hrvata. Što Vas je navelo sudjelovati u njezinu nastanku?

Prije dvadesetak godina je tiskana jedna hrestomatija pod nazivom *Hrvatska riječ u Srijemu*. Petra Šarčevića i mene je to potaklo da bi i mi trebali

žive kontakte sa Strossmayerom, Račkim. Što mi uopće znamo o tome? Zato je ova hrestomatija iznimno važna za sve nas koji potječemo s prostora Bačke.

HR: U kojoj mjeri je teško doći do izvornih materijala kulturne povijesti bunjevačkih Hrvata i jesu li ono dovoljno sačuvani?

Mislim kako je ona u velikoj mjeri sačuvana, iako postoje brojni slučajevi kako su knjižnice u određenim vremenima izmijenjene na više načina, primjerice knjižnica Franjevačkog samostana je imala više takvih brodoloma ili slučaj osobne knjižnice Ivana Kujundžića koja je sadržavala bogatu kolekciju vrijednih djela našeg naroda, a koja je prilikom njegova uhićenja 1947. godine uhićena skupa s njim. Ipak, na sreću, ima mnogo toga sačuvanog, pa tako Sveučilišna knjižnica u Zagrebu ima golemu zbirku vrijednih djela našeg podneblja.

HR: Što je za Vas osobno najvrijednije djelo u kulturnoj riznici bunjevačkih Hrvata iz Bačke?

Za mene posebnu vrijednost ima *Subotička Danica*, jer je ona živa povijest našeg naroda i prati svakogodišnja događanja tijekom proteklih stotinjak godina. Sve je to živopisno oslikano kroz velika, ali i ona mala događanja običnih ljudi, što opet ima golemu životnu vrijednost.

HR: Vidite li ljude koji bi mogli nastaviti Vaš rad na očuvanju i prezentiranju kulturnih vrijednosti bačkih Hrvata?

Nažalost nemam toliko kontakata s mlađim ljudima iz našeg podneblja, ali kada gledam određene pojedince i njihov dosadašnji rad u ovoj oblasti onda mislim kako imamo šanse uspješno nastaviti rad na očuvanju naše kulturne baštine. Jer, ako pogledamo u prošlost posljednjih godina i tristotinjak tiskanih knjiga, onda zbilja ne moramo brinuti kako će se stvaralački niz nastaviti i dalje. U njima je puno toga novoga, što uz dodir s prošlošću donosi i živu sliku sadašnjosti.

DRUGA GENERACIJA

Moj sin Goran je rođen u Tavankutu, u Subotici je proživio sve do svoje 15 godine i još uvijek bolje govori bunjevački od devedeset posto ljudi koji danas tamo žive i zanima se za događanja iz rodnog kraja, iako već gotovo dvadeset godina živi u SAD. Već njegovi sinovi, moji unuci su daleko od toga...

je mnogima teško održavati taj kontakt, nisu svi ljudi jednakog sluha i ne osjećaju interes za tako nešto. Također nisu ni svi interesi jednaki – dok je za mene jedino važan interes sačuvati ono što imamo i upozoriti nas da redovito osvježavamo to znanje koje imamo o nama samima.

HR: Je li teško danas biti bački Hrvat u Zagrebu u odnosu na druge hrvatske subetničke skupine koje naseljavaju glavni grad Hrvatske?

Mislim kako u Zagrebu još uvijek postoji veliko razumijevanje za Hrvate iz Bačke, i smatram kako je regija Bačke, uz dio koji se danas nalazi na

dati slično svjedočanstvo o našoj pisanoj hrvatskoj riječi u Bačkoj koja je izuzetno bogata, u odnosu na druge Hrvate koji žive izvan Hrvatske. Imamo toliko manipulacija koje nemaju nikakvih povijesnih niti stručnih osnova za ozbiljnije sagledavanje neospornih činjenica i bilo je nužno učiniti nešto na tom polju. Na primjer kad neko kaže da je Tito uveo hrvatstvo na područje Bačke, a jedan Ive Prčić je davno prije tiskao Bunjevačke pisme i na naslovnici stavlja hrvatski grb onda na tu temu zbilja nemam što govoriti. Imamo i našeg Ivana Antunovića, o kojem će ove godine biti mnogo više riječi, koji je u svoje vrijeme imao

TREĆI CIKLUS REGIONALNE AKADEMIJE MLADIH HRVATSKE MANJINE IZ REPUBLIKE SRBIJE I SRPSKE MANJINE IZ REPUBLIKE HRVATSKE

Put ka boljim odnosima

Na koncu četverodnevnog druženja mladi iz Republike Hrvatske i Srbije jednoglasno su donijeli Deklaraciju o međusobnom razumijevanju i suradnji

U hotelu *Norčev* na Fruškoj gori, od 16. do 19. travnja, održan je treći ciklus Regionalne akademije pod nazivom *Minority Integration Network (MINTEGNET)*, koji okuplja mlade iz redova srpske manjine iz Republike Hrvatske i mlade Hrvate koji žive u Srbiji. Ideja projekta potekla je od strane Srpskog nacionalnog vijeća iz Zagreba u dogovoru s Novosadskom novinarskom školom iz Novog Sada. Slična akademija organizira se u Srpskom narodnom vijeću u Zagrebu

tor je četverodnevnog seminara. Tijekom četiri dana boravka u hotelu *Norčev* na Fruškoj gori, mladi iz Republike Hrvatske i Srbije, imali su priliku, osim druženja i razmjene iskustava, sudjelovati u debatama i slušati predavanja na sljedeće teme: *Jačanje desnice i odgovor ljevice u regiji i osvrt na budućnost dvije zemlje i međusobnu suradnju*, kao i predavanje na temu: *Predstavnici/ce manjinskih i marginaliziranih skupina u politici u 21. stoljeću na teritoriju zapadnog Balkana*, predavačice **Gordane**

zajedničku inicijativu: »Smatram da je ovo jako dobro jer se može zaključiti da su se mladi ljudi iz Hrvatske i Vojvodine, koji su trenutno ovdje, upoznali i podijelili svoja iskustva kao manjina u sredinama u kojoj žive. Ta razmjena iskustava je jako značajna, a osim toga svatko od njih je radio na izgradnji svojih političkih vještina, znanja...«, izjavila je **Marina Grnjak Kljaić** ispred Novosadske novinarske škole.

DONOŠENJE DEKLARACIJE

Na koncu četverodnevnog druženja mladi iz Republike Hrvatske i Srbije jednoglasno su donijeli Deklaraciju o međusobnom razumijevanju i suradnji između pripadnika hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji i

ne u Srbiji, odnosno pripadnika srpske nacionalne manjine u Hrvatskoj, zatim uvjerenje da je uspostavljanje normalnog demokratskog društva i poštivanje prava manjina pretpostavka dobrih međunacionalnih odnosa i društvenog napretka, spremnost na koordinirano djelovanje da skupa s institucijama obje države iznađu najprihvatljivija rješenja za akutna pitanja nacionalnih manjina i spremnost da budu poveznica između institucija, da daju prijedloge i podršku jedni drugima u cilju povećanja standarda manjinskih prava u obje države kao i spremnost da djelovanjem, akcijama i izjavama budu poveznica između dva naroda i da pridonose međunacionalnom dijalogu i suradnji. »Dogovoreno je da bude održan i

uzastopno unazad pet godina i pokazala se potreba da se ovaj program proširi i na regionalnu razinu. Glavni financijer projekta je američka fondacija *Balkan trust for democracy* čiji donatori podržavaju manjinska prava i manjinska pitanja, a projekt je podržan i od strane Hrvatskog nacionalnog vijeća.

ZAJEDNIČKA INICIJATIVA

Novosadska novinarska škola iz Novog Sada organiza-

Čomić, a potom i predavanja na temu: *Ideologije socijalističke Jugoslavije – širenje propagande u službi indoktrinacije društva i kontekstualizacija socijalističke Jugoslavije u vrijeme hladnog rata – položaj između istoka i zapada*, predavača profesora povijesti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu **Brvoja Klasića**. Dvadesetak mladih ljudi iz Hrvatske i Srbije, imali su priliku da tijekom četverodnevnog boravka sudjeluju u radionicama i vježbama kako bi uspjeli napraviti neku svoju

srpske nacionalne zajednice u Hrvatskoj. Kako se ističe u deklaraciji, predstavnici hrvatske i srpske nacionalne manjine izražavaju razumijevanje prema svim problemima položaja pripadnika hrvatske nacionalne manji-

četvrti seminar kako bi konačno dogovorili neke natuknice buduće suradnje. Očekujemo još 10 mladih iz Republike Hrvatske i 10 mladih Hrvata iz Srbije koji će biti nositelji naše deklaracije. Nastavit ćemo širiti neke među-

etničke i međunacionalne vrijednosti u duhu moderne demokracije. Deklaracija će biti objavljena na srpskom na ćirilici, hrvatskom i engleskom jeziku. Deklaracija koja će sadržati 25 potpisa nas sudionika će doći do najvažnijih državnih institucija, do crkava, nevladinih organizacija pa i u Bruxelles. Mi mladi se možemo osloniti jedni na druge i smatram da je ovo put ka boljim odnosima Srba i Hrvata», rekao je **Mario Vrselja** predsjednik Povjerenstva za mladež i pitanja mladih pri HNV-u.

POZITIVNI DOJMOVI

Mladi iz Republike Hrvatske, uglavnom su mišljenja da su ovakvi vidovi druženja izuzetno korisni i da je to dobra prilika da skupa prodiskutiraju o zajedničkim problemima: »Srbi iz

Republike Hrvatske i Hrvati u Srbiji imaju jednake probleme i na ovaj način smo uspjeli definirati ih i povezati se da bi ih što bolje u budućnosti mogli rješavati. Donijeli smo jedan oblik deklaracije o zajedničkoj suradnji i potpori rješavanja svih problema. Potrebno je te probleme pratiti u budućnosti i reagirati. Seminar je bio odličan, imali smo čitav niz sjajnih predavanja i saznali smo dosta novih stvari: neke alate komunikacijske vještine koje će nam pomoći da te svoje probleme bolje artikuliramo prema javnosti i onima koji donose odluke – političarima i drugim tijelima. Reakcije su izuzetno dobre i smatram da će i građani i političari shvatiti da je ovo odličan korak i pravi pogodak», rekao je **Dušan Cvetanović**, sudionik seminara iz Zagreba.

Suzana Darabašić

CRNO BIJELI SVIJET

Jedna od tema predavanja odnosila se na kontroverzne teme i fenomene u podučavanju i proučavanju jugoslavenske prošlosti. Zanimalo nas je koliko mlade danas interesira povijest za vrijeme bivše Jugoslavije. Odgovor nam je dao predavač profesor na Filozofskom fakultetu u Zagrebu na odsjeku za povijest, **Mrvoje Klasić**: »Problem je što mlade povijest Jugoslavije gotovo da više i ne interesira. Ne samo s političkog nego i s kulturnog aspekta. Evo u Hrvatskoj je nedavno završeno emitiranje serije *Crno bijeli svijet*. Upitao sam svoje studente jesu li pratili seriju, misleći pretežito zbog glazbe. Njih to uglavnom više ne zanima. Jugoslavija zanima još samo one koji je se sjećaju, a ove mlađe generacije vrlo sporadično i na nekoj površnoj razini. Što se tiče fakulteta gdje ja predajem, kada govorim o tomu, neki fenomeni su zanimljivi, neki fenomeni ukazuju da se radilo o jednoj specifičnoj zemlji i jednom specifičnom društvu sa svim svojim manama i s nekim pozitivnim stranama. Nedostaje nam objektivnih analiza i odnosa prema tom razdoblju, jer imate upravo crno bijeli svijet, a Jugoslavija je bila najviše siva, puno više nego crno bijela. I ja stalno apeliram da se povijest ostavi povjesničarima, posebno stvari o kojima ne znamo puno, jer citirao bih našeg rokera **Mileta Kekina** koji kaže: 'Na ovim prostorima kad nemamo pojma, imamo stav'. To se ovdje najbolje izražava kod Jugoslavije – svi imaju stav, a nemaju pojma što se točno dešavalo. Međutim nije to samo s Jugoslavijom to je i u mnogo drugim slučajevima«, kaže Klasić.

Uspjeh čine ljudi

MILENIJUM OSIGURANJE

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel. +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

MILENIJUM OSIGURANJE

Izazovi projektnog financiranja udruga

MARTIN KATAČIĆ,
predsjednik HKPD *Silvije*
Strahimir Kranjčević, Bereg

Koliko dobijemo toliko trošimo

Mikini dani, likovna kolonija, Božićni koncert, obilježavanje Svetog Nikole, Šokačko prelo naše su manifestacije za koje financijsku potporu tražimo na natječajima. To su natječaji Veleposlanstva Republike Hrvatske, Hrvatskog nacionalnog vijeća, pokrajinskih tajništava i grada Sombora. Koliko novca dobijemo toliko i trošimo, ako dobijemo više novca za neku manifestaciju onda je ona svečanija i s više gostiju, a ako dobijemo manje novca i manifestacija je skromnija. Što se tiče pokrajinskih tajništava, njihovih natječaja i mišljenja koja na raspodjelu daje HNV nemam nikakvih saznanja kojim kriterijima se vodi Hrvatsko nacionalno vijeće. Kada je riječ o natječajima grada Sombora za nas je velika potpora što grad Sombor dodjeljuje sredstva za koreografe na selima. Ali, što se tiče natječaja za kulturno-umjetnička društva koja njeguju nacionalni identitet mi smo na raspodjelu sredstava na prošlogodišnjem natječaju uputili ozbiljne primjedbe obzirom da je polovica novca pripala udruzi Bunjevaca. Najviše su se vrjednovali rezultati osvojeni na smotrama, ali mi, pa rekao bih ni mađarska zajednica, više nemamo takav potencijal da bi kao nekada osvajali nagrade na republičkim natjecanjima. Razgovarali smo s vijećnikom zaduženim za nacionalne zajednice o izmjeni tih kriterija, ali što je od naših prijedloga usvojeno ne znamo. Ovogodišnji natječaj je u tijeku, ali nismo informirani na osnovu kojih kriterija će se dodjeljivati sredstva. Projekte pišemo sami ali bi nam pomoć oko pisanja projekata bila korisna.

Z. V.

VESNA ZELENICA,
predsjednica HU *Bezdanska*
marina, Bezdan

(Ne)zadovoljni

Naša udruga je mala udruga i ograničen nam je broj natječaja na kojima možemo sudjelovati, ali pisali smo projekte i dobivali novac za njih. Problem je što su mladi otišli, a stariji koji su ostali nisu aktivni, pa mi recimo nemamo mogućnosti osnovati kulturno-umjetničko društvo. No, obzirom na veličinu naše udruge zadovoljna sam. Sredstva smo dobili za kupovinu hercegovačke nošnje, za sudjelovanje u manifestaciji *Trojni susreti*. Što se tiče pokrajinskih tajništava udruge nacionalnih zajednica, pa i naša bezdanska, može sudjelovati na natječajima dva tajništva – za kulturu i informiranje i za obrazovanje, upravu, propise i nacionalne zajednice. Glede tih natječaja mišljenja sam, a to mišljenje dijele i drugi, da bi tajništva raspodjelu sredstava trebala vršiti samostalno, bez Hrvatskog nacionalnog vijeća, obzirom da je kod nas velika nesloga.

Hoću reći da prije HNV-a, DSHV i Zavod za kulturu donesu prijedlog koji se predoči vijećnicima HNV-a, koji onda postaje većina i usvoji. Ukoliko prijedlog za raspodjelu sredstava treba da daje HNV onda bi on to trebao vršiti samostalno bez utjecaja DSHV-a i Zavoda. Do sada je bilo da se prvo pogleda tko je nositelj koje udruge i onda se tako odlučivalo.

Što se tiče natječaja grada Sombora nacionalne zajednice mogu sudjelovati na natječaju za kulturno-umjetnička društva koja njeguju nacionalni identitet i to one udruge koje se natječu i ostvaruju rezultate, što znači da naša udruga ne može sudjelovati za raspodjelu tih sredstava.

Z. V.

PAVLE ŠKROBOT,
predsjednik HKPD *Matija*
Gubec, Ruma

Pomoć bi dobro došla

Nivo sredstava koji dobivamo od Hrvatskog nacionalnog vijeća je isti već duži niz godina. Mislim da bi to moglo biti i više, ukoliko njima povećaju iznos da i oni krenu s većim iznosima prema kulturi. Ali vjerujem, da im vjerojatno to bilanci ne dozvoljavaju.

HKPD *Matija Gubec* ima u svom Upravnom odboru ljude koji su obrazovani i koji već godinama pišu projekte, tako da možemo popuniti zahtjeve koji se odnose na natječaje koji su objavljeni u Republici Srbiji, kao i ono što je do sada bilo objavljeno u Republici Hrvatskoj. U tom dijelu, nam ne treba pomoć. Za domaće izvore financiranja i izvore iz Republike Hrvatske sami podnosimo dokumentaciju i to smo do sada odrađivali na vrijeme. Za apliciranje van ove dvije zone, do sada se nismo natjecali, a nemamo ni toliki pristup informacijama. Tu bi nam trebala stručna pomoć, pogotovo za pisanje projekata vezanih za apliciranje kod Europske unije i prekograničnu suradnju, jer su nam za te stvari potrebni profesionalci. Do sada smo probali aplicirati za sredstva konkretno s Rumunjskom i tu nismo prošli zbog velike konkurencije. Tako da smo što se financijskih sredstava tiče upućeni samo na hrvatsku zajednicu, mada imamo obostranu suradnju i s općinom Ruma.

Ovdje u Rumi postoji jedan susretni festival društava Vojvodine gdje mi kao društvo sudjelujemo i uvijek smo uz općinu. Mi smo građani Rume i tako se i ponašamo, a takva je reakcija i prema nama. Tako da mogu da kažem, da imamo jedan korektan odnos.

S. D.

RAZGOVOR POVODOM UPISA U PRVE RAZREDE:

JASNA VOJNIĆ

Najbolje svjedoče zadovoljni roditelji

Upis djece u prvi razred osnovne škole započeo je 1. travnja i traje sve do kraja svibnja tekuće godine. Kao i posljednjih 13 godina roditelji imaju pravo upisati svoje dijete na hrvatskom nastavnom jeziku na teritoriju Subotice i to u osnovnim školama: *Matko Vuković*, *Ivan Milutinović* i *Sveti Sava*, te u školi *Ivan Milutinović* u Maloj Bosni, *OŠ Vladimir Nazor* u Đurđinu i *OŠ Matija Gubec* u Tavankutu. Ovim povodom razgovarali smo s **Jasnom Vojnić**, pomoćnicom ravnateljice osnovne škole *Matko Vuković* u Subotici.

Što je sve potrebno za upis prvaka i koja je procedura oko upisa?

U prvi razred osnovne škole upisuju se sva djeca rođena u periodu od 1. ožujka 2006. do 28. veljače 2007. godine. Mogu se upisati i djeca koja će do početka školske godine (1. rujna 2015. godine) napuniti šest godina, i to nakon provjere spremnosti djeteta za polazak u školu koju vrši psiholog škole. Dokumentacija koju je potrebno priložiti prilikom upisa jeste: izvadak iz Matice rođenih, potvrda o liječničkom pregledu djeteta, potvrda o pohađanju pripremnog predškolskog programa (ukoliko su dobili) i osobnu iskaznicu.

U osnovnoj školi *Matko Vuković* postoji kontinuitet upisa djece u hrvatske odjele. Broj upisane djece iz godine u godinu varira. Kakva su Vaša očekivanja za predstojeću školsku godinu?

Ovo je trinaesta godina od kako postoji mogućnost pohađanja nastave na hrvatskom jeziku i trenutačno, u našoj školi, 103 učenika se nalazi u hrvatskim odjelima. Broj kao što ste i rekli varira iz godine u godinu s prosjekom od oko 13 učenika po odjelu, koliko otprilike očekujemo i ove godine.

Po rezultatima raznih natjecanja možemo vidjeti da je uspjeh djece, koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku na visokoj razini. Kakva je situacija u Vašoj školi?

Prijašnjih godina smo imali izuzetne uspjehe. Prošle godine je 11 učenika sudjelovalo na republičkim natjecanjima i od toga smo ostvarili 6 visokih plasmana. Na okružnim natjecanjima učenici su bili iz predmeta matematika, zemljopis, biologija,

doče zadovoljni roditelji, djeca i nastavnici koji s radošću ulaze u hrvatske odjele. Optimalan broj učenika u ovim odjelima pruža djeci mogućnost adekvatne posvećenosti učitelja i nastavnika u skladu s potrebama i mogućnostima djece. Jednokratne pomoći, ekskurzije, posjete matičnoj domovini kao i besplatan prijevoz učenika veliko je olakšanje roditeljima pogotovo malih prvaka. Od prošle godine, uz velike napore Hrvatskog nacionalnog vijeća, i uz podršku Republike Hrvatske i Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja R. Srbije učenici su dobili prevedene udžbenike koji su do sada bili otežavajući faktor. Na koncu, ljetne škole duhovnosti, jezika i kulture na koje svake godine odlazi po više stotina djece u organizaciji

Od prošle školske godine, za djecu prvih razreda uveden je i program Marije Montessori. Jeli to dodatan poticaj za roditelje?

Svaki roditelj čije je dijete prošlo ovaj program u vrtiću nije se dvoumio i razumio je kolika je prednost imati ove materijale dostupnim u obrazovanju. Osobno sam bila u osnovnoj Montessori školi **Barunice Dedee Vranyczany** u Zagrebu. Vidjevši produkte njihovog rada i načine na koje djeca s lakoćom i izuzetnom zainteresiranošću prilaze nastavnim sadržajima bila sam jedan od inicijatora da ovi elementi zažive i kod nas. Oduševilo me kako djeca u toj školi uče. Montessori materijali mogu biti samo dodatna velika podrška u učenju i činitelji koji pokreću nutarnju motivaciju i želju da se što više toga istraži i pronikne u suštinu.

Obzirom da ste po zanimanju psihologinja, koliko je značajno za dijete da nastavu pohađa na svom materinjem jeziku i da od »malih nogu« nauči svoje voljeti, a tuđe poštivati?

Važno je onoliko koliko je nama važno, što smatramo jako važnim prilikom odgoja svog djeteta. Nije svakom katolički odgoj, poznavanje svoje kulture, naroda i tradicije na prvom mjestu. Ono što je zasigurno svakom važno je da se njegovo dijete osjeća dobro, sigurno i sretno. Bit će sretno ako voli i poštuje sebe. Poštivat će i voljeti sebe ako upozna sebe i svoje. Isto tako mora upoznati i druge da bi tuđe poštivao. Upis na materinjem jeziku je olakšavajuća okolnost i jednostavniji put, ali ne sumnjam da se to može učiniti i drugačije.

Ž. Vukov

Koji je razlog što pojedini roditelji hrvatske nacionalnosti ne upisuju djecu u hrvatske odjele?

Sloboda izbora je velika stvar koja nam je darovana i ne treba tražiti razloge ne upisivanja. Ne treba stavljati na stup srama odluke roditelja da »ne izdvajaju svoju djecu«. Treba dopustiti svakome pronaći svoj put. Ja sam osobno doživjela suprotno. Osjećala sam se »izdvojenom« sve do srednje škole, dok nisam krenula na folklor, došla među svoje, i slobodno mogla kazati kao i sada: *Čeljadi fala vam što ste pročitali ovaj članak, dođite se upisati kako god odlučite. Čekamo Vas! Zbogom!*

ja, povijest, hrvatski jezik, srpski kao nematerinji i odbojka te ostvarili 17 visokih plasmana. Dugi niz godina učenici su izuzetno aktivni, sudjeluju na natjecanjima i imaju kontinuitet u ostvarivanju zapaženih rezultata.

Koje su prednosti hrvatskih odjela i mane ukoliko ih ima?

Kroz godine iskustva praksa je pokazala da je puno više prednosti i o tome najbolje svje-

HNV-a i Udruge *Naša djeca* su jedan od razloga što su pozitivno ozračje, tolerancija i timski duh karakteristika ovih odjela.

Kao manu, neki navode da u nekim školama postoje odjeli s izuzetno malim brojem djece te se nastava organizira s kombiniranim razredima. Međutim i u takvom ozračju više generacija dolaze do izražaja neki drugi sociološki faktori kao pozitivna strana.

U SUBOTICI ODRŽANA SKUPŠTINA UDRUGE ZA POVRAT IMOVINE

Država opstruira vraćanje zemljišta

Iako raspolaže s 800.000 hektara, a nasljednici potražuju 190.000, do sada vraćeno tek 2.500 hektara

Otkako je istekao rok za podnošenje zahtjeva za povrat imovine, Agencija za restituciju vratila je više 3.400 poslovnih prostora i stanova, više od milijun četvornih metara neizgrađenog građevinskog zemljišta i oko 2.500 hektara šuma, izjavio je u nedjelju na godišnju skupštinu subotičke Udruge za povrat imovine direktor sektora za koordinaciju i nadzor Agencije za restituciju **Branko Lakić**. Pa ipak, i prema njegovim, ali i riječima svih prisutnih na skupštini, Zakon o restituciji provodi se nedopustivo sporo, napose kada je riječ o poljoprivrednom zemljištu. Kako je naveo, do sada je u Srbiji vraćeno tek oko 2.500 hektara, a kao glavni uzrok za to je naveo sam Zakon, kojim nije jasno propisana metodologija vraćanja zemljišta.

MINISTARSTVO U SLUŽBI TAJKUNA

Upravo stoga, veli Lakić, gotovo na sva rješenja, čak i za tih 2.500 hektara, stigle su žalbe koje je Ministarstvo poljoprivrede uputilo preko državnog pravobraniteljstva. Na taj način

postupci su obustavljeni, a njihovo rješavanje nije niti na vidiku, pri čemu su neki čak i poništeni. Kako to izgleda u praksi možda je najbolji primjer kojega je naveo:

»Ministarstvo poljoprivrede u postupcima pred Agencijom prvo traži da građani prilože zemljišno-knjižne uloške ili samo odluke o oduzimanju, zatim dokaz da je bivši vlasnik zaista bio vlasnik, pa onda da se pribavi prvostupajnska odluka o oduzimanju, iako je drugostupajnskom navedeno što je oduzeto, pa odluka o konačnoj dodjeli agrointeresentima, pa nakon toga kako je ušao u komasaciju, tko je u nju ušao, kako je iz nje izašao i gdje je to danas, kao i to tko je što u komasaciju unio i koliko to zemljište vrijedi, iako to nigdje ne piše u zakonu.«

Iza opisane procedure, tvrdi Lakić, stoji neiskren i nedobronamjeran odnos države prema pitanju vraćanja poljoprivrednog zemljišta.

OBVEZNICE ZA NAIVCE

Još konkretniji bio je koordinator Mreže za restituciju **Mile**

Antić, koji kaže da je restitucija – i kod poslovnih prostora i kod poljoprivrednog zemljišta – donijela razotkrivanje brojnih zloupotreba koje su se događale i koje se i danas događaju. Prema njegovim riječima najveći otpor vraćanju zemljišta dolaze od uzurpatora istog tog zemljišta, a u taj su lanac, kaže Antić, upleteni sve sami tajkuni koji ga koriste po povlaštenim uvjetima, ali i lokalne samouprave i Ministarstvo poljoprivrede uz čiji blagoslov to rade. Da apsurd bude veći, Antić kaže da na temelju katastarskih podataka u Srbiji danas postoji oko 800.000 hektara državnog poljoprivrednog zemljišta (od čega se u najam izdaje oko 420.000), dok je u Direkciji za imovinu popisano tek 190.000 (dakle zemljišta koje se potražuje). I bez nekog velikog znanja matematike jasno je da je broj hektara čiji je država titular više od četiri puta veći u odnosu na onaj koji se potražuje, te da bi, samo da to hoće, ista ta država ovaj problem razmjerno brzo i jednostavno mogla riješiti.

Pa ipak, opće je poznata stvar, da je Zakonom o restituciji – osim u naturi – predvi-

đeno i vraćanje imovine u vidu obveznica. I dok Mile Antić tvrdi kako je naivan svatko tko vjeruje da će od 2018. država početi pošteno ispunjavati svoje obveze, predsjednik subotičke Udruge za povrat imovine **Milan Uzelac** iznosi i malo konkretnije podatke. Kako kaže, vrijednost imovine koju nasljednici u Srbiji potražuju iznosi bar dvije milijarde eura, što državni proračun jednostavno ne može izdržati. Zbog toga bi, prema njegovim riječima, od trenutka puštanja obveznica na tržište njihova vrijednost sigurno pala, čime bi njihovi vlasnici opet bili oštećeni. Zbog toga je on, kao i mnogo puta ranije, ponovio kako bi najučinkovitiji i za državu najbezbolniji način vraćanja imovine bio putem supstitucije, odnosno u naturi u svakom slučaju gdje je to moguće, a najčešće je tako upravo kod poljoprivrednog zemljišta. Problem je, međutim, u tome – a to tvrde sva trojica – što država to jednostavno ne želi, jer štiti interese onih koji se često navode kao financijeri i ove i svih ranijih garnitura vlasti.

Z. R.

IZLOŽBA U ZRCALU ZVONKA SARIĆA I VIKTORA JURIGE U SUBOTICI

Dijelovi nas u kaleidoskopu prošlosti

A što će ovi izlomljeni djelići nas samih izazvati u nama, to ćemo znati samo mi kada se spazimo u zrcalima. Svatko za sebe i u sebi, kazao je otvarajući izložbu književnik Boško Krstić

U galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici prošloga je petka otvorena izložba vizualnih radova **Zvonka Sarića** i **Viktora Jurige** pod nazivom *U zrcalu*. Iako je poznatiji po svojem književnom radu, Sarić se i ranije bavio likovnim istraživanjima na tragu neoavangardističkih praksi. Ovoga puta sačinio je seriju od dvadesetak fotografija *hladnih i otuđenih* prostorija i detalja u zgradi

Otvorenog sveučilišta (nekašnjeg Radničkog univerziteta Veljko Vlahović), ali i više od toga. »Radnički univerzitet je uvijek bio pun ljudi, ali ne i na ovim fotografijama Zvonka Sarića. Sve je pusto, tiho, kao napušteno. Ali samo prividno. Jer ako bolje zagledamo, spazit ćemo po pustim hodnicima i kutovima Radničkog univerziteta nas same, ili bar djeliće nas u igri zrcala, lucidno

našim zaslugama ali i odgovornosti za sve što nam se događalo«, rekao je Krstić.

Nisu to, dodao je, dokumenta za utvrđivanje našeg minolog rada i djela, ili možda sud o našoj ulozi u maloj gradskoj povijesti, ali su iskra podsjećanja na prošli život. »A što će ovi izlomljeni djelići nas samih izazvati u nama, to ćemo znati samo mi kada se spazimo u zrcalima. Svatko za

ne 'uljepšavam' Sarićeve prizore, a u isto vrijeme da ih ne ugrozim svojim djelovanjem, te tako sačuvam integralnu ideju uhvaćenu u momentu kada su zabilježeni. Obzirom da se profesionalno bavim radom na računalu, sudjelovanjem na ovoj izložbi imao sam priliku izmjestiti se iz svog uobičajenog medija i vratiti se radu s rukama, koristeći boje, zrcalo i ljepilo. Vizualno istraži-

Boško Krstić otvorio je izložbu

Otvorenog sveučilišta u Subotici. Ove fotografije bile su polazišna točka na koju se nadovezao grafički dizajner Viktor Juriga s intervencijama u vidu »igre zrcalima«, od čega dolazi i naziv izložbe.

ISKRA PODSJEĆANJA

Otvarajući izložbu, književnik **Boško Krstić** je kazao kako ovi radovi sublimiraju prošlost

ideji Viktora Jurige, Sarićevog kompanjona u pripremi ove izložbe. Ali samo dijelove nas, djeliće, koliko se već ogledaju u nepravilnim oblicima ovog kaleidoskopa prošlosti. Drugi su naši dijelovi na drugim mjestima, na nekim drugim zrcalima. Ali i ovo što danas vidimo ili ćemo tek vidjeti, svjedoči o nama kao svjedocima zbivanja na Radničkom univerzitetu i oko njega, nama sudionicima,

Viktor Juriga i Zvonko Sarić

sebe i u sebi. Ta nepredvidivost, šta će se zbiti između svakog gledatelja i svake od ovih slika, koje će emocije poteći iz nas i iskrsnuti ponovno već zaboravljeni trenuci, najzbudljiviji su trenutak ove izložbe«, zaključio je Krstić.

INTERAKTIVNA PORUKA

Viktor Juriga kaže kako mu je iskustvo rada sa Sarićem bilo istodobno jednostavno i izuzetno teško jer je imao potpunu slobodu u kreativnom procesu intervencije na njegovim fotografijama. »Morao sam paziti da

vanje kroz sintezu arhitekture, dizajna i fotografije rezultiralo je radovima s interaktivnom porukom i apstraktnim promjenjivim slikama za promatrača. Takva zrcala nisu samo od stakla, već ih čine i drugi ljudi, okolina, paralelni prostori«, pojašnjava Juriga.

U programu otvorenja sudjelovao je i subotički bend **Wooden Ambulance** kojemu se u jednoj numeri priključio i Zvonko Sarić kazujući svoju poeziju. Realizaciju ove izložbe pomogle su dvije udruge kulture: HKD *Vladimir Nazor* iz Stanišića i HLU *Croart* iz Subotice.

D. B. P.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 24. do 30. travnja

24. TRAVNJA 1975.

Zvanje zaslužnih sportaša Jugoslavije stekli su stolnotenisači **Vilim Harangozo** i **Josip Gabrić**, hrvaci **Sreten Damjanović** i **Boško Marinko**, nogometaši **Tihomir Ognjanov**, rukometašice **Erika Tot-Simić**, **Magda Hegediš** i **Anka Evetović**, boksač **Dragan Vujković**, džudistica **Mileva Vasić** i jedriličar **Milan Glogovčan**.

24. TRAVNJA 2004.

U izdanju Hrvatskog akademskog društva, objavljen je 1. svezak Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca. Sadrži osamdesetak natuknica pod slovom A. Glavni urednik je dr. sc. **Slaven Bačić**.

25. TRAVNJA 1883.

Gradsko vijeće je profesor i povjesničaru **Istvánu Iványiju** povjerilo pisanje povijesti grada Subotice. Već nakon tri godine tiskan je I. svezak pod naslovom *Sazabadka szabad király város története* (Povijest slobodnog kraljevskog grada Subotice). Drugi svezak, pod istim naslovom tiskan je 1892.

25. TRAVNJA 1973.

U Zagrebu je umro odvjetnik dr. **Mihovil Katanec**, istaknuti društveni, politički i kulturni djelatnik u Subotici između dva svjetska rata, te Društva bačkih Hrvata u Zagrebu 1941.-1945., a i neko vrijeme poslije II. svjetskog rata u Subotici.

26. TRAVNJA 1954.

Glasoviti violinist **Zlatko Baloković**, američki državljanin

hrvatskog podrijetla, priredio je u velikoj dvorani Narodnog kazališta veoma uspjeti koncert. Izvodio je djela južnoslavenskih, čeških i njemačkih skladatelja. Prigodom svog prvog gostovanja prosinca 1946. proglašen je počasnim građaninom grada Subotice.

26. TRAVNJA 1991.

U katedralnoj crkvi sv. Terezije Avilske, pokopan je subotički biskup **Matiša Zvekanović**, rođen 1913. Pogrebni obred predvodio je kardinal dr. **Franjo Kuharić**, a prisustvovao je i papinski nuncij mons. **Montalva**, te drugi crkveni velikodostojnici i drugi uglednici.

27. TRAVNJA 1844.

Rođen je **Ago Mamužić**, glavni gradski nadodvjetnik, spisatelj, novinar i zapaženi javni djelatnik. Skupa s **Matijom Antunovićem**, **Ambrozijem Šarčevićem**, **Boškom Vujićem**, te bliskim rođakom **Lazarom Mamužićem**, bio je pokretačem i utemeljiteljem nekoliko kulturnih i drugih društava, pokraj ostalog i *Pučke kasine*. Izdavao je i svoj list. Umro je iznenada 1902.

27. TRAVNJA 1848.

Na trgu ispred Gradske kuće, pod slobodnim nebom – kako je zapisao onovremeni kroničar – održana je javna skupština na kojoj su proglašeni novi, revolucionarni zakoni o nacionalnim slobodama i o ravnopravnosti žitelja pred zakonom, o ukidanju urbarijalnih tj. crkvenih dažbina, zatim o ravnopravnom i skupnom podmiranju javnih troškova, te ukidanju plemićkih

povlastica i feudalnih odnosa općenito.

27. TRAVNJA 1995.

U Velikoj vijećnici Gradske kuće predstavljen je *Imenoslov bačkih Bunjevaca* iz pera subotičkih autora **Marka Peića** i **Grge Bačlije**, tiskan nakladom NIP *Subotičke novine* i Odjeljenje za književnost Matice srpske iz Novog Sada. Ovim djelom obuhvaćeno je 4.700 prezimena, 1656 obiteljskih nadimaka, oko 480 osobnih imena i 830 osobnih nadimaka, a svaka je natuknica popraćena napomenama o nastanku. Urednici su bili dr. **Jovan Jerković** i **Milovan Miković**, a redaktor dr. **Dragoljub Petrović**.

28. TRAVNJA 1941.

Slijedom naredbe peštanske profašističke vlade pristupilo se protjerivanju svih kolonista iz Bačke, koji su u nju doseljeni nakon 31. prosinca 1918. ova oštra naredba je teško pogodila oko 150 tisuća žitelja iz ovih krajeva, pretežito južnoslavenskog podrijetla, među njima i više tisuća iz Subotice i okolice.

28. TRAVNJA 1946.

U Tavankutu, kao i u ostalim naseljima u okolici grada, prve poljodjelske parcele predate su u posjed tzv. agrarnim interesima. Onovremeni »povijesni događaj« obilježen je pompoznim povorkama, kulturno-umjetničkim programima i narodnim veselicama.

29. TRAVNJA 1953.

Oporni ansambl subotičkog Narodnog kazališta prikazao je praizvedbu prve bunjevač-

ke opere *Dužijanca*, skladatelja dr. **Josipa Andrića**. Orkestrom je ravnao maestro **Milan Asić**. Odnedavno je Andrićeva *Dužijanca* uvrštena u repertoar i drugih izvođačkih kuća, poput osječkog Narodnog kazališta.

29. TRAVNJA 1955.

Nakon višemjesečnih priprema objavljen je prvi svezak 1., 1955., novopokrenutog časopisa za književnost i društvena pitanja *Rukovet*. Devetočlano uredništvo činili su: dr. **István Braun**, **Mihajlo Dejanović**, **Geza Gulka**, **Mirko Huska**, **Ester Ivković**, **Josip Klarski**, **Lazar Merković**, glavni i odgovorni urednik, **Stevan Palić** i **János Urbán**. *Rukovet* ove godine obilježava šezdesetu obljetnicu redovitoga izlazenja, a sadašnji urednik je **Boško Krstić**.

30. TRAVNJA 1764.

Istakavši kako im je sudbina pod rukom Kraljevske komore i Bačke županije nepodnošljiva, Gradsko vijeće je tijekom travnja uputilo predstavku kraljici i time učinilo prvi korak na putu stjecanja statusa slobodnog kraljevskog grada. Budući da su godinu dana uzaludno čekali odgovor, Magistrat u Beč šalje **Jeremiju Vukovića** i **Josipa Vizija** da prijestolju podnesu novu predstavku.

30. TRAVNJA 2007.

Umro je dugogodišnji kustos Gradskog muzeja i ravnatelj Historijskog arhiva u Subotici, **Milan Dubajić**. Uredio je više znanstvenih zbornika i drugih publikacija. Autor je i nekoliko zapaženih povijesnih djela i monografija. Rođen je 1931.

POGLED S DRUGE STRANE: NATJEČAJ ZA BESPOVRATNA SREDSTVA OBRTRNICIMA

Poticaj očuvanju starih zanata

Pokrajinsko tajništvo za privredu, zapošljavanje i ravnopravnost spolova 15. travnja raspisalo je natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava poduzetnicima koji se bave starim i umjetničkim zanatima,

pomoglo oživjeti gotovo nestale vještine pojedinih starih zanata (tekuće subvencije). Poduzetnik, odnosno pravna osoba, može aplicirati samo s jednim projektom, a visina traženih sredstava ne može biti veća od 300.000

gospodarstva. Certifikatom je omogućeno na tržištu nositi posebnu oznaku za proizvode starog i umjetničkog zanatstva i domaće radinosti. U području starih zanata certifikat se dodjeljuje kada se komisijskim uvidom u proizvodni proces utvrdi kako proizvod nastaje na način i od materijala kojima se čuva tradicionalno narodno stvaralaštvo. Pravo na certifikat ostvaruje se i u području umjetničkih zanata, na poslovima oblikovanja pro-

OPREMA I MATERIJAL ZA PROIZVODNJU

U traganju za profesionalnim ostvarenjem i izvorom egzistencije, zanat, oduvijek smatran zlata vrijedan, i u ovim vremenima, tjeskobnim po kapacitete zaposlenosti, pokazao je svoje prednosti i laku prilagodljivost. Naime, u oskudici mogućnosti za zapošljavanje, u mnogim slučajevima mladi su nastavili baviti se obiteljskim obrtom, koje im je

U natječaju se navodi kako je cilj ovog oblika financiranja potpora projektima koji će putem investicijskih ulaganja u opremu osigurati unapređenje i razvoj procesa proizvodnje u području starih zanata, i podrška nabavi proizvodnog materijala kako bi se pomoglo oživjeti gotovo nestale vještine pojedinih starih zanata

kao i poslovima domaće radinosti. Ukupan iznos novca u ove namjene veći je nego prošle godine i iznosi 12.500.000 dinara za opremu, i isto toliko za ulaganja u repromaterijal. U natječaju se navodi kako je cilj ovog oblika financiranje potpora projektima koji će putem investicijskih ulaganja u opremu osigurati unapređenje i razvoj procesa proizvodnje u području starih zanata (što se naziva kapitalnim subvencijama), i podrška nabavi proizvodnog materijala kako bi se

dinara za kapitalne subvencije, niti veća od 150.000 dinara za tekuće subvencije.

Natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava za stare i umjetničke zanate i domaću radinost otvoren je do 30. travnja.

PREDNOST CERTIFIKATIMA

U natječajnim uvjetima istaknuta je prednost kod dodjele sredstava poduzetnicima koji posjeduju certifikat Ministarstva

izvoda pri čijoj izradi dolazi do izražaja osobni stil i vještina proizvođača.

Na prednost kod dodjele poticajnih sredstava nositeljima certifikata ukazuju i u Općem udruženju poduzetnika Subotice, koje, inače, nastoji u proces certifikacije uključiti što veći broj obrtnika kako se stare zanatske vještine ne bi zaboravile. Dugo iskustvo je pokazalo njihovu primjenjivost i održivost u svakom vremenu, pogotovu što se često temelje na obiteljskoj tradiciji i prenošenju majstorskih znanja s generacije na generaciju. U Subotici su prošle godine još četiri poduzetnika stekla certifikat, a koncem 2013. bilo ih je ukupno 22, u područjima rada kao što su krznar, oštrač, stolar, tapetar, užar, sapundžija, izrađivači glinenih predmeta, gipsane ornamentike, cvjetova od finih tkanina i drugi.

spletom različitih okolnosti prešlo u primarnu profesiju. Kako i pored velikih stručnih vještina u područjima starih i umjetničkih zanata zbog znatno smanjene kupovne moći stanovništva nije lako ostvariti profit, za bespovratna poticajna sredstva uvijek je mnogo zainteresiranih. U prvom prošlogodišnjem natječajnom krugu u lipnju dodijeljeno je preko 5 milijuna dinara za 30 vojvodanskih zanatlija. Krajem prošle godine dodijeljena su bespovratna sredstva i u drugom natječaju (5 milijuna dinara) za nabavu opreme ili repromaterijala, za 58 obrtnika na teritoriju Vojvodine. Prema riječima subotičkog zanatlije, ovo je značajna pomoć u obnovi opreme (ili opskrbi repromaterijalom) jer se iz male radnje, starog zanata i vlastitih sredstava u ovoj ekonomskoj krizi teško izdvajaju financije za ulaganja u proizvodnju.

Katarina Korponaić

POKRET BUNJEVAČKI PUT KRIŽA ZA TRI GODINE OBNOVIO VIŠE OD 20 KRIŽEVA

Počela obnova kalvarije u Bajmaku

Pokret Bunjevački Put križa već tri godine potiče obnovu oronulih i oštećenih križeva krajputaša u atarima subotičkog kraja. U tom razdoblju obnovljeno je više od dvadeset križeva, a ove godine šest na području Bajmaka, Bikova i Tavankuta. Osim obnove križeva, ove je godine počela i obnova kalvarije u Bajmaku, izrađene su postaje križnoga puta u crkvi sv. Trojstva u Maloj Bosni, a blagoslovit će se i kip sv. Ivana Nepomuka na malom Tavankutskom putu 16. svibnja na blagdan ovoga sveca.

REVITALIZACIJA SAKRALNIH OBJEKATA

O planovima i radu razgovarali smo glavnog koordinatora ovoga pokreta **Tomislava Žigmanova**: »Ideja Bunjevačkog Puta križa je da se sakralna umjetnost, sakralni objekti na

otvorenom prostoru, na neki način revitaliziraju, da se s druge strane spajaju i kreativno susreću likovna umjetnost i tematiziranje muke da se suvremeni likovni izraz pokuša staviti u funkciju sakralnih tema. Pregovara se da se obnovi jedan kip svetog Antuna obitelji **Skenderović** (Lešini) i još nekoliko križeva. Pregovaramo s našim suradnicima o ideji da se pokuša napraviti solarno osvjetljenje pojedinih križeva krajputaša. Za sada su naši resursi skromni pa iz tih razloga ne možemo širiti aktivnosti dalje od grada Subotice s okolicom. Teško dolazimo da financijske potpore, teško dolazimo do ljudi koji se žele radno angažirati, voljeli bi kada bi i druge sredine vidjeli da se uz malo napora i s malo sredstava, koje posjedujemo, dio naše materijalne baštine može sačuvati od daljnjeg propadanja.«

OBNOVA KALVARIJE U NEKOLIKO ETAPA

Na inicijativu Bunjevačkog Puta križa Bajmačanka **Ivana Matoš**, pejzažna arhitektica izradila je idejno rješenje za obnovu bajmačke kalvarije, koja se treba odvijati u nekoliko etapa. Blagoslov i početak obnove kalvarije obavio je bajmački župnik, vlč. **Žolt Bende** koji je o kronologiji obnove bajmačke kalvarije rekao: »Prva velika obnova kalvarije je bila 1836. godine, ali zapisi govore da je i prije toga na istome mjestu bila kalvarija. Obnove su se vršile svakih pedesetak godina. Sljedeća velika obnova je bila, kako je zapisano ispod križa na kalvariji, 1929. godine. Te godine je najviše financijski potpomogao obnovu kalvarije biskup **Lajčo Budanović** – velikim križevima. Kalvarija se obnavljala u više faza, kao što

je sada mi obnavljamo. Jako nam je važna obnova Bajmačke kalvarije, jer trebamo moliti križni put i vani, to je znak, da vjerujemo u spasenje. Od kako je obnova započela ljudi primjećuju da je tu križni put – neki nikada nisu ni vidjeli križeve od šipražja koji se oko njih nalazilo. Pored četrnaest postaja križnoga puta su dva brežuljka na kojima su tri križa koja simboliziraju Isusovu smrt na križu, te Isusa koji kleči, simbolizirajući tako molitvu u *Getsemanskom vrtu*.«

Poslije blagoslova kalvarije župljani Bajmaka su prisustvovali i blagoslovu još tri obnovljena križa – na Pačirskome putu, na Rati, te križa na samoj granici sa Mađarskom, u ataru Mađaroša, gdje je danas od nekad brojnih salaša, danas samo jedan.

I. D.

PREPREKOVO PROLJEĆE U NOVOM SADU

Pjesništvom čuvaju jezik i identitet

HKUPD *Stanislav Preprek* iz Novog Sada je u subotu, 18. travnja, organizirao još jedno *Preprekovo proljeće*, tradicionalnu književno-pjesničku manifestaciju

Ivošević iz Novog Sada, koji piše na šokačkoj ikavici. Ivošević piše o svom djetinjstvu, o svom ocu i stricu te o sjećanjima na Monoštor. Svojim pjesama, kako kaže, želi očuvati šokački govor

koliko se treba njegovati naša baština, kada živimo u multietničkoj sredini«, kazala je ona.

Uz već spomenute autore, svoje su pjesme ovom prigodom govorili: **Siniša Božulić**,

Marijan Sabljak

Nikšić, Marijan Piljić, Mladen Šimić i Tamara Prebojčević.

Ovogodišnje *Preprekovo proljeće* otvorila je pjevačka skupina HKUPD *Stanislav Preprek*. Manifestaciji su nazočili i književnici iz Hrvatske – **Franjo Kopecki** iz Čepina, **Reža Stanković** iz Bistrice i **Zdravko Odorčić** iz Zagreba, koji su također čitali svoje pjesme.

A. Klinac

u čast svestranog umjetničkog stvaratelja čije ime s ponosom nosi. Ovom prigodom predstavljena je šesta po redu zbirka pjesama *Preprekovo proljeće* nastala je kao plod književne sekcije ove udruge. Ove godine u zbirci su se našle pjesme 25 autora pisane na štokavskom, čakavskom i kajkavskom narječju hrvatskog jezika, a koje govore o ljubavi, sreći, tuzi, odrastanju...

OČUVANJE IDENTITETA

Govoreći o zbirci, predsjednik udruge **Marijan Sabljak** istaknuo je kako se na ovaj način njeguje pjesničko stvaralaštvo a ujedno i naš materinski, hrvatski jezik. Također je naglasio i važnost suradnje udruga u cilju očuvanja hrvatskoga identiteta i jezika.

Jedan od pjesnika čije su pjesme našle u zbirci je i **Marko**

od zaborava, jer je šokačkih Hrvata u Vojvodini sve manje.

SJEĆANJE NA VELIKANA

Autorica čije su se pjesme također našle u zbirci **Jelisaveta Buljovčić-Vučetić** kaže kako je od samoga početka aktivna u ovoj udruzi, kada je u literalnoj sekciji bilo svega par pjesnika u odnosu na danas. »Zbirka pjesama 'Preprekovo proljeće' se svake godine proširuje što mi je izuzetno drago. Drago mi je da imamo i mlade autorice, da i mladi ljudi vole poeziju. Mi čuvamo čuvamo sjećanje na Prepreka, kao i na ostale hrvatske velikane, na taj način čuvamo hrvatsku kulturu i jezik u Novom Sadu i Vojvodini. Naša udruga je povezana s drugim nacionalnih manjinama Novom Sadu. Ovakvim manifestacijama govorimo i o tome

Branka Dačević, Dubravka Herget, Marija Lovrić, Manda Jakšić, Ana Marija Kaluđerović, Bosiljko Kostić, Mladen Franjo

Tambura instrumental festival

Međunarodno natjecanje tamburaša, solista i komornih sastava *Tambura instrumental festival*, bit će održano danas, 24. travnja, kada će Hrvatska glazbena udruga *Festival Bunjevački pisama* dočekati oko 120 tamburaša. Program počinje u 9 sati kada se do 12 sati natječu primovi, bisernice. Od 12 do 16 sati su na redu basprime, odnosno bračevi, dok su od 16 – 17 sati na programu komorni sastavi. Cijelodnevno natjecanje se održava u Gradskoj knjižnici u Subotici. U 17.15 bit će svečana dodjela diploma i nakon toga koncert najbolji među najboljima, te dodjela Grand prix nagrade. Ulaz je slobodan.

Ž. V.

LIJEPOM NAŠOM PONOVO MEĐU HRVATIMA U VOJVODINI

Domaćin Sombor

Hrvatska radio televizija snimit će u Somboru trećeg lipnja emisiju *Lijepom našom* *
Predstaviti će se hrvatske udruge od Berega do Bača

Dvije godine poslije Subotice poznata emisija *Lijepom našom* na svom glazbenom putu ponovno će se zaustaviti u Vojvodini, ovoga puta u Somboru. Inicijator

kultura jedan od najsigurnijih mostova preko kojih možemo prijeći da bi zaboravili neke stvari. Ne možemo biti taoci jednog vremena, moramo ići naprijed, moramo isticati ono što nas

INICIJATIVA NAZORA, POTPORA GRADA SOMBORA

Inicijator snimanja emisije Hrvatske radio televizije u Somboru je HKUD *Vladimir*

Vajske i Bača, HKUD *Vladimir Nazor* i GKUD *Ravangrad* iz Sombora. Predstaviti ćemo tradicijsku kulturu Hrvata s ovih prostora. Mislim da će to biti pravi način za afirmaciju ovih udruga i to je jedan značajan događaj za grad Sombor«, kazao je Matarić. On je istaknuo potporu Grada Sombora, a očekuje se i suradnja s RTV Vojvodine na ovom projektu.

»Drago nam je da ste ovdje i drago nam je što ćete predstaviti kulturu hrvatske nacionalne zajednice kao dio kulture grada Sombora. Mi u Somboru poštujemo sve koji žive u ovom gradu. Hrvatska nacionalna zajednica, koja je s oko osam postotaka druga manjinska nacionalna zajednica, netko je komu posvećujemo posebnu pažnju. Bit ćemo dobri domaćini Hrvatskoj radio televiziji i pružit ćemo potporu ovom projektu«, kazao je dogradonačelnik Sombora **Vladislav Živanović**. On je podsjetio da Sombor u

Nemanja Sarač, Mata Matarić, Vladislav Živanović i Branko Uvodić

je Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo *Vladimir Nazor* iz Sombora, a potporu ovom projektu daje i Grad Sombor. Dvije emisije koje će biti snimljene u Somboru nosit će naziv *Mostovi kulture*. Tim povodom autor i voditelj **Branko Uvodić** i tehnička ekipa HRT-a boravili su u Somboru.

MOSTOVI KULTURE

»Ovo je najdugovječniji serial koji na ovim prostorima prati tradicijsku kulturu. Prošlo je 20 godina kako se emisija emitira na Hrvatskoj radio televiziji s puno uspjeha i velikom gledanošću. Kada me pitaju kako 20 godina, ja odgovaram jednostavno – to je nedovršena priča. Nazvali smo ove emisije koje ćemo snimati u Somboru *Mostovi kulture* iz prostog razloga što je tradicijska

veže i moramo pokazati ono gdje smo bogati. Hrvatska je od UNESCO-a proglašena zemljom s najvećim kulturnim bogatstvom. Možda smo mi malo više radili na tome, ali vjerujem da ćemo pokazati da i ovdje ima kulturnih dobara tradicijske kulture koja zaslužuju mjesto u tom registru UNESCO-a. Vjerujem da ćemo i svojim gostovanjem ovdje pomoći što boljem prezentiranju tradicijske kulture. To je nešto što pokazuje tko smo i što smo i kamo stremimo«, kazao je Uvodić i podsjetio da se tradicijska kultura održala stoljećima što je dokaz njene vrijednosti.

On je najavio da će javno snimanje emisije biti treći lipnja u Sportskoj dvorani *Mostonga*, a HRT će emitirati dvije emisije od materijala snimljenog u Somboru.

Nazor iz Sombora i njegov predsjednik **Mata Matarić**. »Sombor i okolica nisu pokriveni reportažama HRT-a, pa smo se s autorom

DOBRA SURADNJA

Vijećnik gradskog vijeća zadužen za kulturu **Nemanja Sarač** istaknuo je da su u Somboru i okolici gleda HRT i da je emisija *Lijepom našom* poznata gledateljima s ovih prostora. »Kao lokalna samouprava sve bolje surađujemo s hrvatskom zajednicom. Gradskoj knjižnici u Somboru hrvatski nakladnici poklonili su knjige na hrvatskom jeziku, pripremamo obilježavanje 70 godina kolonizacije tijekom koje je na ove prostore došao i jedan broj Hrvata, surađujemo s Osijekom i Belim Manastirom«, kazao je Sarač.

emisije *Lijepom našom* dogovorili da emisiju pod nazivom *Mostovi kulture* snimimo u Somboru i tako pokrijemo prostor Podunavlja i Sombora. Sudjelovat će udruge iz Berega, Monoštora, Sonte, Plavne,

prekograničnoj suradnji najbolju suradnju ima s Osijekom i Belim Manastirom, kao i na to da Grad Sombor podržava kandidaturu Osijeka za prijestolnicu kulture.

Z. Vasiljević

REGIONALNA LIGA TOLERANCIJE ŠKOLA IZ SRBIJE I HRVATSKE

Preko granica

U Osnovnoj školi *Laza Kostić* u Gakovu u petak, 17. travnja, održana je Regionalna liga tolerancije – susret škola iz Gakova i Jagodnjaka (Hrvatska). Želja ove dvije škole je da ovakvi susreti postanu tradicionalni i da se u njih uključi što više škola iz Hrvatske, Srbije i Mađarske. »Prekogranična suradnja ključni je faktor za afirmaciju multikulturalnosti, širenje tolerancije, prevazilaženje razlika i graničnih barijera. Nadamo se da će ova naša ideja dobiti potporu i drugih škola i da će ovakvih susreta biti i ubuduće«, kaže **Milan Stakić**, ravnatelj osnovne škole u Gakovu. »Naša škola je dvojezična i nastava je organizirana na hrvatskom i srpskom jeziku, a pohađa je 180 učenika. Pozivu iz Gakova rado smo se odazvali i nadam se da će ovo biti početak jedne uspješne suradnje. Vjerujem da će se suradnja proširiti i na druge škole u Baranji«, kaže **Lazo Kljajić**, ravnatelj Osnovne škole *Jagodnjak* iz Jagodnjaka.

Potporu ovoj ideji dao je i HKUD *Vladimir Nazor* iz Sombora, a na prvoj Regionalnoj ligi tolerancije sudjelovali su članovi tamburaške sekcije hrvatske udruge. *Nazorovi* tamburaši priredili su mali koncert, a nakon toga sudjelovali su u radu radionice prijateljstva na kojoj su djeca izrađivala i razmjenjivala prigodne darove.

Osim radionice organiziran je i sportski susret prijateljstva na kome djeca iz dvije škole nisu igrala jedni protiv drugih već jedni s drugima.

Z. V.

SAJAM U OSIJEKU

Salori i motomobil

U Osijeku je protekloga vikenda održana lijepa sajamska priredba – 12. sajam lova, ribolova i turizma SALORI te 19. sajam automobila i prateće industrije MOTOMOBIL. I ove se godine na Pampasu okupilo stotinjak izlagača iz Hrvatske i susjednih zemalja, a prema riječima **Vladimira Severa**, predsjednika Hrvatskog sportsko-ribolovnog saveza ovo je najbolji sajam u Hrvatskoj. Slično je izjavila i direktorica Osječkog sajma, **Nada Maglaić**.

Sajam je otvorio **Domagoj Križaj**, pomoćnik ministra poljoprivrede za šumarstvo, lovstvo i drvnu industriju i pohvalio osječki sajam koji pruža priliku da svijetu prikazemo netaknutu prirodu. Veliki broj posjetitelja došao je baš zbog limenih ljubimaca, a Motomobil u Osijeku bilježi 19. obljetnicu. Prisutne su sve svjetske marke i zauzimaju više od polovice sajamskoga prostora i mogli ste birati između BMV-a, Audia, WV-a, Škode, Mercedesa, Opela i hrvatskog električnog automobila, pa je zanimanje privukao i električni bicikl.

S. Žebić

NATJEČAJ GRADA SOMBORA

KUD-ovima milijun

Grad Sombor objavio je natječaj za dodjelu sredstava kulturno-umjetničkim društvima koja njeguju nacionalni identitet. Po ovom natječaju bit će raspodijeljeno milijun dinara. U odnosu na prošlu godinu kriteriji su donekle izmijenjeni pa će se vrednovati i međunarodna suradnja i sudjelovanje na manifestacijama od nacionalnog značaja. Tekst natječaja objavljen je na internetskoj stranici Grada Sombora www.sombor.rs. Rok za podnošenje prijava ističe za tjedan dana.

Z. V.

TJEDAN U BAČKOJ

Igre oko zemlje

Oko 56 jutara zemlje ostat će ove godine nezasijano, jer zemlju nema tko obrađivati. Vlasnici su stari i bolesni, bez nasljednika i ne mogu se više prihvatiti teškog poljoprivrednog posla. Tako glasi jedna vijest objavljena u Somboru prije 50 godina. Danas tako što teško da bi mogli čuti ili pročitati, jer su (na sreću) vremena kada se od zemlje bježalo glavom bez obzira iza nas. Danas se grabi svaki metar oranica, a poljoprivredi se vraćaju i oni koji su od njive bježali prije 20, 30 godina. Državnu zemlju žele mnogi, do nje dolaze samo neki, a neriješen status nekadašnjih državnih kombinata i dalje, barem kada je o Somboru riječ, stvara velike probleme u korištenju državnih oranica. Problemi su takvi da se na njivama usporedo s traktorima, plugovima i sijačicama viđa i policija. Policija je intervenirala na njivama kraj Gakova koje su, po pravu prečeg zakupa za stočarsku proizvodnju, trebali u zakup dobiti poljoprivrednici. S druge strane pravo na tih 1.000 hektara branili su i brane radnici Poljoprivrednog poduzeća *Graničar*, jer smatraju da oni imaju pravo na tu zemlju. No, istjerati stvar na čistac zapravo nitko nema ni snage, ni volje. Epilog znamo – ove godine neće biti licitacije državne zemlje u Somboru. Nije to nitko službeno rekao, ali se upravo to da isčitati iz poziva koji je gradonačelnik Sombora **Saša Todrović** putem općinskog sajta uputio poljoprivrednicima. Poljoprivrednici se prvo podsjećaju da se državna zemlja može koristiti samo ukoliko korisnik potpiše ugovor s Ministarstvom poljoprivrede, a sve suglasno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu. Poljoprivrednici kojima su ugovori o zakupu istekli prošle godine dužni su da za dalje korištenje poljoprivrednog zemljišta nadležnom ministarstvu plate naknadu za novu proizvodnu godinu. Ta naknada pravnički rečeno zove se naknada bez pravnog osnova, a njenu visinu utvrdit će Gradsko vijeće. Sve ovo rečeno u prijevodu znači da licitacija nema, a oni koji zemlju već ionako obrađuju morat će to platiti. Koliko čut će.

I opet u prijevodu sve ovo gore izneseno znači da zemlju za koju je trebala biti organizirana licitacije neko uveliko i obrađuje i da su njive, za koje se očekivalo javno nadmetanje, u ožujku ili početkom travnja, uzorane i zasijane i da oni kojima je zakup za te oranice istekao 31. listopada posjed nisu ni napustili. Jesu li znali da licitacija neće biti, jer teško mogu povjerovati da bi netko ulagao u obradu zemlje, a da nije siguran da će tu zemlju i sijati i s nje žnjeti?

Z. Vasiljević

MARIO VRSELJA, PREDSEDNIK POVJERENSTVA ZA MLADEŽ I PITANJA MLADIH PRI HRVATSKOM NACIONALNOM VIJEĆU

Spriječiti odlazak mladih

Želimo da naši studenti Hrvati ne odlaze dalje na studije u Republiku Hrvatsku ili neku drugu zemlju Europske unije, već da ih zadržimo u Republici Srbiji, odnosno Vojvodini, kako ne bi došlo do osipanja zajednice

Povjerenstvo za mladež i pitanja mladih pri Hrvatskom nacionalnom vijeću je novoformirano tijelo koje ima cilj okupiti mlade srednjoškolskog uzrasta, studente i nešto stariju mladu populaciju kako bi prepoznali i utvrdili probleme i potrebe mladih te ih pokušali riješiti. Za predsjednika Povjerenstva za mladež i pitanja mladih izabran je **Mario Vrselja** iz Srijemske Mitrovice, koji za sebe kaže da se djelovanjem u Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini proteklih godina afirmirao, a najviše ga zanima rad s mladima. Tijekom svog političkog djelovanja vršio je funkciju i predsjednika mjesnog ogranka mladeži u Srijemskoj Mitrovici, te predsjednika mladeži za Srijem i zamjenika predsjednika mladeži DSHV-a.

PREPOZNATI POTREBE MLADIH

Povjerenstvo za mladež i pitanja mladih broji sedam članova – mladih ljudi, diplomaca, aktivnih studenata, studenata master studija

iz Subotice, Novog Sada, Sombora, Zemuna i Srijemske Mitrovice i okolice tih gradova. Prema riječima predsjednika Povjerenstva, trenutno se radi velika baza podataka kojom će biti obuhvaćeni svi uzrasti mladih ljudi: »Preko te baze podataka moći ćemo prepoznati potrebe svih uzrasta. Prioritet su nam studenti. Preko našeg Povjerenstva truditi ćemo se da mladi ostanu ovdje i pronađu posao.« U svom djelovanju

Kao glavni problem mladih pripadnika hrvatske nacionalne zajednice Vrselja navodi njihov odlazak iz zemlje zbog nedostatka posla. Upravo će pozornost Povjerenstva biti pomoć u pronalaganju posla: »Nemogućnost zaposlenja je osnovni problem. Imamo veliki broj mladih stručnjaka, svršenih studenata za koje bi trebali naći posao ovdje te im omogućiti da se ostvare. Smatram da ćemo uspjeti preko naše baze podataka, baze

MEĐUNARODNA SURADNJA

Povjerenstvo za mladež i pitanja mladih akcent stavlja i na međunarodnu i međusobnu suradnju mladih Hrvata iz Republike Srbije i srpske manjinske zajednice iz Republike Hrvatske. U tijeku je realizacija projekta Regionalne akademije pod nazivom Minority integration network (MINTEGNET), koji je pokrenulo Srpsko narodno vijeće iz Hrvatske u suradnji s Novinarskom školom iz Novog Sada, namijenjen obrazovanju i stručnom osposobljavanju predstavnika manjinskih zajednica na području nekadašnje Jugoslavije. Cilj projekta je da se mladi iz hrvatske zajednice u Srbiji i srpske zajednice u Republici Hrvatskoj bolje upoznaju: »Mlade generacije u Hrvatskoj i Srbiji nisu ostrašćene ratovima devedesetih i mi nemamo predrasuda – otvoreni smo za svaki mogući dijalog. Mladi iz Republike Hrvatske koji djeluju pri Srpskom narodnom vijeću u Zagrebu spremni su pomoći nama ovdje u Srbiji svojim djelovanjem u Hrvatskoj, a i mi ćemo se ovdje truditi da oni ostvare veća prava«, kaže Vrselja. Predsjednik povjerenstva za mladež i pitanja mladih ističe da će se tradicija održavanja seminara mladih iz Republike Hrvatske i Srbije, nastaviti kako bi se stvorila struktura koja će kasnije prenositi znanja budućim generacijama koje će biti nositelji aktivnosti u obje zajednice.

Suzana Darabašić

Mario Vrselja, predsjednik Povjerenstva za mladež i pitanja mladih poručio je svim mladim pripadnicima hrvatske nacionalne zajednice: »Obratite se bez ikakvog ustručavanja Povjerenstvu za mladež i pitanja mladih pri HNV-u za bilo kakvu vrstu pomoći ili savjet – bilo da je pomoć potrebna iz sfere obrazovanja, zaposlenja ili nečega drugog. Otvoreni smo i na raspolaganju za sva pitanja i u prostorijama Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srijemskoj Mitrovici.«

Povjerenstvo neće zaboraviti mlade uzraste – i prije su mladi iz Srijemske Mitrovice u programu *Upoznajmo domovinu* koje se realizira u suradnji Hrvatskog nacionalnog vijeća i HKC *Srijem-Hrvatski dom*, svake godine obilazili gradove u Republici Srbiji. Ta će se praksa nastaviti.

podataka naših poduzetnika i s našim odjelom gospodarstva ostvariti još bolju suradnju i u budućnosti zaposliti što veći broj mladih.« Vrselja ističe da se boljitak već osjeća jer mladi nakon osnivanja Povjerenstva osjećaju neku sigurnost jer do sada nisu imali kome se obratiti za pomoć.

PROSLAVA OBLJETNICE HKD LJUBA

VELIKI NAPREDAK za godinu dana

Hrvatsko kulturno umjetničko društvo *Ljuba* iz Ljube proslavilo je u subotu 18. travnja prvu obljetnicu postojanja. Pred velikim brojem gostiju, članovi ove mlade hrvatske udruge, predstavili su se dramskom izvedbom predstave *Ostavinska rasprava*, čijom izvedbom su ostavili lijep dojam kod publike, a najmlađi su članovi društva recitali pjesme. Za godinu dana hrvatsko kulturno društvo iz Ljube vidno je napredovalo i iza sebe imaju veliki broj uspješnih nastupa, a broj članova posebice djece, znatno se povećao: »Prezadovoljna sam radom članova društva za proteklih godinu dana. Od kada smo se registrirali prije godinu dana, nastupali smo na više manifestacija: u Šidu, Erdeviku, Srijemskoj Mitrovici, Iloku, a ove godine očekujemo još veći broj gostovanja. Zahvalna sam pomoći koju dobivamo od strane HKC Srijem – Hrvatski dom iz Srijemske Mitrovice – redovito nam dolazi njihov koreograf

Iz »Ostavinske rasprave«

Bojan Kadar koji pomaže u postavljanju koreografija. Mnogo nam je važna suradnja i druženje s ostalim hrvatskim društvima«, istaknula je **Marijana Petrović** predsjednica HKD *Ljuba*.

Osim gostiju iz Sota, Šida i okolnih mjesta, na proslavi obljetnice hrvatske udruge u Ljubi bili su i predstavnici HKD *Đenka Đurići* iz Đurića iz Republike Hrvatske. To je bio prvi njihov posjet Ljubi, a došli su uspostaviti kulturnu suradnju, jer zajedničko za obje udruge je velika ljubav prema tradiciji i njegovanju kulturne baštine: »Smatram da je do sada bilo malo suradnje između nas Srijemaca. Osobno sam vezan za kulturu i aktivno sudjelujem u svim kulturnim dešavanjima. Suradnje nas tamo u Cvelferiji u Vukovarsko-srijemskoj županiji s ovim dijelom Srijema nije bilo. Treba se družiti, doći i uspostaviti odnose koji će pridonijeti upoznavanju, zbližavanju i razmjeni iskustava ne samo na folklornoj sceni, već i na opće društvenoj«, rekao je **Iva Bukvin Ćosić** iz Đurića.

Prva manifestacija HKD *Ljuba*, koja će se zvati *Igrom i pjesmom kroz Srijem*, održat će se 31. svibnja. Očekuje se oko 250 gostiju, a među njima, po prvi puta će se predstaviti i HKD *Đenka Đurići* iz Đurića.

S. Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Mjere predostrožnosti

Svi se još uvijek dobro sjećamo prošlogodišnjih poplava, kao i posljedica koje su pretrpjeli stanovnici najugroženijih mjesta u Srbiji i u Vojvodini. Srijemci su odlučili pokušati ublažiti posljedice ako bi ponovno došlo do poplava. Korak ka tome, učinio je prošloga tjedna Grad Srijemska Mitrovica, dogovoreno je da će se skupa s JP Vodama Vojvodine natjecati za međunarodna sredstva. Sredstva bi trebala biti iskorištena za izradu projektne dokumentacije i izvođenje radova na uzvišenju obrambenog nasipa kraj Save, odnosno za postavljanje montažno-demontažnih panela u dužini od dva kilometra na gradskom keju. Prema riječima gradonačelnika Srijemske Mitrovice **Branislava Nedimovića**, na gradskom području postoje četiri neulargične točke na obrambenim nasipima, koje treba sanirati tijekom proljeća. Montažno-demontažni paneli bi trebali biti postavljeni na gradskom keju od Starog mosta do pješačkog mosta na krivini rijeke koja je bila najugroženija tijekom poplava. Od ostalih kritičnih mjesta navedena je lokacija u Bosutu, a što se tiče obrambenog dijela na desnoj, mačvanskoj obali, između Ravnja i lokacije Banov brod, treba početi izgradnja zemljanog nasipa. Najavljena je i pomoć grada u uređenju atarskih putova koji su uništeni tijekom lanijskih poplava i uređenje kanalske mreže drugog reda. Također, Grad je obećao i pomoć u servisiranju obveza prema poljoprivrednim proizvođačima iz Sremske Rače.

Iz Rume ponovno lijepa vijest posebno za ljude s evidencije tržišta rada – potpisan je ugovor koji omogućuje ulaganje Francuza Hačinson koji će proizvoditi gumene dijelove za automobile. Prvi korak ka realiziranju te investicije učinjen je potpisivanjem ugovora o prijenosu svojine nad zemljištem na teritoriju općine Ruma koji je iz vlasništva Republike Srbije prešao u nadležnost lokalne samouprave. Hačinson bi trebao na toj lokaciji izgraditi pogon u kojem bi radilo 200 ljudi. Rumljanima je rečeno da poslovna klima u tom gradu zaslužuje sve pohvale.

U najzapadnijem gradu Srijema Šidu, proslavljena je 70. godišnjica od proboja Srijemskog fronta. Proslava je održana u subotu, 18. travnja, na Spomen kompleksu *Srijemski front* u blizini Šida. Na svečanosti su osim mnogobrojnih dužnosnika, predstavnika državne delegacije, prisustvovali i veleposlanik Rusije **Aleksandar Ćepurin** i ministar za rad, zapošljavanje, socijalna i boračka pitanja **Aleksandar Vulin**.

S. Darabašić

U SUSRET SEZONI OBRANE OD TUČE

Kako ćemo se braniti?

Sezona obrane od tuče službeno počinje 15. travnja i traje do 15. listopada. U tom periodu strijelci su u pripravnosti, odnosno dežuraju na stanicama i spremni su intervenirati u slučaju pojave tučonosnih oblaka. Tako bi trebalo biti, ali ovaj sustav zaštite godinama prate brojni problemi kao što su nedostatak raketa i nezadovoljstvo strijelaca visinom naknada koje dobivaju za svoj rad. Ali, koliko je ovaj sustav važan govori podatak da se na ovakav način brani oko 7,7 milijuna hektara, od čega je više od pet milijuna poljoprivrednog zemljišta. Koliko je pak efikasan govori to što je efekt djelovanja daleko ispod europskih standarda. I još jedna zanimljivost – iako je u Srbiji organizirana obrana od tuče počela 1967. godine Vojvodina je posljednja došla na red i to tek prije 15 godina kada je puštanjem u rad tri radarska centra kompletirana zaštita i u Vojvodini.

NA DUGOM ŠTAPU

Iako je proteklih desetljeća bilo uobičajeno da sezona obrane od tuče krene 15. travnja u vrijeme pripreme ovog teksta o obrani od tuče nije se mogla čuti ni pročitati ni riječ, a izostali su i uobičajeni seminari za strijelce koji su se obično organizirali tijekom ožujka. Kako doznajemo u razgovoru sa strijelicima angažiranim na obrani od tuče oni još nisu ni potpisali nikakve ugovore za ovu sezonu. Ključno pitanje je koliko smo pripremljeni na

početku ovog proljeća za obranu od tuče i s tim pitanjem obratili smo se Sektoru za izvanredne situacije pri Ministarstvu unutarnjih poslova, ali ni tjedan dana nije im bilo dovoljno da odgovore. A morali su. Ne zbog nas, nego zbog onih više od 400.000 poljoprivrednih gazdinstava koji svoju proizvodnju zasnivaju pod otvorenim nebom. Hoće li se ponoviti prošla godina kada je početak obrane od tuče kasnio, a sezona počela s manje raketa nego što je dovoljno za efikasnu obranu? Po svemu sudeći hoće, jer 15. travnja je prošao, a što se tiče raketa njih je tri puta manje nego što bi trebalo da bude na svakoj stanici za obranu od tuče. Barem tako se čulo na jednom od rijetkih ovogodišnjih skupova posvećenih ovom problemu koji je održan prije dva mjeseca u Vrnjačkoj Banji. Kako je tada rečeno »nakon dugogodišnje analize ustanovljeno je da je godišnje neophodno 12 raketa po stanici, a u ovom trenutku, pred početak sezone, ima ih tri puta manje, odnosno četiri rakete po stanici.« Također se moglo čuti da postoji mogućnost da obrana od tuče prijeđe u nadležnost Ministarstva poljoprivrede, što znači da bi ovaj sustav za pet godina promijenio tri sektora. Da podsjetimo do 2010. godine obrana od tuče bila je pri Republičkom hidrometeorološkom zavodu, onda je prešla u Sektor za izvanredne situacije MUP-a, a sada se zagovara prelazak u Ministarstvo poljoprivrede.

Da ne bi svoje poljoprivrednike ostavili bez zaštite općine priskaču u pomoć i to tako što kupuju rakete i dodatno plaćaju strijelce. I dok se zakonski način za kupovinu raketa i nalazi, lokalne samouprave muku muče kako poštivati zakon, a iz lokalnih proračuna plaćati strijelce.

SOMBOR

Teritorij grada Sombora ima oko 100.000 hektara obradive zemlje, a ta zemlja od tuče se brani s 23 (na dvije nedostaju strijelci) stanica na kojima dežuraju 42 strijelaca. »Kao i pret-

»Nakon dugogodišnje analize ustanovljeno je da je godišnje neophodno 12 raketa po stanici, a u ovom trenutku, pred početak sezone, ima ih tri puta manje, odnosno četiri rakete po stanici.«

Odgovora na pitanje kada će početi sezona obrane od tuče i ima li dovoljno raketa za uspješnu zaštitu još nema

hodnih godina i za ovu godinu planirali smo sredstva za naknade strijelcima i za nabavu raketa. Krajem prošle godine sproveli smo javnu nabavu i nabavili smo 50 raketa visokog dometa koje su u skladištu *Trajala*, a u dogovoru s Centrom za izvanredne situacije bit će rapoređene stanicama

za obranu od tuče. Prošle godine kupili smo više od 100 raketa i mogu reći da 2014. godina nije bila rizična kada je riječ o obrani od grada. U ovoj godini imat ćemo još dvije javne nabave za kupovinu raketa, a planirali smo i sredstva za strijelce i ukupno je planirano u proračunu grada oko

sedam milijuna dinara za obranu od tuče», kaže vijećnik Gradskog vijeća zadužen za poljoprivredu **Zoran Miler**. Kada je riječ o plaćanju naknade strijelcima, koje angažira Republički hidro-meteorološki zavod lokalne samouprave dodatno plaćaju strijelce, s obzirom na to da je naknada koju dobivaju mala i nije se mijenjala nekoliko godina. Što se tiče naknada koje primaju strijelci angažirani na području Sombora prošle godine dobili su oko 600 eura, što je ukupan iznos isplaćenih od Hidro-meteorološkog zavoda, koji ih angažira, i grada Sombora. »Problem isplate naknada strijelcima iz lokalnih proračuna nastao je zbog zabrane zapošljavanja, jer se tumačilo kao da je riječ o licima angažiranim na određeno vrijeme. Kasnije je stiglo tumačenje da se angažiranje strijelaca može isplatiti preko agencije ili omladinske zadruge. Mi smo strijelcima u Somboru za prošlu godinu isplatili jednokratno, neto oko 32.000 dinara. Kada se na tu sumu doda ono što im isplaćuje RHMZ oni su uglavnom zadovoljni«, kaže Miler. On pojašnjava da se naknada strijelcima ne može isplaćivati s pozicija prihoda od zakupa državnog poljoprivrednog zemljišta.

SUBOTICA

Muke s dodatnim isplatom strijelcima ima i u Subotici, a vijećnik zadužen za poljoprivredu

Šimon Ostrogonac također ističe da je problem što se od prihoda od zakupa državnog poljoprivrednog zemljišta ne mogu isplaćivati naknade strijelcima. »Svake godine za kupovinu raketa za obranu od tuče izdvajamo namjenski četiri, pet milijuna dinara. Blizu smo granice, pa ispada da više branimo susjedne općine Bačku Topolu i Kanjižu nego samu Suboticu. Subotici pripada oko 150.000 hektara, ali područja pokraj granice ne možemo braniti. Na našem teritoriju su 24 stanice za obranu od tuče. Naravno, da bi taj sustav obrane bio efektivniji da se na isti način od tuče bore i s druge strane granice, ali u Mađarskoj je sustav obrane tek u izgradnji. Oko 50 kilometara od Segedina gradi se radarska stanica i kada ona bude završena sustav će početi funkcionirati i u Mađarskoj«, kaže Ostrogonac i dodaje da je šteta od tuče prošle godine bilo i da su najviše stradali voćnjaci u subotičkoj pješčari i to početkom svibnja.

Kao i u Subotici i Somboru je pogranična regija ali je za Sombor veći problem zračni koridor koji je iznad Sombora. »Raspored stanica za obranu od tuče takav je da ne ugrožavaju teritorij susjednih zemalja, ali nam je problem zračni koridor. To nam je kod nekih dejstava ograničavajući faktor, naročito kod uporabe visokodometnih raketa«, kaže Miler.

Zlata Vasiljević

OSIGURANJE

»Broj poljoprivrednika koji osiguravaju svoje usjeve u Somboru je tek oko 30 postotaka. To su uglavnom veći poljoprivredni proizvođači čiji je rizik u proizvodnji velik jer su mnogo u nju i uložili«, kaže vijećnik Miler.

HRVATSKA

Obrana od tuče u Hrvatskoj je pri Državnom hidro-meteorološkom zavodu i sezona obrane počinje 1. svibnja i traje do 30. rujna. Osim obrane raketama, obrana od tuče u Hrvatskoj se sprovodi i dejstvom meteoroloških otopina za prizemne generatore. Neke županije financiraju i sprovode dodatnu obranu od tuče zrakoplovnim generatorima.

Kultura čitanja

Prije par godina pročitao sam podatak da u Finskoj 55 posto ukupnog stanovništva ima članstvo u nekoj od knjižnica, dok je u našoj zemlji taj broj oko pet posto. Čini se da izreka »vrijediš koliko si knjiga pročitao«, barem kada je naša zemlja u pitanju, nije mnogo popularna. Ipak, a dodao bih i na sreću, još uvijek u javnoj sferi postoji niz ustanova i institucija, pa i medija, koji afirmiraju kulturu čitanja.

Novi Sad je tako ovih dana poprište nekoliko književnih priredaba – Salona knjiga i *Prosefesta* (čiji slogan glasi *Zauzmi pozu, čitaj prozu*). O predstavljanju knjiga iz nakladničke produkcije vojvođanskih Hrvata na ovogodišnjem Salonu možete čitati i na stranicama ovog broja našega tjednika. Vezano uz knjigu, u ovom broju možete pročitati i kako je bila na ovogodišnjem *Preprekovom proljeću* te promociji zbirke pjesama *Čuvam te ispod kože Zdravka Odorčića*.

Spomenimo i to da je jučer (23. travnja) obilježen Svjetski dan knjige i autorskih prava. Ustanovio ga je UNESCO 1995. godine kao simboličan datum u svjetskoj književnosti jer je toga dana 1616. godine umro **Miguel de Cervantes**, a rodio se **William Shakespeare**.

Činjenica je da je situacija vezana za broj čitatelja daleko od one koju bi priželjkivali ljudi koji se bave kulturom i obrazovanjem. S druge strane, treba imati na umu da je knjiga ipak uspjela preživjeti crne prognoze o njezinom izumiranju, a koje su se često mogle čuti u kontekstu priče o digitalnom dobu. Kada je riječ o knjiškoj produkciji vojvođanskih Hrvata, valja podsjetiti kako se godišnje u prosjeku publicira oko tridesetak novih naslova. A javljaju se i novi, zanimljivi autori.

Valja priznati, puno je toga danas nenaklonjenog knjizi: od velike količine drugih medija do brzog tempa života koji ne trpi *mirovanje*. Ipak, ne smijemo dozvoliti da čarolija knjige nestane iz naših života. U tom smislu, podsjetio bih na čuveni citat koji kaže: »Čitatelj živi tisuću života prije nego što umre. Čovjek koji nikada ne čita živi samo jedan.«

D. B. P.

KNJIŽEVNA VEČER ZDRAVKA ODORČIĆA U NOVOM SADU

Ljubavna poezija na više jezika

U Kulturnom centru Novog Sada u nedjelju 19. travnja održana je promocija zbirke ljubavne poezije *Čuvam te ispod kože* pjesnika **Zdravka Odorčića** iz Hrvatske. Ova zbirka pjesama je, kako se u njezinom pogovoru navodi, himna ljubavi iz perspektive muškog subjekta kojemu je žena ikona, a s čijom ljubavlju gotovo sve završava i počinje.

(FOTO: nshronika.rs)

Njegova pjesma *Čuvam te ispod kože* prepjevana je na 11 jezika. Odorčićeve kolege pjesnici su ju ovom prigodom pročitali na srpskom, mađarskom, makedonskom i romskom, a posebnu pozornost privukao je irački pjesnik **Sabah Al-Zudeidi** koji je pjesmu pročitao na arapskom jeziku.

Zdravko Odorčić je dramski pisac, redatelj, romanopisac i pjesnik. Autor je petnaestak dramskih od kojih je devet igrano u kazalištima. Godine 2008. objavljen mu je roman *Lega, ne kužiš!*. Napisao je i zbirke pjesama *Korak do raja paklu izmičem*, *Čutim tvoje šaputanje* i *Ljudi se kišom miču*. Jedan je od osnivača *Osječkog ljeta mladih*. Također, osnivač je Udruge za promicanje kulture *Kultura snova iz Zagreba*.

A ta udruga i Hrvatski kulturni centar Novi Sad, koji je bio organizator ove književne večeri, dogovorili su suradnju u okviru koje bi na međunarodnom pjesničkom festivalu *More na dlanu* u Rovinju trebali gostovati pjesnici iz ovdašnjih hrvatskih udruga – *Stanislav Preprek* i *Jelačić*.

A. Klinac

Književna večer s Dragom Pilselom u Pančevu

U Pančevu je nedavno održana promocija knjige *Argentinski roman* autora **Drage Pilsela**. Ovo književno ostvarenje predstavlja autobiografsku priču o razvojnemu putu ovog glasovitog građanskog aktiviste, zagovornika pomirenja među narodima bivše Jugoslavije te branitelj diskriminiranih, ugnjetenih, obespravljenih i siromašnih.

Razgovor s autorom vodio je pančevački novinar **Nenad Živković**, a osvrt na roman pružio je i **Petar Lađević**, beogradski zastupnik hrvatske nakladničke kuće *Profil* koja je knjigu izdala 2014. godine. Pilsel je ovom prilikom govorio o događajima, osobnim iskustvima, saznanjima i okolnostima koje su utjecale na dramatične promjene u njegovu životu. Književnoj večeri nazočili su brojni predstavnici nevladinog sektora koji se bave zločinima i nestalima tijekom ratova u bivšoj Jugoslaviji, primjerice **Dragan Pjevač** i **Nataša Kandić**.

D. Mergel

Novi dokumentarac Rajka Ljubića prikazan u Zagrebu

ZAGREB – U Velikoj dvorani Matice hrvatske u Zagrebu prošloga je petka održana projekcija dokumentarnog filma **Rajka Ljubića Svatovski narodni običaji Hrvata Bunjevaca u subotičkom kraju**. Večer su organizirali Društvo vojvođanskih i podunavskih Hrvata iz Zagreba i Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost **Ivan Antunović** iz Subotice. Nakon filma je uslijedila diskusija u kojoj su sudjelovali prof. **Tihana Rubić**, prof. **Milana Černelić**, te **Antun Vujević** i **Bojana Poljaković** ispred organizatora, kao i neki od gledatelja.

D. P.

Uspjeh na općinskoj smotri

SOMBOR – Dječje folklorne skupine HKUD *Vladimir Nazor* iz Sombora i KUDH *Bodrog* iz Monoštora plasirale su se na Zonsku smotru dječjeg folklornog stvaralaštva. Općinska smotra održana je u nedjelju, 19. travnja, a sudjelovalo je 19 dječjih folklornih skupina. Starija dječja grupa HKUD-a *Vladimir Nazor*, čiji je umjetnički voditelj **Šima Beretić** izvela je bunjevačke plesove, dok su Monoštorci, pod umjetničkim vodstvom **Anite Đipanov** predstavili običaj *Igranka na čošku*. Od hrvatskih udruga na općinskoj smotri sudjelovalo je i HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Berega pod vodstvom **Milorada Stojnića**.

Z. V.

Kraljice Bodroga na Osječkoj TV

OSIJEK – *Kraljice Bodroga*, ženska pjevačka skupina KUDH-a *Bodrog* iz Monoštora, gostovale su u petak 17. travnja na Osječkoj televiziji u emisiji *Slavonsko veselje*. Gošće iz Monoštora otpjevale su osam pjesama sa svog prvog nosača zvuka *Alaj piva Šokica*.

Z. V.

Osijek kandidat za Europsku prijestolnicu kulture 2020.

OSIJEK – U petak, 17. travnja, točno u 13 sati, dvije tisuće i dvadeset osječkih srednjoškolaca obilježilo je službenu predaju kandidature svojega grada za Europsku prijestolnicu kulture 2020. godine, simbolički zagrlivši Tvrđu – simbol grada na Dravi. »Došao je i taj dan«, kaže pročelnik Upravnog odjela za društvene djelatnosti Grada **Dražen Alerić**, »Kada to što radimo sustavno već nekoliko godina uobličujemo u naš zahtjev za službenu kandidaturu za Eu-prijestolnicu kulture, a ova mladost samo je potvrda jedinstva i snage za budućnost, jer oni će odgovorno preuzeti na sebe sve ovo što slijedi, bez obzira na ishod natječaja. Oni će biti kreatori budućnosti ovog grada, pokretači sveukupnog razvitka i boljitka života«.

S. Ž.

Javno čitanje dramskog prvijenca Stefana Klecina

SONTA – U organizaciji Centra za kulturu i obrazovanje Sonta u ponedjeljak, 20. travnja, u prostorijama mjesne knjižnice pred-

stavljen je dramski prvijenac Kazališni bonton petnaestogodišnjeg autora **Stefana Klecina** iz Sonte. Stefan aktivno piše dulje od godinu dana, a član je dramske trupe *Ište pozor* pri dramskoj sekciji OŠ *Ivan Goran Kovačić*. Kazališni bonton je njegov prvi samostalni dramski tekst. O tekstu su govorili Stefan i njegov mentor prof. **Nikola Dobrijević**, a potom je javno pročitao od strane mladih glumica trupe *Ište pozor* **Anđele Klecin** i **Anđele Šimunov**.

I. A.

Markovo u Lemešu

LEMEŠ – U povodu Markova i posvete žitnih polja, HBKUD *Lemeš* organizira folklornu večer koja će se održati u subotu 25. travnja u mjesnom Domu kulture, s početkom u 19.30 sati. Cijena ulaznice je 150 dinara.

Programu, u 15 sati, prethodi sveta misa u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije. U zavisnosti od vremenskih prilika, nakon mise je planirana procesija i odlazak do križa na ulasku u selo iz smjera Subotice radi posvete obližnje parcele pod usjevom žita.

Ž. Z.

Koncert folkloraca HKPD Matija Gubec i promocija Gupčeve lipe

TAVANKUT – Koncert folklornog odjela HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta održat će se u nedjelju, 26. travnja, s početkom u 19 sati, u fiskulturnoj dvorani Osnovne škole u Donjem Tavankutu. Gost koncerta bit će KUD *Ivan Goran Kovačić* iz Velike (R. Hrvatska). Cijena ulaznice je 150 dinara.

Istoga dana na Etno-salašu *Balažević*, u 16.30 sati, bit će održano predstavljanje *Gupčeve lipe*, godišnjaka HKPD-a *Matija Gubec*, te prezentacija novog turističkog promotivnog materijala.

I. D.

Dani Mira Gavrana u Beogradu

BEOGRAD – U Operi i teatru *Madlenianum* u Beogradu od 4. do 6. svibnja, bit će održani *Dani Mira Gavrana* u okviru kojih će se beogradskoj publici predstaviti *Gavran Teatar* iz Zagreba. U ponedjeljak 4. svibnja bit će igrana melodrama *Tajna Grete Garbo*, 5. svibnja tragikomedija *Lutka*, a 6. svibnja komedija *Sladoled*.

Miro Gavran je jedan od najzastupljenijih hrvatskih dramskih pisaca u svijetu u posljednjih 20 godina. Djela su mu prevedena na 35 jezika. Njegove knjige doživjele su više od 150 izdanja, a na osnovu drama je nastalo više od 250 predstava širom svijeta.

Od zrna do slike na festivalu u Monacu

ZAGREB – Film *Od zrna do slike* **Branka Ištvančića** izabran je u selekciju 10 finalista dokumentarnog filma u okviru festivala 2015 URTI Grand Prix. Film će se natjecati za nagradu koja će biti dodijeljena 18. lipnja 2015. u Monacu kao dio ceremonije dodjele *Zlatne Nimfe* Monte Carlo Television festivala.

21. SALON KNJIGA U NOVOM SADU

Predstavljene knjige iz naklade ZKVH-a i NIU *Hrvatska riječ*

Ovdašnja književna produkcija nas Hrvata jest jedan od legitimnih dokaza i tragova našeg postojanja, kazao je Zvonko Sarić

Novosadski Salon knjiga jedna je od najznačajnijih manifestacija vezanih uz knjigu u AP Vojvodini. Zahvaljujući Pokrajinskom tajništvu za kulturu i javno informiranje i na ovogodišnjem, 21. izdanju te međunarodne manifestacije, predstavljene su knjige i druge publikacije na jezicima nacionalnih manjina u pokraji-

Tako su u ponedjeljak, 20. travnja, predstavljene nove knjige u nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Novinsko izdavačke ustanove *Hrvatska riječ* iz Subotice.

INTRIGANTNI RADOVI

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata predstavio se

stvenoj monografiji *Tradicijska baština i etnokulturni identitet podunavskih Hrvata Bunjevaca*.

O zborniku *Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu* govorila je glavna urednica tjednika *Hrvatska riječ* dr. sc. **Jasminka Dulić** ocijenivši kako je vrijednost ove knjige utoliko veća što uz obilje materijala o etnokulturnim procesima u

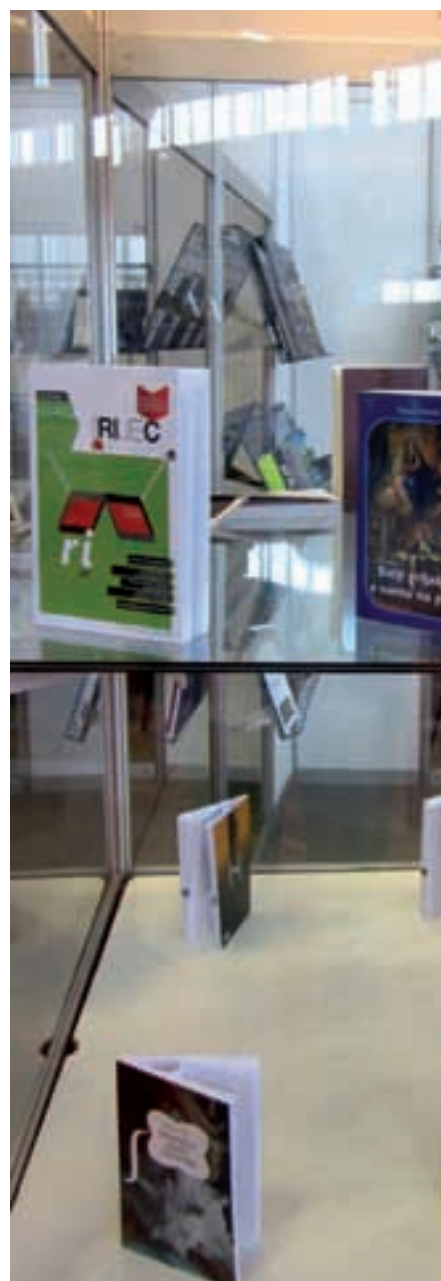

Tomislav Žigmanov, Ljubica Vuković Dulić, Jasminka Dulić, Katarina Čeliković

ni, pa tako i one na hrvatskom jeziku. Osim na štandu Tajništva u središnjem dijelu hale Master Novosadskog sajma, posjetitelji su se s novim knjigama hrvatskih nakladnika u Vojvodini, mogli upoznati i putem zasebnih promocija.

s dvama knjigama kojima je bio sunakladnik s Odsjekom za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i FF-pressom. *Riječ* je o zborniku radova *Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu* i znan-

radovima propituje i akulturacijske i asimilacijske procese koji su u različitim društvenim i vremenskim kontekstima oblikovali prepoznatljive kulturološke obrasce, mentalitete i identitete etničke grupe istoga podrijetla ali različitoga položaja u različi-

tim zemljama. »Najintrigantniji radovi svakako su oni koji propituju državne ideologije i prakse koje su negirale hrvatstvo Bunjevaca i nastojale u različitim razdobljima s različitim intenzitetima isticati samosvojnost i lojalnost Bunjevaca ne-hrvata većinskom narodu antagonizirajući ih Bunjencima koji se smatraju Hrvatima i instrumentalizirajući ih za vlastite ciljeve. Stoga uz vrijednost koju imaju etnološki, kulturno-antropološki, lingvistički i povijesni radovi dodatnu vrijednost ovom zborniku daju radovi koji naznačuju procese koji nastoje pridonijeti razumijevanju fenomena podvojenosti Bunjevaca i bunjevačkih Hrvata«, navela je Dulić.

NEZAIBILAZNA LITERATURA

Na važnost dvaju knjiga, s posebnim osvrtom na *Tradicijsku baštinu i etnokulturni identitet podunavskih Hrvata Bunjevaca*, ukazala je kustosi- ca Gradskog muzeja u Subotici

NOVI SVJETOVI DUHOVNOSTI

Istoga dana na Salonu knjiga predstavljeno je i nekoliko knjiga iz novije nakladničke produkcije NIU Hrvatska riječ iz Subotice. O nakladničkoj djelatnosti ove ustanove, ali i o zbirci pjesama

od legitimnih dokaza i tragova našeg postojanja«, naveo je Sarić.

ULOMCI I STIHOVI

Predstavljene su i knjige *Školjka koja govori* Miroslava Pendelja i *Riječi nasušne* Franje Kašika Bertrona o kojima je

Tomislav Žigmanov, Miroslav Pendelj, Zvonko Sarić, Ivana Andrić Penava, Davor B. Palković

Ljubica Vuković Dulić. »Ova izdanja sumiraju najnovija istraživanja vezana za identitet Hrvata Bunjevaca u Podunavlju i zasigurno predstavljaju nezaobilaznu literaturu za sve one koji se na iole ozbiljan način zanimaju za ove teme. Jednako tako, ova izdanja su izuzetno važna i za samu zajednicu bunjevačkih Hrvata jer svakako mogu poticati dalje na očuvanje vlastitog identiteta i napose na očuvanje vlastite kulturne baštine«, navela je Vuković Dulić.

O dvama knjigama govorio je i ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov, podsjetivši, među ostalim, kako je baština ovdašnjih Hrvata bogata u mnogim segmentima kulturnog naslijeđa ali da je još uvijek visoko neistražena. S tim u vezi, naglasio je kako su ove dvije knjige primjer kako se ta baština, u suradnji s ozbiljnim partnerima – u ovom slučaju Filozofskim fakultetom u Zagrebu – može na stručan način zabilježiti. Predstavljanje dvaju knjiga moderirala je menadžerica kulturnih aktivnosti ZKVH-a Katarina Čeliković.

Rumeni sutoni Marka Kljajića, govorio je v. d. urednika nakladničke djelatnosti NIU Hrvatska riječ Zvonko Sarić.

»Knjige o kojima je danas riječ napisane su na standardnom književnom hrvatskom jeziku tako da spadaju u ovdašnju književnost na jednom od jezika nacionalnih manjina, što jest jedna od karakteristika, ali isto je tako važno naglasiti da ova djela karakterizira i njihova književna kvaliteta. Treba reći i da ih karakterizira i suvremeni, moderan senzibilitet, a u pitanju su otkrivanja novih svjetova duhovnosti, stanja su to duha autora iskazanih u susretima riječi, ali ova djela su ujedno i zrcala vremena u kojemu živimo«, kazao je Sarić. Dodao je kako je ovaj dio književne produkcije ovdašnjih Hrvata jedna od potvrda da hrvatska manjinska kultura i književnost postoje u Srbiji. »Ta se manjinska kultura i književnost naravno nalazi i u sklopu naše jedinstvene, matične, nacionalne hrvatske kulture, ali i kao opstojan segment u cjelini kulture i književnosti domicilne države. Ovdašnja književna produkcija nas Hrvata jest jedan

govorio novinar i urednik Davor Bašić Palković. Zbirku pripovjeda za djecu i mlade *Izgubljeno srce* Katarine Čeliković predstavila je urednica knjige Ivana Andrić Penava, a o panorami suvremene duhovne lirike Hrvata u Vojvodini *Odsjaji ljubavi* priredila Lazara Novakovića govorio je urednik knjige Tomislav Žigmanov.

U predstavljanju je sudjelovao i jedan od autora Miroslav Pendelj koji je govorio o motivima nastanka njegova djela *Školjka koja govori*, kojega je nazvao »bajkom za bivšu djecu, takozvane odrasle«. Pendelj je ovom prigodom pročitao i ulomak iz navedene knjige o strahu koji »je izmislio sam sebe« i o tome kako ga je mali slavuj pobijedio, a publika je imala priliku čuti i nekoliko pjesama Franje Kašika Bertrona koje je kazivala Bernadica Ivanković.

Salon knjiga u Novom Sadu, uz koji se skupa održava i 20. Art Expo koji okuplja i galeriste, kolekcionare, filateliste i antikvare, otvoren je 18. travnja a zatvara se sutra (subota, 25. travnja).

D. B. P.

DUŽIJANCA 2015.

Tradicija i novine

Na konferenciji za medije u utorak 21. travnja najavljen je početak programa ovogodišnje Dužijance 2015. godine, kao i okvirni program kompletne manifestacije. Prva manifestacija, s kojom po tradiciji započinje proslava Dužijance, je blagoslov mladog žita na blagdan sv. Marka 25. travnja. Ove godine blagoslov će se obaviti u Žedniku, gdje će u župnoj crkvi sv. Marka u 17 sati započeti sv. misa. Nakon mise uslijedit će procesija do njive i sam obred blagoslova žita. Domaćini su **Stipan i Blaženka Šarčević**, a parcela se nalazi na Beogradskom putu, s lijeve strane kada se ide od Subotice prema Žedniku (oko 300 m prije ulaska u selo). Na istoj njivi, kako je najavio direktor Udruženja bunjevački Hrvata *Dužijanca*, **Marinko Piuković**, bit će i manifestacija Natjecanje risara, koja će po ustaljenom programu biti održana 11. srpnja. Od manifestacija također je najavljeno *priskakanje vatre*, seoske Dužijance, obnova izložene *S Božjom pomoći*, izložba i tribina na temu *Katoličko divojačko društvo i Dužijanca*, Tamburaška večer, Risarska i folklorna večer, te centralna proslava koja će biti održana 9. kolovoza. Također najavljeni su i ovogodišnji bandaš i bandašica **Nikola Bašić i Martina Ivković**. Kao i prijašnjih godina bit će održana i Dužijanca malenih i to 3. i 4. srpnja, te su za malog bandaša i bandašicu izabrani **Teo Margetić i Kristina Kujundžić**.

DUHOVNA DIMENZIJA

»Dužijanca je zahvala Bogu i pohvala čovjeku, ali duhovna dimenzija Dužijance ne očituje se samo u zahvali Bogu za završetak žetve. Naime, poput naših marljivih zemljoradnika i mi želimo sve događaje oko Dužijance protkati molitvom i duhovnošću«, poručio je predsjednik UBH *Dužijanca* mons. dr. **Andrija Anišić**. On je ovom prilikom istaknuo dvije *krune* Dužijance: prvi broj *Revije Dužijanca*, gdje se nalazi sve što je obilježilo proteklu Dužijancu i priznanje Udruzi koje je dodijelio Grad Subotica. Naime, Gradsko vijeće grada Subotice je na 57. sjednici donijelo odluku o utvrđivanju kulturnih manifestacija od posebnog značaja za Grad Suboticu, te se Dužijanca našla na ovome popisu.

TURISTIČKA PONUDA

Želja organizatora Dužijance, UBH Dužijance je i da se Dužijanca nađe u ponudi turističkih agencija našega grada. Neke manifestacije, poput Natjecanja risara, po riječima potpredsjednika Udruge, **Laze Vojnića Hajduka** imaju već same po sebi bogat sadržaj koji bi okupio turiste sa svih strana. Ono što bi ovu manifestaciju razlikovalo od prethodnih je da se točno definira lokacija održavanja, te da se više ne ide po okolnim mjestima. »Taj objekt bi tijekom cijele godine bio turistička lokacija pod nazivom 'Takmičenje risara'«, kazao je Vojnić Hajduk i dodao kako bi se tamo nalazio salaš, te hangari za stare poljoprivredne strojeve, muzej koji bi bio vezan za košenje žita, stare vrste živine, kao i nekadašnje sorte pšenice. Za sada se po ovome pitanju radi potrebna dokumentacija, te se očekuje da bi moglo zaživjeti do sljedeće Dužijance.

Za ovogodišnju Dužijancu očekuju se financijska sredstva s republičkog i pokrajinskog natječaja na koje je Udruga aplicirala. Značajna sredstva kako je rekao Piuković očekuju se i od grada Subotice, kao i brojnih drugih donacija.

Ž. Vukov

PROLJETNI KONCERT HKC BUNJEVAČKO KOLO IZ SUBOTICE

Početak jubileja

Hrvatski kulturni centar *Bunjevačko kolo* ove godine obilježava 45. godina postojanja i rada. Proljetni koncert koji je održan 18. travnja bio je najava ovoga jubileja i velikog koncerta koji se očekuje na jesen. Osim domaćina, članova folklornog odjela HKC *Bunjevačko kolo* i tamburaškog odjela ovoga Centra, kao gosti nastupili su mališani iz vrtića *Zvončica* i *Maslačak*, pri predškolskoj ustanovi *Naša Radost* iz Subotice, te Kulturno umjetničko društvo željezničara *Bratstvo*, također iz Subotice. Na programu su se osim nezaobilaznih bunjevačkih plesova našli i plesovi iz istočne Srbije, Šumadije, Hercegovine... Najmlađi sudionici ovoga koncerta dočarali su brojnoj publici, koja je ispunila dvoranu Centra, svijet kaubojia i indijanaca.

Folklorni odjela Centra danas broji oko 80 članova koji su podijeljeni u tri skupine. Reprezentativni ansambl vodi **Andrija Bašić Palković**, pripremnu skupinu **Mirjana Čupurdija**, a dječju skupinu **Ljiljana Skenderović**. »Želja nam je ponovno omasoviti ovaj odjel i dalje raditi s djecom i mladima. U tome nam pomažu odgojiteljice koje su se uključile u rad HKC *Bunjevačko kolo*« kazao je voditelj folklornog odjela **Andrija Bašić Balković** i pozvao roditelje i djecu na upis u folklorni, dramski i tamburaški odjel Centra.

Ž. V.

Sanacija tornjeva crkve Srca Isusovog u Apatinu

Sanacija tornjeva na katoličkoj crkvi Srca Isusovog u Apatinu započeta je uklanjanjem dijelova oštećene kupole i križa. Podsjetimo, oštećenja su nastala prije nekoliko godina uslijed udara groma. Po riječima župnika, vlč. **Jakoba Pfeifera**, iz općinskog proračuna su izdvojena određena sredstva za navedenu namjenu. Ova sredstva neće biti dostatna za potpunu obnovu, pa je svaka materijalna potpora

dobro došla. Kako unutarnja drvena potpora nije u cijelosti oštećena, dijelovi te konstrukcije moći će se uporabiti u nastavku radova. Uklanjanje urušenih dijelova započeli su radnici PP **Danis** iz Deronja, a izvođač radova na obnovi tek će biti odabran. Crkva Srca Isusovog izgrađena je između dva svjetska rata u pseudoromaničkom stilu. U to vrijeme bila je najveća u Bačkoj. Prema povijesnim izvorima, zabilježenim od strane kroničara i pisca prof. **Borisa Mašića**, crkva je izgrađena zahvaljujući punom angažmanu svećenika vlč. **Jakoba Egerta**, koji je desetljeće i pol prikupljao sredstva za njezinu gradnju. Prof. Mašić navodi da su sredstva prikupljana kako od apatinskih vjernika tako i od Apatinaca koji su već živjeli u inozemstvu. Projektant crkve bio je **Bruno Buhviser** a izvođač radova građevinar **Nikola Šefer** iz Apatina. Crkva je duga 49,9 i široka 17,6 metara. Visina crkve je 12,5 metara a tornjevi su visoki 38 metara.

I. A.

Uskrsni koncert u subotičkoj katedrali

U subotičkoj katedrali bazilici svete Terezije Avilske u nedjelju 19. travnja održan je uskrsni koncert združenih zborova. Nastupili su katedralni zborovi **Albe Vidakovića** i **Sveta Terezija**, te dječji katedralni zbor **Zlatni klasovi** i komorni zbor **Collegium musicum catholicum**. Kao vokalna solistica nastupila je **Mónika Csapó**, dok je za orguljama bio mr. **Kornelije Vizin**. Svim zborovima je ravnao **Miroslav Stantić**.

Na koncertu su izvedena sakralna djela **Milana Asića**, **Albe Vidakovića**, **Miroslava Martinjaka**, **Franza Liszta**, **Laszla Halmosa**, **Loranda Kilbertusa**, te koralne predigre za orgulje **J. S. Bacha**. Koncert je završio zajedničkim nastupom svih zborova, onako kako i priliči uskrsnom vremenu, pjesmom *Kraljice neba, raduj se!*

Sutra, 20. travnja u subotičkoj katedrali služena je sveta misa zadušnica o 51. obljetnici smrti **Albe Vidakovića**, čije ime nosi katedralni zbor. Misno slavlje predvodio je katedralni župnik mons. **Stjepan Beretić**, a pjevanje su predvodili katedralni zborovi.

Ž. V.

REZULTATI NATJEČAJA HOSANAFESTA 2015.

Jubilarni, deseti Festival hrvatskih duhovnih pjesama – *HosanaFest* bit će održan u Dvorani sportova u Subotici, u nedjelju, 20. rujna 2015. godine. Slogan ovogodišnjega festivala je *Snagom Ljubavi!* Na ovogodišnji natječaj je pristiglo ukupno 28 skladbi. Pjesme koje su izborile pravo sudjelovanja na *HosanaFestu 2015.*, poredane abecednim redom naziva skladbe, su: *Amor est victoria*, *Dan pun nade*, *Kao rijeke*, *Ljubim Te do kraja beskraj*, *Moj Bog*, *Moj Gospode*, *Neizbrisivi trag*, *Oče naš*, *Pjesmom Te slavim*, *Providnost*, *Rastimo u ljubavi*, *Svetim imenom*, *Traži*, *Tražim ljubav* i *Vidikovac ljubavi*.

Izvođači, čije su skladbe uvrštene u program Festivala, trebaju studijsku snimku dotične skladbe, te njenu matricu dostaviti Organizacijskom odboru najkasnije do 20. svibnja 2015.

Poziv na susret s papom

Biskupi biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, kako prenosi Katolička tiskovna agencija, pozvali su sve katolike i ljude dobre volje na molitvu i duhovnu pripravu za dragocjeni susret s papom Franjom, prvakom apostolskog zbora, nespornim moralnim autoritetom današnjice.

Biskupi su ovaj susret ocijenili kao izvrsnu priliku za očitovanje najprije vlastitoga povjerenja u Božju providnost, ali i u molitvene potrebe i na velike nakane današnjega svijeta.

Papa Franjo 6. lipnja ove godine pohodit će Sarajevo. Tom prigodom Subotička biskupija organizira odlazak na susret sa svetim Ocem. Polazak autobusa za Sarajevo planira se 5. lipnja, a cijena puta je 20 eura. Svi zainteresirani se mogu javiti svojim župnicima. Od putnih ispava dovoljna je samo važeća osobna iskaznica.

Ž. V.

VIJESTI

Susret kod svetog Atuna

Mjesečni susret kod svetog Antuna bit će održan danas, 24. travnja u blagovaonici kod franjevaca u Subotici. Tema ovoga susreta bit će *Roditelji i odrasla djeca*. Kao uvodničari govoriti će pater **Zdenko Gruber** i **Dražen Prčić**. Početak je nakon večernje svete mise, u 18.15 sati.

Početak hodočasničke godine u Svetišu Majke Božje na Bunariću 2015.

2. svibnja (subota) – sveta misa u 9.30 sati
12. svibnja (utorak) – sv. Leopold Mandić: sveta misa u 18.00 sati
13. svibnja (srijeda) – Bl. Djevica Marija Fatimska: sveta misa u 18.00 sati
31. svibnja (nedjelja) – Presveto Trojstvo: sveta misa u 18.00 sati

Sveta misa za duhovna zvanja

U nedjelju 26. travnja u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske povodom Svjetskog dana molitve za svećenička i redovnička zvanja služiti će se sveta misa za duhovna zvanja. Misnom slavlju prethodit će prigodni program koji pripremaju sjemeništarci biskupijskog sjemeništa *Paulinum*. Početak je u 17.30 sati.

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

U današnje vrijeme postojanje s ovcom ima negativnu konotaciju, znači nesamostalnost, potrebu za vođom, slijepo nasljedovanje osoba ili ideja. I koliko god mu ta usporedba mrska bila, čovjek se često ponaša poput ovce koja slijedi pastira, ali lažnog pastira koji obećava blagostanje, nudi rješavanje problema, a kojeg propagiraju mediji. Tako se na različitim područjima života javljaju različiti pastiri za kojima ljudi idu poput stada, dok istovremeno sve češće odbijaju nasljedovati jedinog pravog pastira – Isusa Krista.

»JA SAM PASTIR DOBRI«

Sliku pastira Isus preuzima iz svakodnevnog životnog iskustva svog vremena. Pastir je bio onaj koji je istovremeno i vođa i prijatelj, onaj koji brani svoje stado kada je u opasnosti, a svaku ovcu čuva, miluje i neumorno traži kada se izgubi (usp. Lk 2, 8-20). Pastira ovce slušaju i slijede, a njegov autoritet utemeljen je na odanosti i ljubavi. Slika pastira prisutna je još u Starom zavjetu. Tom je slikom izražavana Božje briga za svoj narod: »Gospodin je pastir moj: ni u čem ja ne oskudijevam...« (Ps 23, 1). Ali, naslov dobrog pastira pridržan je za Isusa Krista, on sam sebe tako naziva. On je onaj koji brine za svoje stado, a kojeg stado treba prepoznati kao pravog i istinitog vođu kojeg treba nasljedovati.

Isus dobri pastir

U Ivanovom evanđelju gdje Isus sebe naziva dobrim pastir, on istovremeno sliči pastira suprotstavlja sliku najamnika (usp. Iv 10, 11-18). Razlika je u brizi za ovce. Međutim, tu razliku teško je uočiti sve dok ne nastupi opasnost. U opasnosti najamnik bježi, jer on misli samo na sebe. Njemu nedostaje ljubavi za ovce te ih, da bi sebe spasio, ostavlja u trenucima nevolje. No, pravi pastir svoje ovce brani, on je uvijek uz njih i, vođen ljubavlju i brigom, izlaže se opasnosti da bih ih obranio. Pravi pastir je jedino Isus, koji je za svoje ovce položio život, izložio se muci i iz ljubavi za svoje stado umro na križu. Svi drugi pastiri ovoga svijeta zapravo su najamnici koji nemaju ljubavi i požrtvornosti, već zauzimaju taj položaj iz vlastitih interesa, stoga kad nastupi opasnost bježe misleći samo na sebe. No, svijet nikako da shvati tko je dobri pastir a tko su najamnici. Zaslijepljeni trendovima i ponudama suvremene kulture idu za najamnicima, lutaju za lažnim pastirima, pa nakon razočaranja ponovno izabiru neke druge vođe, a dobrog pastira odbacuju. Njegovu sliku pripisuju staromodnoj religioznosti koja je za one stare koji ne znaju što je moderno. Prikaze dobrog pastira stavljaju u stare molitvenike na koje pada prašina umjesto da u njima pronađu poticaj da se i sami priključe stadi koje on vodi.

PASTIR POZNAJE OVCE

Odnos dobrog pastira i njegovih ovaca ne temelji se samo na pripadanju nego i na poznavanju: »Ja sam pastir dobri i poznajem svoje i mene pozna-

ju moje« (Iv 10, 14). Evanđelje nam na više mjesta ističe kako je Isus poznao ljudska srca i ljudske misli. To poznavanje nema za cilj čovjeka zbuniti ili osuditi, nego pomoći mu i spasiti ga. Kada Isus poznaje čovjeka i njegovo srce, on poznaje sve njegove brige, njegovu bijedu i muku, sve što čovjek u svojoj najdubljoj nutрини nosi i osjeća. To ga tjera da čovjeku iskaže svoje milosrđe i pomogne mu u nevoljama. Zato Isus liječi bolesne, ali i oprašta grijeh, nudi ljubav onima koje nitko ne ljubi i daje drugu priliku onima koje su ljudi davno osudili. Iz poznavanja izlazi djelovanje, jer ljubav prema svojim Isusa ne ostavlja ravnodušnim i pasivnim. On je pastir koji je za svoje ovce položio vlastiti život, koji svaku zalutalu traži i vraća nazad.

Međutim, znamo li mi cijenu brige našeg pastira Krista? Uzvraćamo li ljubav i privrženost koju nam on iskazuje? Pripadamo li uistinu njegovom stadi ili lutamo tražeći neke druge pastire? Dok razmišljamo o dobrom pastiru treba usmjeriti pogled prema vječnosti. Ono što nam on daje nadilazi granice ovog prolaznog svijeta. On nam ne nudi možda trenutni užitek, instant rješenje naših ovozemaljskih briga, kao što obećavaju pastiri ovog svijeta. On nam nudi mnogo više, nudi nam život vječni. Samo on koji nas ljubi božanskom ljubavlju poslije svih naših lutanja i odbacivanja, može svaki put oprostiti, prihvatiti povratak te nam i dalje nuditi vječnost. Njegovo je stado Crkva, zato joj trebamo istinski pripadati, a ne samo formalno, prigodno i običajno.

MINI INTERVJU: SAŠA BIBIĆ KOSTIĆ, LJUBITELJ PRIRODE

Oslobođenje od stega urbanog života

Rođeni Subotičanin **Saša Bibić Kostić** već petnaest godina živi u Puli. Ravnicu je zamijenio morem, ali ljubav prema boravku u prirodi je ostala jednaka. Dapače, život na moru donio mu je i nove mogućnosti druženja s prirodnim ljepotama Istarskog poluotoka, ali i cijele Hrvatske koju je u svojim prirodničkim pustolovinama već gotovo cijelu obišao. Pješačeći, vozeći bicikl ili kajak.

Kada se kod tebe razvila ljubav prema prirodi i boravku na otvorenim prostorima daleko od urbanih sredina?

Još u Subotici sam, od malih nogu, volio ići na Kelebiju ili Tresetište na Paliću, uživajući u boravku u prirodi. I tada sam mnogo vozio bicikl, pa sam godinama prokrstarilo svim okolnim predjelima i dobro se upoznao s ljepotama ravničarskog kraja.

Preseljenjem na more, u Pulu, stigao si u posve drukčiji prirodni kolorit. Koje su ti se sve mogućnosti otvorile u novoj sredini?

Prije svega život uz morsku obalu donosi mogućnost neiscrpnog druženja s velikim slanim plavetnilom u mnogobrojnim različitim formama. Osim plivanja i ronjenja, prije desetak godina sam počeo voziti i kajak, pa sam u međuvremenu preveslao dobar dio jadranske obale. No, nastavio sam i dalje voziti bicikl, pa se često znam otisnuti na dva kotača do Rovinja, Poreča, Umaga i drugih istarskih gradova, ali i do Motovuna, Grožnjana...

Nekad si se aktivno bavio sportovima s loptom, a danas je to aktivnost u prirodi. Je li ti ponekad nedostaje lopta?

Nažalost prije desetak i više godina sam doživio neugodnu ozljedu ahilove tetive, pa sam određeno vrijeme bio primoran ostaviti se igara s loptom. U toj pauzi sam intenzivirao druge vrste sportskih aktivnosti i mnogo više vremena odlučio provoditi u prirodi. Iskreno, igre s loptom mi više nisu u prvom planu.

Što za tebe predstavlja boravak u prirodi?

Prije svega jedno oslobođenje od svakodnevnih stega urbanog, suvremenog načina života. U prirodi je čovjek prepušten svom pra biću i može se u potpunosti sjединiti s planetom na kome živi. Zato prirodu treba čuvati i brinuti se svakodnevno njoj, jer druge nemamo.

KUTAK ZA IGRICE

COUNTER-STRIKE: Global Offensive

Counter-Strike: Global Offensive (skraćeno CS: GO) je online taktička FPS igrica razvijena od strane Valve Corporation i Hidden Path Entertainment

Counter Strike Global Offensive je objavljen 21. kolovoza 2012. godine, a dostupan za Microsoft Windows i OS X na Steam-u, Xbox Live Arcade. Linux verzija je objavljena u rujnu 2014 godine. Sadrži klasične mape, kao i obnovljene verzije klasičnih mapa, također su ubačene i nove mape, karakteri i načini igre. Cross platforma za multiplayer je planirana između Windows, OS X, Linux i PSN igrača, ali u konačnici je ograničena na Windows, OS X i Linux, jer je razlika u frekvenciji update-a između sustava bila veoma velika. PSN verzija nudi tri ulazne metode kontrole, koje uključuju korištenje bilo DualShock 3 kontrolera, PlayStation Move ili USB tipkovnice i miša.

Kao i prethodne igre u nizu, Global Offensive je ciljano orjetirana multiplayer FPS igrica. Svaki igrač se pridružuje terorističkom ili protiv terorističkom timu i pokušava završiti ciljeve i eliminirati neprijatelje iz drugog tima. Radnja igre se bazira u kratkim partijama koje traju dok svi igrači na jednoj ili drugoj strani ne budu mrtvi i time je cilj završen. Za većinu modova igre, nakon što igrač umre, mora čekati dok runda ne završi da bi došao na respawn. Igrači kupuju oružja i opremu na početku svake runde s novcem koji se dodjeljuje na temelju njihovog uspjeha iz prethodnih partija.

Counter Strike: Global Offensive dodaje nova oružja i opremu koja se nije mogla vidjeti u prethodnim verzijama igre, od kojih su najpoznatiji Firebomb za svaku stranu (Molotovljev koktel je za teroriste, a zapaljiva granata za protiv teroriste). Prostor pokrivanja je mali, a šteta se nanosi samo onima koji su blizu detonacije.

Global Offensive podržava matchmaking i leaderboard za sve online modove igre, koje nam omogućava Steam. Valve je također koristi Valve Anti-Cheat, koji može automatski ukloniti i banovati igrača iz Valve line mreže koji koristi nedozvoljenje modove. Da bi partija bila poštena, igrači sličnih razina i sposobnosti su stavljeni zajedno, za šta igra koristi teško modificiranu verziju ELO rating sustava. PC verzija Global Offensive također podržava privatne servere koje igrač može povezati kroz izbornik zajednica na serveru unutar igre. Ti serveri se mogu jako mijenjati i mogu biti potpuno drugačiji od osnovnog izgleda igre.

Ako ste natjecateljskog duha, skupite društvo i kao nekad otidite u igraonicu i zaigrajte jednu od najpopularnijih FPS igrica na svetu.

Wiener_schnitzell

24. travnja 2015.

TV PREPORUKA

RTL, NEDJELJA 26. TRAVNJA 20 SATI

X factor

Regionalni talent show u kojem krećemo u potragu za novom glazbenom senzacijom samo što nije počeo. A ta se potraga ove godine, uz Srbiju, Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru i Makedoniju, proširila i na Hrvatsku. Nedjeljom u 20 sati na RTL Televiziji kreće potraga za x faktorom!

X Factor je format koji je 2004. godine kreirao slavni TV producent Simon Cowell, a od samog početka je projekt bio pun pogodak. Tome je doprinijela i činjenica da se ovo natjecanje bavi isključivo pjevačkim talentima, kao i to da se od kandidata zahtjeva tzv. X faktor, odnosno »ono nešto« posebno što zvijezdu razlikuje od prosječne osobe. Uz Veliku Britaniju, iz koje potječe, show se prikazuje u brojnim zemljama širom svijeta, od Engleske,

preko Filipina pa sve do Vijetnama, uključujući i Ameriku u kojoj je prva sezona, s ogromnim uspjehom, prikazana 2011. godine. O tome koliko je show popularan svjedoče i imena koja su sjedila u žiriju, između ostalih i **Britney Spears**, **Paula Abdul**, **Gary Barlow** i **Sharon Osbourne**. One Direction, i jedna od najvećih svjetskih pop senzacija, **Leona Lewis**, djeca su X Factora.

Na stvaranje nove zvijezde utječu članovi žirija koji su ujedno i mentori kandidatima pa se iz emisije u emisiju gradi i dodatni natjecateljski nivo u kojem se, kroz svoje kandidate, međusobno natječu i oni. Njihov je zadatak da kandidatu pomogne u odabiru pjesme, stylingu i nastupu. Za taj su posao odabrana najpoznatija estradna imena iz regije – **Tonči Huljić**, **Massimo Savić**, **Željko Joksimović** i **Aleksandra Kovač**, dok će iskusna voditeljica **Antonija Blaće** i srpski gluma **Aleksandar Radojičić** biti domaćini showa, a u backstageu će kandidate bodriti makedonska voditeljica **Snežana Velkov**. Između 12 tisuća kandidata, koliko ih je prošlo kroz audicije u osam gradova, Zagrebu, Splitu, Beogradu, Novom Sadu, Skopju, Sarajevu, Banja Luci i Podgorici, žiri će ocijeniti njih 232 od kojih će pronaći onog jednog ili jednu koja ima x-faktor!

Talent, emocije, suze, smijeh, svađe i grčevita borba za ispunjenje snova – sve vas to očekuje u najslavnijem glazbenom talent showu, X Factor Adria, nedjeljom u 20 sati na RTL Televiziji!

VRIJEDI PROČITATI

RENATO BARETIĆ:

Osmi povjerenik

AGM 2003

Prvi roman **Renata Baretića** *Osmi povjerenik* odvodi nas na najudaljeniji naseljeni hrvatski otok Trećić. Na Trećiću, sličnom Cicelyju iz *Života na sjeveru*, zajednica sjajno funkcionira bez ikakvih tijela vlasti. Zato se tu, po kazni, pojavljuje već osmi Vladin povjerenik sa samo jednim zadatkom: organizirati izbore i uspostaviti legalnu lokalnu vlast. Ali, na Trećiću je sve drukčije... Prvo, tu ljudi misle drugo, a govore trećićanski... I, na otoku na kojem uglavnom žive starci, umjesto političkog trileru počinje drama u kojoj se pojavljuju jedan Bosanac, dvije Aboriginke, porno-glumica... Roman je prvi put objavljen 2003., a od tada je postao najnagrađivaniji domaći roman i jedna od najprodavanijih hrvatskih knjiga novoga doba. Čitanje ovoga romana donijet će vam pored zanimljive fabule i veliko zadovoljstvo testiranja shvaćanja specifičnog otočkog jezika kojim govore mještani Trećića. Također morate dobro paziti, jer je ovo jedan od onih romana koji se čitaju u dahu i zato ga počnite čitati kada budete imali dovoljno vremena u suprotnom mogli biste u njegovom društvu završiti u neprospavanoj noći.

PJESMA ZA DUŠU:

Aj ča volin te

Klapa Kampanel

Znam da sam bija lud i mlad
Šta si tila nisam svaća, ne znam još i sad
Rekla si da život jedan je
I da samo biti moja nemaš namjere

Rekla si da trebaš me usput
Na sve četiri strane svita i mogu bilo kud

Još uvijek gledan te, prolaziš kroz grad
Još si mlada još si lipa
Želin te i sad

Još uvijek pamtim riči te
Kad si rekla ovo više nije igra
Aj ča, volin te

Posli tebe ima san ih sto
Ali nikad zaboravit nisam moga to
Rekla si da život jedan je
I da samo biti moja nemaš namjere

Tek san druge trošija usput
Čeka san da opet dodeš, ali uzalud

Još uvijek gledan te, prolaziš kroz grad
Još si mlada još si lipa
Želin te i sad

Još uvijek pamtim riči te
Kad si rekla ovo više nije igra
Aj ča, volin te

STUDENTICA IZ NJEMAČKE VOLONTIRA U SUBOTIČKOM CARITASU

Iskustvo socijalnog rada u inozemstvu

Christina Furtner, studentica Katoličke više škole za socijalne znanosti u Berlinu, buduća socijalna djelatnica, nekoliko mjeseci provodi u Subotici volontirajući u Caritasu, instituciji koja se bavi socio-humanitarnom djelatnošću. Ona je u fazi studija koja se provodi u praktičnom radu, ali je umjesto prakse u gradu i državi gdje se školuje, izabrala mogućnost upoznavanja socijalnog rada u inozemstvu, prvo u Ukrajini, a potom od ožujka na sjeveru Srbije, nekoliko mjeseci u Subotici i u srpnju u Malom Iđošu, kada završava svoj boravak ovdje. No, i tu slobodno vrijeme koristi putujući i upoznavajući mnoga mjesta, ljude i običaje, bila je u Mađarskoj, u Beogradu, za Uskrs u Zagrebu... »Upoznala sam mnogo ljudi, mnogo mladih, i doživljam ih vrlo otvorenim, komunikativnim i interesantnim«, rekla je Christina u razgovoru za *Hrvatsku riječ*.

PUTUJE I UČI JEZIKE

Većina studenata odluči praksu na studiju socijalnog rada provoditi u svom gradu i svojoj zemlji, saznajemo od Christine Furtner, a izvjestan broj odlučuje stjecati iskustva upoznavajući nove sredine i potpuno drugačije kulture na planetu Zemlji, te u okviru studijskog praktičnog rada volontiraju u Izraelu, Argentini i drugim kontinentima i zemljama. Christina

je prva inozemna iskustva stekla u Ukrajini gdje je naučila novi jezik – mađarski. Uz materinji njemački, i engleski koji također govori. Tragom učenja mađarskog jezika stigla je u Suboticu, gdje je započela učiti srpski jezik, ovdje pohađa tečaj, i dopada joj se mogućnost komuniciranja na nekoliko jezika što navodi kao jednu od dojmljivijih subotičkih karakteristika. Već prije je počela učiti španjolski planirajući eventualni odlazak na volontiranje u Južnu Ameriku, i voljela bi znati i turski jezik. Naravno, učiti jezik je najučinkovitije boravkom u sredini gdje se koristi. Christina je i na ovaj razgovor stigla opremljena rječnicima koji su joj stalno pri ruci.

Odlasku u bilo koje izabrano mjesto radi stjecanja prakse za potrebe studija prethodi obimna organizacija, prepiska, razmjena dokumentacije, a i tijekom prakse student, u ovom slučaju Christina, je u stalnom internetskom kontaktu s fakultetom i u obvezi je pisati seminarske radove, utemeljene i na novim iskustvima koja stječe. Dakle, studije teku sve vrijeme... Kada se Christina svojevremeno, nakon duže internetske pretrage za lokacijom prakse, odlučila za Caritas u Subotici, ovdajšnja institucija je prihvaćajući studenticu – praktikanta, također trebala odraditi dio poslova, upućujući dokumenta o svom postojanju, tj. registraciji, i djelatnosti kojom

se bave. Imenovan je i mentor tijekom prakse, to je **Gabor Ric**, koordinator u Caritasu Subotičke biskupije, o čijem je radnom iskustvu u socijalnoj oblasti upoznat fakultet, a zatim je sklopljen ugovor o obavljanju praktične nastave kod nas.

»Christina je u Caritasu jer želi naučiti praktičan rad na terenu, spojiti teoriju i naučeno u predavanjima s praksom. Ona se priključila našem postojećem timu volontera koji odlaze u kućne posjete kod starih ljudi pružajući psihosocijalnu pomoć, odnosno praviti im društvo i eventualno biti uz njih u šetnji, u kupnji ili kod odlaska liječniku«, kaže Gabor Ric.

Broj volontera je promjenjiv i ovisi o vremenskim i drugih mogućnosti zainteresiranih za dobrotvorni rad. Sada ih je petnaestak i njihov rad se razlikuje od uposlenih unutar službe pomoći i njege u kući. Služba pruža neophodnu uslugu, a volonteri su tu za dušu. Oni »liječe« široko rasprostranjenu usamljenost starih osoba, time što im prave društvo, saslušaju ih, izvedu u šetnju, u suštini, omogućuju ostvarivanje društvenih kontakata, za kojima, naravno, ili pogotovu, imaju potrebu i stari ljudi, spurtani u kretanju ograničenjima karakterističnim za pozne godine. »Ostarjeli ljudi su marginalizirani, sužen im je društveni krug, te volonteri posjetima, razgovorima, a po mogućnostima i šetnjama pružaju mogućnost ostvarivanja društvenih kontakata«, kaže Ric.

RADOSTI SUSRETA

Christina Furtner upoznala je specifičnosti djelatnosti Caritasa, organizaciju rada, susre-

će se i s korisnicima, odlazi u kućne posjete, pojedine korisnice je dobro upoznala i odlazi im u pružanju psihosocijalne potpore, kako nazivaju ovaj oblik volonterskog rada.

»Raduju se posjetima, prihvatili su me, pričaju mi o svom životu, o problemima, također. Teško im je kada su sami. To je usamljenost starih osoba.«

U školovanju, iznosi Christina, a kasnije i u radu, socijalni radnici imaju supervizore čija je uloga sačuvati ih od, takozvanog, izgaranja na poslu. Naime, zaposleni u socijalnoj oblasti na terenu se susreću s brojnim životnim nedaćama i u razgovorima na terenu izloženi su obilju emocija i različitih iskustava. Uloga supervizora je pomoći im sačuvati se i na odgovarajući način »obrađivati« proživljeno. Sa studentima se, također, radi ovaj oblik zaštite, i oni se pripremaju za rad na terenu, imaju kontakte s fakultetom i dok su na praksi, a također i susrete s supervizorima po povratku. To je visokostručna zaštita uposlenika, u ovom slučaju studenta, čemu se u delikatnim profesijama u razvijenim zemljama pridaje veliki značaj.

U svojim radovima o praktičnoj nastavi za fakultet Christina navodi iskustva koja je ovdje upoznala u segmentu socijalnog rada u kojem je prakticirala, kao što je struktura organizacije, način rada, ali i o specijalnim ritualima i običajima, karakterističnim upravo za određenu instituciju. Kao ritual i običaj karakterističan za Caritas u Subotici navela je svakodnevnu zajedničku jutarnju molitvu uposlenika, prije kratkog jutarnjeg organizacijskog sastanka i izlaska na teren.

Katarina Korponaić

Gibarac kakvog više nema

Gibarca kakvog pamtimo više nema. Malo pitomo seoce na blagim padinama Fruške gore danas je nekako drukčije. A samo prije dvadeset i više godina to nam je bilo najljepše selo na svijetu. Naši su preci tu svili svoja gnijezda, prije 6 ili 7 stoljeća, jer prema **Antunu Jarmu**, prva je župa u Gibarcu zabilježena davne 1332. godine, obnavljana u 17. i 18. stoljeću, građena iz temelja u 19., od 1801. do 1811. godine pa i danas resi centar sela, pomno obnovljena za 200. obljetnicu.

IDEALNA POZICIJA

I nije Gibarac bio samo najljepše mjesto, već i centar svijeta, tridesetak kilometara udaljen od Mitrovice, Vinkovaca, Vukovara, šezdesetak od Rume, Novog Sada, Županje, stotinjak od Beograda, Broda, Osijeka, tristotinjak od Zagreba, Sarajeva, Budimpešte i da ne nabrajam ostale »bjelosvjetske« metropole.

Prvi spomen potječe iz 1332. godine prema Antunu Jarmu, **Matiji Paviću**, **Antunu Deviću** i **Anti Sekuliću**, dok je prema drugima to 1370. godina, **Josef Bösendorfer**, **Emerik Gašić**, dr. **Rudolf Horvat**, **Stjepan Pavičić**, **Radomir Prica**, dr. **Petar Milošević**, mr. **Radovan Đurčić** i **Simo Tomović**. Prema arheo-

loškim nalazištima, života je na ovim prostorima bilo još u mlađe kameno doba, a na lokalitetu Selište nađeni su ostaci rimskog sela s grobljem. U prijetursko doba Gibartz je bio u sastavu Moravičkog arhidakonata, poslije kao filijala župe u Malavašici, a od dolaska vlč. **Ivana Kabalinija** kao filijala župe u Kukujevcima, dok nije proglašen župom početkom 19. stoljeća.

SPOMEN ŽUPE

U vizitacijama iz 1770. i Gibarac se spominje u okviru župa koje će pripasti bosanskoj i srijemskoj biskupiji sa sjedištem u Đakovu, a u to vrijeme ima crkvicu drvetom građenu i posvećenu sv. **Ivanu Nepomuku**. Centar sela u to je vrijeme bila Krstina pa je i crkva bila tu, na Krstini, na **Ajdukovom** guvnu, no kako je tu poslije bila **Lekina** obitelj, nakon što je momak iz Lekine kuće oženio djevojku iz Ajdukovice, govorilo se, na Lekinom guvnu. Biskup **Krtica** pohodio je Gibarac više puta, ali je 1798. razgovarao s vlastelinom **Jankovićem** i gospodom iz suda i posjetio mjesto koje je općina odredila za gradnju nove crkve, a kada je pohodio Kukujevece 1803. zidovi nove crkve već su se vidjeli s druma. Biskup **Antun Mandić** pohodio je Gibarac i Kukujevece

1811. i zapisao da je nova crkva bez župnika, jer još nije sagrađen župni dvor. Dugačka je 12 hvati i 2 stope, široka 4 hvati i 6 stopa, pod je popločan opekama, a pokrivena crijepom. Ima lijep zidani oltar s likom sveca zaštitnika u ulju čiji su rubovi pozlaćeni, uokvireni s dva stupa, a ispod je svetohranište.

I kad već spominjem biskupe, moram spomenuti i Strossmayera, jer obilježavamo 200. obljetnicu rođenja i 110. obljetnicu smrti ovoga biskupa i mecene, velikog župana i prosvjetitelja te utemeljitelja akademije znanosti i umjetnosti. Strossmayer je prvi puta kao biskup pohodio Gibarac i Kukujevci 18. rujna 1853., zatim 13. lipnja 1871., 10. lipnja 1879. i 12. lipnja 1896.

POVEZIVANJE SA SVIJETOM

Prva pučka škola zabilježena je 1770., a učitelj je imao pravo na stan i godišnju plaću 130 forinti. Školu je pohađalo 18 dječaka i 21 djevojčica. Godine 1891. Gibarac je dobio željezničku vezu jer je u promet puštena pruga Vinkovci – Mitrovica – Zemun, a 15. srpnja 1911. Gibarac je dobio i prvi kolodvor. Na razmeđu dvaju stoljeća, 1900. Gibarac je imao 946 žitelja u 166 kuća, a godinu prije dobio je i status Upravne općine i to zadržao sve do rata 1914.

Na fotografiji koja je pred vama je sami centar Gibarca i zgrada općine, sagrađena u drugoj polovici 19. stoljeća, poslije je služio kao Mjesni ured i tako sve do 2007., kada je srušena, zajedno sa zgradama Zemljoradničke zadruge i šupama za poljoprivrednu mehanizaciju, a na tom je mjestu sagrađena prva pravoslavna bogomolja u Gibarcu, pravoslavna crkva sv. **Ilije** proroka. Ispred zgrade općine nekada je bio ogromni dud, a 70-ih su u nekim šorovima posađeni borovi, a u drugima ukrasni bagremi. Fotografija je iz 1973. godine. Gibarčani su bili vrijedni i marljivi, borci za visoke prinose, a svoje su selo uljepšavali samodoprinosom. Bili su i dobri vinogradari i podrumari, a voljeli su se i hvaliti kako je rimski car **Probus** baš na njihovim padinama Fruške gore zasadio prvi trs vinove loze pa otada ni **Shakespeare** nije prevođen doslovno, a njegova čuvena dvojba »to be, or not to be« nije glasila »biti il ne biti«, već »piti il ne piti«. Odgovor je uvijek glasio, »i piti i biti, ali piti bijelo gibačko vino«.

Tako je trajalo sve do 90.-tih, pa su i moji Gibarčani završili diljem Hrvatske u 66 gradova i sela i diljem svijeta, od Austrije do Australije.

Slavko Žebić

Zašto? Kako? Molim?

Naj stabla

Svjetski dan drveta obilježava se 25. travnja i tim povodom donosimo nekoliko zanimljivih činjenica od drveću.

NAJSTARIJE STABLO – Old Tjikko švedska smreka ima nevjerovatnih 9.500 godina, a znanstvenici su ustanovili da je niklo po završetku Ledenog doba. Otkriveno je u gorju na zapadu Švedske 2013. godine, a čitava šuma smreka stara je oko 8.000 godina

NAJVIŠE STABLO – je sekvoja Hyperion, a visoko je nevjerovatnih 115,6 m. Staro je oko 700-800 godina, a otkriveno je u udaljenom djelu Nacionalnog parka Redwood u Kaliforniji, 2006. godine.

NAJVEĆE STABLO – General Sherman je sekvoja u Kaliforniji koja se smatra najvećim živućim organizmom na planetu i najbrže rastućim stablom. Iako ima i viših i širih stabala General Sherman star između 2300 i 2700 godina teži 1.985 tona, visoko je 83. m, a promjer debla je 11.1 m. Kroz stotine godina života ovo je stablo preživjelo mnogobrojne požare, klimatske promjene, pa čak i modernog čovjeka. O veličini dovoljno govori podatak da je drvo prije četiri godine izgubilo 30 metara dugačku granu promjera dva metra i ostalo gotovo neokrnuto.

NAJŠIRE STABLO – Meksičko najpoznatije stablo, ogromno Arbol del Tule (Tule stablo) raste u blizini grada Oaxace. Ovo stablo ima najširi opseg koji u promjeru iznosi oko 66 metara. Najbolje ga je ne promatrati kao jedinstveno stablo budući da se sastoji od čitave obitelji drevnih stabala. Ukorijenjeno je u gradu Santa Maria del Tule i obuhvaća jedinstveni spomenik prirode.

Prvi Hrckov masters turnir

Dragi Hrckovi natjecatelji nadam se da ste spremni, da ste uvježbali bacanje kockica i da su završne pripreme u tijeku, jer sutra će biti opasna borba. Da, da dobro ste vidjeli sutra 25. travnja bit će održan prvi Hrckov masters turnir u igri *Čovječe ne ljuti se!* Nadam se da se niko neće naljutiti, a sigurna sam da ćemo imati i prve pobjednike. Turnir kao što znate organizira Novinsko izdavačka ustanova *Hrvatska riječ* i dječji podlistak *Hrcko*.

**Dakle – 25. travnja – HKC Bunjevačko kolo – 10 sati.
Čekamo vas!**

NOVA DONACIJA BEZDANSKE MARINE

Na dar prijenosno računalo

Hrvatska udruga *Bezdanska marina* dodijelila je novu donaciju učenicima koji u Bezdanu pohađaju izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. »Ovoga puta uručili smo im prijenosno računalo vrijednosti 50.000 dinara. Dio sredstava je osigurala naša udruga, a dio sredstva osigurali smo od donatora. Borimo se za tu djecu, a u Bezdanu izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture pohađa 48 učenika. Meni je cilj osigurati pomoć za organiziranje nastave i djecu motivirati za ovaj izborni predmet«, kaže predsjednica *Bezdanske marine* **Vesna Zelenika**.

Za izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture ova hrvatska udruga iz Bezdana do sada je, uz potporu donatora, osigurala LCD televizor, video bim, zvučnike, ali i prigodne paketiće za Božić.

Z. V.

24. travnja 2015.

Učenici iz Tavankuta u Samoboru

Uspješna suradnja OŠ *Matija Gubec* iz Tavankuta sa Zagrebačkom županijom – spomenimo samo realizaciju akcije *Knjiga pod bor* – nastavljena je uzvratnim posjetom učenika i nastavnika škole Samoboru i Zagrebu. Povod posjeta je bila smotra učeničkih zadruga škola Zagrebačke županije u Samoboru na kojoj se predstavila i slarmarska sekcija učeničke zadruge OŠ *Matija Gubec*. Prikazane umjetnine, slike, suveniri i nakit izrađeni u tehnici slame i ovoga su puta privukle pozornost posjetitelja i naših domaćina.

Ljubaznošću domaćina, trodnevni posjet je svima pružio izvanrednu mogućnost da se upoznaju sa znamenitostima grada Samobora i s prekrasnom prirodom toga kraja koja za svakog znatiželjnika krije posebna iznenađenja.

Ova je prigoda iskorištena i za razgovore o daljnjoj i još plodnijoj suradnji, uzajamnoj promidžbi i realiziranju budućih projekata sa školama iz Zagrebačke županije.

K. M.

PETAK 24.4.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:21 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
10:08 Na vodenome putu : Zelenortski otoci, dokumentarna serija
10:56 Dr. Oz , talk show
12:00 Dnevnik 1
12:23 Rame uz rame, telenovela
13:09 Svaki dan dobar dan: Dr. Ranko Rajović - Učenje pokretom
13:40 Labirint
14:25 Ekumena: Islam i mediji
14:55 Pozitivno
15:21 Kulturna baština
15:34 Znanstveni krugovi
16:00 Mučke, humoristična serija
16:35 Hrvatska uživo
17:43 I to je Hrvatska (R)
17:58 Iza ekrana
18:31 Javna stvar
19:00 Dnevnik
20:03 Ciklus akcijskih filmova Jasona Stathama: Transporter 2, francusko-američki film
21:31 Taoci, serija
22:17 Dnevnik 3
22:45 Otvoreno
23:36 Noćna kavana
00:23 Samo Bog prašta, dansko-švedski film - Filmski maraton
01:49 Iznenada, švedski film - Filmski maraton (R)
03:25 Mučke, humoristična serija
03:55 Svaki dan dobar dan: Dr. Ranko Rajović - Učenje pokretom
04:26 Ekumena: Islam i mediji
04:56 Hrvatska uživo
06:01 Rame uz rame, telenovela

05:59 Juhuhu
08:58 Medvjedići , dokumentarna serija
09:06 Ekstremne životinje, dokumentarna serija
09:34 Prugasti prijatelji, dokumentarna serija
09:41 Potepuh, dokumentarna serija
09:50 Mowgli, serija za djecu
10:12 Puni krug
10:27 Ni da ni ne: Vandalizam
11:48 Dok vas nije bilo , dokumentarna serija

12:34 Svečanost na stolu, dokumentarna serija
13:00 Ukradena nevinost, američki film
14:30 Biciklizam: Tour of Croatia - 3. etapa: Plitvice - Učka
16:00 Regionalni dnevnik
16:28 Slatko ludilo , dokumentarna serija (R)
16:53 Village folk:
17:07 Medvjedići , dokumentarna serija
17:14 Ekstremne životinje, dokumentarna serija
17:42 Prugasti prijatelji, dokumentarna serija
17:49 Potepuh, dokumentarna serija
18:00 Kod Sunca u šest
18:58 Juhuhu
20:05 Roditelji i djeca , serija
20:48 Vrijeme na Drugom
20:56 Queen: Days of our Lives, glazbeno-dokumentarni film
21:58 Biciklizam: Tour of Croatia - sažetak
22:24 Nijemi svjedok, serija
23:23 Nijemi svjedok, serija
00:19 Zločinački umovi , serija
01:02 Garaža: BoneBomb
01:32 Jingle
01:32 Ukradena nevinost, američki film
03:00 Noćni glazbeni program

05:10 RTL Danas, (R)
05:55 Virus attack
06:10 Chuggington
06:35 Sve u šest, magazin (R)
07:05 Pet na pet, kviz (R)
08:00 TV prodaja
08:15 Hitna služba, serija (R)
09:25 Pomorska ophodnja, akcijska serija
10:20 Pomorska ophodnja, akcijska serija
11:20 TV prodaja
11:35 Hitna služba, serija
12:30 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
13:30 Vatre ivanjske, serija (R)
14:30 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Dan nezavisnosti, film, znanstveno-fantastični
22:50 Knjiga iskupljenja, igrani film, znanstveno-fantastični/ akcijski
23:05 Eurojackpot
23:10 Knjiga iskupljenja, igrani film, znanstveno-fantastični/ akcijski

01:10 Nezaustavljiva osveta, igrani film, akcijski
03:15 RTL Danas, (R)
04:00 Kraj programa

SUBOTA 25.4.2015.

07:15 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Desperadosi, američki film
09:05 Normalan život
09:55 Kućni ljubimci
10:30 Subotom ujutro
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:10 Duhovni izazovi
13:45 Prizma
14:35 Zovem se Jerry, američki film
16:20 Potrošački kod
16:55 Seoska gozba : Nadin pored Zadra, gastroputopis
17:40 Manjinski mozaik: Glas leti, napisano ostaje
18:00 Lijepom našom: Tisno
19:00 Dnevnik
20:00 LOTO 7/39
20:05 The Voice - Najljepši glas Hrvatske
22:20 Dnevnik 3
22:40 Vikinzi , serija
23:35 Apokalipsa danas, američki film - Filmski maraton
02:40 Desperadosi, američki film - Filmski maraton
04:23 Veterani mira
05:08 Prizma
05:53 Lijepom našom: Tisno

05:45 Generalna špica - zastava, himna
05:50 Biblija
06:00 Juhuhu
09:00 Laboratorij na kraju svemira : Solarna pećnica
09:10 Tajanstvene zgrade Billija Owensa, kanadski film za djecu
11:20 Glee , serija
12:05 Glee , serija
12:50 Glee , serija
13:45 Biciklizam: Tour of Croatia - 4. etapa: Pula - Umag
15:35 Recepti Mary Berry, dokumentarna serija
16:10 Ciklus akcijskih filmova Jasona Stathama: Transporter 2, francusko-američki film
17:35 Subotom ujutro
18:50 Dječja usta

19:00 Juhuhu
20:05 Top Gear (21), dokumentarna serija
21:10 Ray Donovan, serija
22:00 Biciklizam: Tour of Croatia - sažetak
22:25 Povrh jezera, serija
23:25 Povrh jezera, serija
01:25 Noćni glazbeni program

05:45 RTL Danas, (R)
06:30 Aladdin, animirana serija
07:50 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
08:50 TV prodaja
09:05 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
10:00 TV prodaja
10:15 Shopping kraljica, lifestyle emisija
11:15 TV prodaja
11:30 Cirkus, zabavna emisija
13:45 Dynamo: Majstor nemogućega, zabavna emisija
14:40 Nim na otoku mašte, igrani film, obiteljski
16:30 RTL Vijesti
16:45 X Factor Adria, glazbeni show (R)
18:30 RTL Danas
19:15 Galileo - nove epizode
20:00 Alamo, igrani film, akcijski
22:45 Shaft, igrani film, akcijski
00:45 Dan nezavisnosti, igrani film, znanstveno-fantastični (R)
03:25 Kickboxer 2, film
04:45 Boks: Kličko Vs. Jennings, prijenos
06:15 Kraj programa

NEDJELJA 26.4.2015.

06:40 Klasika mundi: Zagrebački komorni orkestar i Maxim Fedotov - 10 godina s vama
07:55 Zlatna kinoteka: Priča o Eddyju Duchinu, američki film
09:45 Press klub
10:30 Komemoracija u Spomen-području Jasenovac, prijenos
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:30 Gospodin Selfridge , serija

16:30 The Voice - Najljepši glas Hrvatske
19:54 LOTO 6/45
19:59 Servantes iz Maloga Mista, hrvatski film
21:40 Vikinzi , serija
22:35 Dnevnik 3
22:55 Damin gambit
23:40 Zlatna kinoteka: Priča o Eddyju Duchinu, američki film
01:35 Press klub
02:20 Nedjeljom u dva
03:20 Damin gambit
04:00 Reprizni program
04:25 Mir i dobro
04:50 Plodovi zemlje
05:40 Split: More

05:55 Generalna špica - zastava, himna
06:00 Juhuhu
09:00 Ninin kutak: Transfer
09:05 Čarobna ploča: Širimo vidike - 20. stoljeće
09:20 Serija za djecu - strana
10:15 Pozitivno
10:40 Biblija
10:50 Portret crkve i mjesta
11:00 Bajagić: Misa, prijenos
12:40 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar , dokumentarna serija
13:45 Biciklizam: Tour of Croatia - 5. etapa: Varaždin - Zagreb
15:30 Tjedni pregled
16:05 Magazin LP
16:35 Olimp 45'
17:25 Sportski prijenos ili snimka
18:15 Biciklizam: Tour of Croatia - završni sažetak
19:00 Juhuhu
19:58 Divlja Francuska, dokumentarna serija
20:53 Leon profesionalac, američki film
23:08 HNL - emisija
23:58 Povrh jezera, serija
00:58 Povrh jezera, serija
01:58 Povrh jezera, serija
02:58 Noćni glazbeni program

06:40 RTL Danas, (R)
07:20 Aladdin, animirana serija (R)
08:40 TV prodaja
08:55 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
09:55 TV prodaja
10:10 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
11:10 TV prodaja
11:25 InDizajn s Mirjanom Mikulec - nova sezona, lifestyle emisija

U tri riječi - **SVJEŽE**, **DOMAĆE**, **ZDRAVO** !

JKП "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

50%
Popust na cijene knjiga

U travnju, povodom Uskrsa i novosadskog Salona knjiga, traje popust od 50 posto na cijene svih knjiga objavljenih u nakladi NIU »Hrvatska riječ«! Knjige se mogu kupiti u prostorijama NIU »Hrvatska riječ« – Trg cara Jovana Nenada 15/II., u Subotici ili naručiti putem telefona 024/ 553 355.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

12.00 Alamo, igrani film, akcijski (R)
 14.40 Nim na otoku mašte, film, obiteljski (R)
 16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16.45 Kličko - TV premijera, dokumentarni/biografski film
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.15 Boks: Kličko Vs. Jennings, snimka (R)
 20.00 X Factor Adria, glazbeni show
 21.40 Zatvorska posla, igrani film, komedija
 23.45 CSI: Miami, kriminalistička serija
 00.40 CSI: Miami, kriminalistička serija
 01.35 Astro show, emisija uživo
 02.35 RTL Danas, informativna emisija (R)
 03.20 Kraj programa

PONEDJELJAK 27.4.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
 10:10 Na vodenome putu : Istra - Zelena vrata prema Jadranskom moru, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz , talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Rame uz rame, telenovela
 13:10 Treća dob
 13:40 Split: More
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža
 15:35 Glas domovine
 16:00 Mučke, humoristična serija
 16:35 Hrvatska uživo
 17:35 Glas naroda, humoristična serija
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik
 20:00 Pogledi: Sustav protiv djeteta, dokumentarni film
 21:00 Domovina , serija
 22:00 Dnevnik 3
 22:30 Otvoreno
 23:20 Drugi format
 00:05 Kino Milenij - ciklus filmova Radua Mihaileanua: Postani čovjek, francusko-belgijsko-izraelsko-talijanski film

02:30 Mučke, humoristična serija
 03:00 Društvena mreža
 04:05 Glas domovine
 04:30 Duhovni izazovi
 05:00 Hrvatska uživo
 05:50 Rame uz rame, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 06:00 Juhuhu
 09:00 Medvjedići , dokumentarna serija
 09:07 Ekstremne životinje, dokumentarna serija
 09:35 Prugasti prijatelji, dokumentarna serija
 09:42 Potepuh, dokumentarna serija
 10:00 Mowgli, serija za djecu
 10:25 Notica: Fagot
 10:40 Puni krug specijal
 11:10 Briljanteen
 12:00 Dok vas nije bilo , dokumentarna serija
 12:40 Svečanost na stolu, dokumentarna serija
 13:05 Priče o Sherlocku Holmesu, serija
 14:00 Prijatelj je tu u dobru i zlu, američki film
 15:35 Ekološko stanovanje , dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Slatko ludilo , dokumentarna serija
 17:00 Medvjedići , dokumentarna serija
 17:07 Ekstremne životinje, dokumentarna serija
 17:35 Prugasti prijatelji, dokumentarna serija
 17:42 Potepuh, dokumentarna serija
 18:00 Kod Sunca u šest
 19:00 Juhuhu
 20:05 Roditelji i djeca , serija
 21:00 TV Bingo
 21:40 Maher za tehnologiju , dokumentarna serija
 22:10 Dan koji je promijenio gospodicu Pettigrew, britansko-američki film
 00:05 CSI: Las Vegas , serija
 00:55 Zabavna / razgovorna emisija
 01:40 Noćni glazbeni program

05:25 RTL Danas, (R)
 06:10 Virus attack, animirana serija
 06:25 Chuggington, animirana serija
 06:55 Sve u šest, magazin (R)
 07:25 Pet na pet, kviz (R)
 08:20 TV prodaja

08:35 Hitna služba, dramska serija (R)
 09:35 TV prodaja
 09:50 Pomorska ophodnja, akcijska serija
 10:45 Pomorska ophodnja, akcijska serija
 11:45 TV prodaja
 12:00 Hitna služba, dramska serija
 12:55 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 13:55 Priča o Eddieju Chapmanu, igrani film, akcijska drama
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 X Factor Adria, glazbeni show
 22:15 RTL Direkt, informativna emisija
 22:45 Dr. House, serija
 23:45 Kost, serija
 00:40 Heroji iz strasti, dramska serija
 01:30 Kost, kriminalistička serija (R)
 02:20 Astro show, emisija uživo (R)
 03:20 RTL Danas
 04:05 Kraj programa

UTORAK 28.4.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
 10:10 Na vodenome putu : Cornwall - Engleska rivijera, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz , talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Rame uz rame, telenovela
 13:10 Svaki dan dobar dan
 13:40 Poslovna zona
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža
 15:35 Turistička klasa
 16:00 Mučke, humoristična serija
 16:35 Hrvatska uživo
 17:35 Glas naroda, humoristična serija
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik
 20:00 Piramida
 21:05 Domovina , serija
 22:00 Dnevnik 3
 22:30 Paralele
 23:20 Kineska umjetnost:

Susret Istoka i Zapada, dokumentarna serija
 00:15 Ifigenija u Aulidi, snimka kazališne predstave
 01:45 Mučke, serija
 02:15 Svaki dan dobar dan
 02:45 Društvena mreža
 03:50 Turistička klasa
 04:55 Jezik za svakoga
 05:05 Hrvatska uživo
 05:55 Rame uz rame, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 06:00 Juhuhu
 09:00 Medvjedići , dokumentarna serija
 09:07 Ekstremne životinje, dokumentarna serija
 09:35 Prugasti prijatelji, dokumentarna serija
 09:42 Potepuh, dokumentarna serija
 10:00 Mowgli, serija za djecu
 10:25 Dječja usta
 10:37 Školski sat: velike zvijeri
 11:07 Saslušajte me, njemački dokumentarni film za djecu
 11:22 Ton i ton: Video i foto
 11:37 Kokice
 12:00 Dok vas nije bilo , dokumentarna serija
 12:40 Svečanost na stolu, dokumentarna serija
 13:05 Priče o Sherlocku Holmesu, serija
 14:00 Knjižara krimića: Književni vikend, američki film (R)
 15:35 Ekološko stanovanje , dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Slatko ludilo , dokumentarna serija
 17:00 Medvjedići , dokumentarna serija
 17:07 Ekstremne životinje, dokumentarna serija
 17:35 Prugasti prijatelji, dokumentarna serija
 17:42 Potepuh, dokumentarna serija
 18:00 Kod Sunca u šest
 19:00 Juhuhu
 20:05 Roditelji i djeca , serija
 20:52 Vrijeme na Drugom
 21:00 8. kat - naše najbolje emisije
 21:45 Village folk (R)
 22:00 Vlak pun love, američki film
 23:50 CSI: Las Vegas , serija
 00:40 Noćni glazbeni program

06.15 RTL Danas, (R)
 06.55 Virus attack
 07.15 Chuggington
 07.40 Sve u šest, magazin (R)
 08.10 Pet na pet, kviz (R)
 09.00 TV prodaja
 09.15 Hitna služba, serija (R)
 10.15 TV prodaja
 10.30 Pomorska ophodnja
 11.30 Pomorska ophodnja
 12.25 TV prodaja
 12.40 Hitna služba, serija
 13.40 Shopping kraljica, (R)
 14.40 Siguran plan, igrani film, triler
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Vatre ivanjske, serija
 21.00 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 22.15 RTL Direkt
 22.45 Dr. House, serija
 23.45 Kost, serija
 00.40 Heroji iz strasti, serija
 01.30 Kost, serija (R)
 02.20 Astro show
 03.20 RTL Danas, (R)
 04.05 Kraj programa

SRIJEDA 29.4.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
 10:10 Na vodenome putu : Karipska obala Meksika - Yucatan i Rivijera Maya, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz , talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Rame uz rame
 13:10 Svaki dan dobar dan
 13:40 Potrošački kod
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža
 15:35 Eko zona
 16:00 Mučke, serija
 16:35 Hrvatska uživo
 17:35 Glas naroda, humoristična serija
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik
 20:00 LOTO 7/39
 20:05 Seoska gozba , gastroputopis
 20:55 Izvještaj izvlačenja Lota
 21:00 Kuća od karata , serija
 22:00 Dnevnik 3
 22:30 Otvoreno
 23:20 Kino Europa: Svi u našoj obitelji, rumunjsko-nizozemski film
 01:00 Mučke, serija
 01:30 Svaki dan dobar dan

02:00 Društvena mreža
03:05 Eko zona
04:00 Jezik za svakoga
04:10 Dr. Oz , talk show
04:55 Hrvatska uživo
05:45 Rame uz rame

05:55 Generalna špica - zastava, himna
09:00 Medvjedići , dokumentarna serija
09:07 Ekstremne životinje, dokumentarna serija
09:35 Prugasti prijatelji
09:42 Vidrić
10:00 Mowgli, serija za djecu
10:25 Čarobna ploča - širimo vidike: Formati i podloge
10:40 Školski sat: Zdrava srijeda - Čemu služe vlakna
11:10 Boli glava: Litosfera
11:25 Generacija Y: Supkulture
12:00 Dok vas nije bilo
12:40 Svečanost na stolu
13:05 Memoari Sherlocka Holmesa, serija
14:00 Što sam sve učinio zbog ljubavi, američki film
15:35 Ekološko stanovanje , dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Slatko ludilo , serija
17:00 Medvjedići , serija
17:07 Ekstremne životinje
17:35 Prugasti prijatelji
17:42 Vidrić
18:00 Kod Sunca u šest
19:00 Juhuhu
20:05 Roditelji i djeca , serija

20:52 Vrijeme na Drugom
21:00 Hrvatsko vođeno blago : Kopački rit, dokumentarna serija
22:00 HNL - sažeci
22:35 Utakmica života, američki film
00:20 CSI: Las Vegas , serija
01:10 Noćni glazbeni program

05:55 RTL Danas, (R)
06:40 Virus attack, serija
06:55 Chuggington, serija
07:20 Sve u šest, magazin (R)
07:50 Pet na pet, kviz (R)
08:45 TV prodaja
09:00 Hitna služba, serija (R)
09:55 TV prodaja
10:10 Pomorska ophodnja
11:05 Pomorska ophodnja
12:05 TV prodaja
12:20 Hitna služba, serija
13:15 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
14:20 Vatre ivanjske, serija (R)
15:20 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Shopping kraljica
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Vatre ivanjske, serija
21:00 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22:15 RTL Direkt
22:45 Dr. House, serija
23:45 Kost, serija
00:40 Heroji iz strasti, serija
01:30 Kost, serija (R)
02:20 Astro show

03.20 RTL Danas, (R)
04.05 Kraj programa

ČETVRTAK 30.4.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
10:10 Na vodenome putu : Gotland - Sunčani švedski otok, dokumentarna serija
11:05 Dr. Oz , talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Paralele - europski magazin
14:25 Društvena mreža
15:25 Šepurino, misto moje - emisija pučke i predajne kulture
15:55 Mučke, serija
16:35 Hrvatska uživo
17:35 Glas naroda, humoristična serija
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik
20:00 Večer na 8. katu
21:00 Kuća od karata , serija
22:00 Dnevnik 3
22:30 Labirint
23:20 Pola ure kulture
23:55 Svaki dan dobar dan
00:25 Društvena mreža
01:30 Pučka i predajna kultura

01:55 Reprizni program
04:55 Jezik za svakoga
05:05 Hrvatska uživo
05:55 Rame uz rame

05:55 Generalna špica - zastava, himna
06:00 Juhuhu
09:00 Medvjedići , dokumentarna serija
09:07 Ekstremne životinje
09:35 Prugasti prijatelji
09:42 Vidrić, serija
10:00 Mowgli, serija za djecu
10:25 Laboratorij na kraju svemira : Solarna pećnica
10:32 Navrh jezika: Oj!
10:42 Školski sat: Inercija
11:12 Kokice
11:30 Indeks
12:00 Dok vas nije bilo , dokumentarna serija
12:40 Svečanost na stolu, dokumentarna serija
13:05 Memoari Sherlocka Holmesa, serija
14:00 Bornholmer Strasse, njemački film
15:35 Ekološko stanovanje
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Slatko ludilo , dokumentarna serija
17:00 Medvjedići , dokumentarna serija
17:07 Ekstremne životinje
17:35 Prugasti prijatelji
17:42 Vidrić, serija
18:00 Kod Sunca u šest
19:00 Juhuhu
19:31 U vrtu pod zvijezdama

20:05 Roditelji i djeca , serija
21:00 Večer s Joolsom Hollandom
22:00 Uloži na favorita, američko-britanski film
23:35 Fringe - Na rubu , serija
00:25 Noćni glazbeni program

05:55 RTL Danas, (R)
06:40 Virus attack
06:55 Chuggington
07:20 Sve u šest, magazin (R)
07:50 Pet na pet, kviz (R)
09:00 Hitna služba, serija (R)
10:10 Pomorska ophodnja
11:05 Pomorska ophodnja
12:05 TV prodaja
12:20 Hitna služba, serija
13:15 Shopping kraljica, (R)
14:15 Vatre ivanjske, serija (R)
15:20 Tri, dva, jedan - kuhaj! R
16:30 RTL Vijesti
17:00 Shopping kraljica
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Vatre ivanjske, serija
21:00 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show - Finale (1. dio)
22:15 RTL Direkt
22:45 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show - Finale (2. dio)
23:30 Dr. House, serija
00:25 Kost, serija
01:20 Heroji iz strasti, serija
02:10 Kost, (R)
03:00 Astro show
04:00 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od poneđjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom *Glas domovine*, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 15.35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock vremeplov (četvrtkom) • Minute za jazz (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 Vojvodanski tjedan
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 Putnici kroz vrijeme emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 Hrvatima izvan domovine - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

IVANA FRANCIŠKOVIĆ, DIPL. INŽENJER GRAĐEVINARSTVA

Umjetničke ruke

Svestrana mlada žena, puna kreativnosti i mašte, **Ivana Francišковиć**, jedna je od onih koji su nakon završenog fakulteta bez posla. Rekli bi ništa novo. Ivana je nakon srednje škole, Gimnazije *Svetozar Marković*, završila Građevinski fakultet u Subotici s diplomom diplomiranog inženjera građevinarstva. Posao u struci i nadalje je ostao samo želja, a do tada Ivana je odlučila u svoj život utkati glazbu, cvjetice, mašnice, trakice... Svojim radom uljepšavati i druge.

IVANINE MAŠNICE

»Iako sam tražila posao u struci, nisam ga našla. Puno sam

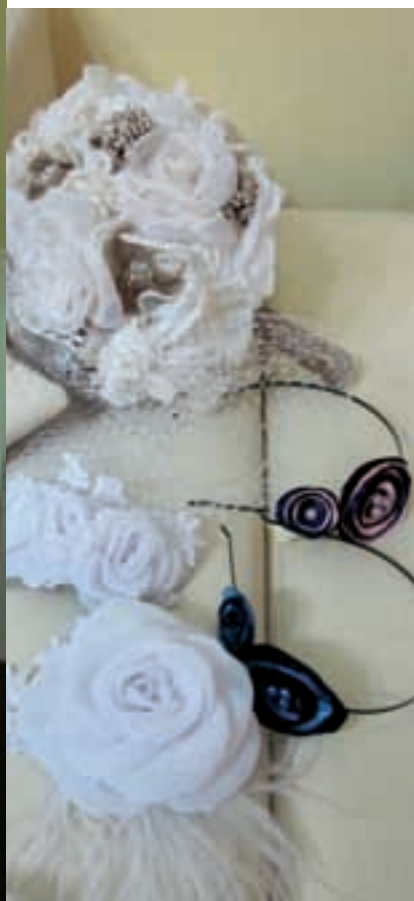
razmišljala čim bi se mogla baviti. Tražila sam neki hobi kojim bi ispunila svoje vrijeme i na neki način bila korisna. Kad god bi negdje išla falio mi je neki detalj na garderobi i tako sam nadošla na ideju da bi mogla napraviti neki broš ili nešto slično«, ispričala je Ivana. Prije više od tri godine Ivana je napravili prvi ukras za kosu koji je sama nosila. »Svidio se svima koji su me vidjeli. Drugi su poželjeli da i njima napravim nešto slično i tako je zapravo počeo moj mali posao.« Ivana je počela praviti rajfove, gumice za kosu, broševe, cvjetice... Pohvale su se sustizale. »Shvatila sam da bi mogla otvoriti facebook stranicu, gdje bi ponudila svoje proizvode. U međuvremenu je **Marija Kovač**

(**Jaramazović**) otvorila butik *Mademoiselle*. Pokazala sam joj neke od mojih cvjetica i došle smo na ideju da u njenom butiku izlažem svoje radove. U početku su to sve bili vrlo jednostavni modni detalji, tek kasnije kada sam se više posvetila ovome hobiju pronašla sam brojne tehnike, mogućnosti koje su i sam proizvod učinile ljepšim i interesantnijim«, kaže Ivana. Željela je biti drugačija, te da njezine mašnice, trakice, nakit izgledaju posebno. U početku je Ivana koristila materijale iz Subotice – zapravo često su to bili ostaci od nekog materijala. »I najjednostavnija mašna se može praviti na više načina. Često puta je materijal taj koji neku mašnu ili cvijet, nakit, bilo koji detalj čini posebnim. U

Subotici nažalost nemamo nikakav izbor ni materijala niti drugih detalja koji su meni potrebni, te sada sve poručujem preko interneta«, tvrdi Ivana.

VRJEDNOVANJE RUKOTVORINA

Na pitanje koliko su prihvaćene njene kreacije i koliko se danas vrjedniju rukotvorine, Ivana je rekla: »Zadovoljna sam kako su ljudi prihvatili moje modne detalje, trudim se da to sve budu prikladne cijene i da žene to sebi mogu priuštiti, no problem koji se javlja je zapravo financijski. Ako želiš nešto napraviti da to izgleda lijepo i bude kvalitetno moraš u to uložiti. Osobito kod nakita ili

neko materijala iz inozemstva koji je skuplji. Svi ovi proizvodi bi veću prodaju imali u Novom Sadu ili Beogradu gdje se stalno organiziraju razni sajmovi na temu rukotvorina. Također tamo ima i specijaliziranih radnji u kojima se prodaju rukotvorine. Na tim sajmovima se može i prodati i zaraditi.« Svaki proizvod koji Ivana napravi je unikat, a kako je sama rekla trudi se da bude i prepoznatljiv. Svaki njen modni detalj ima i zaštitni znak. Što to točno Ivana radi, može se pogledati na web portalu www.ivaninemasnice.com

INOVACIJE I BUDUĆNOST

Osim, mogli bi reći ustaljenih detaja za kosu, naušnica, lančića-ogrlica... Ivana je počela praviti i detalje za svadbu. Velovi i ukrasi za kosu za mladenke ili ukras za mladoženju spadaju u ustaljene detalje, no prošle godine je jedna mlada izrazila želju da joj Ivana napravi buket za svadbu. Tako je došla na ideju da nastavi s time, kako bi mladenkama vjenčani buket ostao uspomena za sva vremena. Iako zado-

voljna svojim radom i gotovim proizvodima Ivana kaže: »Ovo je jako lijep i kreativan hobi i svaki dan pravim nešto novo. Bilo bi lijepo kada bi mi to bio i redovan posao, ali su mogućnosti u Subotici premalene da bih u tome uspjela.«

S TAMBURUM U RUCI

Osim ovoga kreativnog posla Ivana se bavi i grafičkim dizajnom. Ona je dugogodišnji član Subotičkog tamburaškog orkestra gdje svira e-basprim od 1997. godine. »S tamburom sam se susrela kada sam mlađeg brata vodila na sviranje kod **Stipana Jaramazovića**. Krajnji rezultat je bio da je brat odustao od orkestra, a ja ostala. Veliki dio života provela sam s tamburom, te mi je to postao sastavni dio života. Vremena su se promijenila pa tako i financijske mogućnosti, nekad smo puno više putovali i nastupali u drugim mjestima, danas je toga sve manje, ali ne zbog ne sviranja ili tamburaša, nego zbog financija. Jer svaki put, svaka turneja košta, a novaca se nema.

Subotički tamburaški orkestar je sada pomlađen i spadam u najstarije članove, ali opet mi je to jedan vid razonode i činjenica da mogu i tim putom stvoriti nešto lijepo me ispunjava.« I svoga supruga Ivana je upoznala s tamburom u ruci. »Josip i ja smo skupa svirali IV. Festival bunjevački pisama, tada smo svirali isti štim i tako se i bolje upoznali. Mislim da mogu reći da su nas tambura i festival na neki način i spojili.« Pored svih obveza i kreacija Ivana je i domaćica, a kako kaže: »Tko voli jesti obično voli i kuhati«, te nam daruje i jedan čokoladni recept.

Ž. Vukov

DIJELIMO S VAMA RECEPT!

Fenomenalna čokoladna torta

Potrebni sastojci:

250 g maslaca
200 g šećera u prahu
200 g tamne čokolade
100 g mliječne čokolade
5 jaja
2 žlice krušnih mrvica

Priprema:

Na pari otopiti maslac, čokoladu izlomljenu na komadiće i šećer u prahu. Sve lagano miješati pjenjačom. Kada se sastojci sjedine i istope, maknuti posudu s vatre i umiješati jedno po jedno jaje. Dobro ih sjediniti. Na kraju umiješati dvije jušne žlice krušnih mrvica.

Pećnicu ugrijati na 180 stupnjeva, kalup za torte premazati maslacem, posuti krušnim mrvicama, a višak istresti. Uлити smjesu u kalup, te staviti peći u toplu pećnicu 30 minuta. Tortu možete odmah poslužiti, može i topla i hladna. Po želji možete ju posuti žecerom u prahu, u kombinaciji s voćem, pekmezima, slatkim vrhnjem ili sladoledom.

Dobar tek!

POGLED S TRIBINA

Donji dom

Sedam kola prije kraja još jednog prvenstva 1. Hrvatske nogometne lige u Gornjem domu je već gotovo sve jasno. *Dinamo* je deseti puta prvak, *Rijeka* će biti viceprvak, a ukoliko se ne dogodi neko veće iznenađenje treće mjesto će osvojiti *Lokomotiva*. Pod uvjetom da *Hajduk* ne »poludi« u sljedećim kolima i trgne se od letargije i brojnih rezultatskih nesuspjeha koji ga prate u proljetnom dijelu. No, u donjem domu na samom dnu prvoligaške karavane situacija je mnogo zanimljivija i neizvjesna glede konačnog poretka.

Trenutačno stanje: 8. *Istra 1961* 29 bodova, 9. *Osijek* 27, 10. *Zadar* 27.

U derbiju začelja, u prošlom 29. kolu *Osijek* je u posljednjim trenucima susreta zabio pobjedonosni gol i bodovno se izjednačio sa svojim rivalom *Zadrom*. I bitka za ostanak u 1. HNL ponovno se zakomplicirala.

Do kraja prvenstva u igri je još 21 bod i sve kombinacije su još uvijek itekako moguće.

Evo tko od tri posljednje plasirane momčadi s kim još ima igrati i tražiti svoju luku spasa:

Istra 1961: *Rijeka*, *Slaven*, *Lokomotiva*, *Zadar*, *Osijek*, *Dinamo*, *Zagreb* *Osijek*: *Split*, *Dinamo*, *Zagreb*, *Hajduk*, *Istra 1961*, *Rijeka*, *Slaven* *Zadar*: *Dinamo*, *Zagreb*, *Hajduk*, *Istra 1961*, *Rijeka*, *Slaven*, *Lokomotiva*.

Iz priloženog rasporeda vidi se kako će najvažniji susreti biti međusobni dueli u 33. kolu: *Istra 1961*-*Zadar* i u 34. kolu *Osijek* – *Istra 1961*

Poraženi iz ovih susreta neće imati još mnogo prilika za tzv. vađenje, no ipak se čini kako istrani imaju mnogo lakši slijed protivnika u odnosu na dvije najugroženije momčadi lige, kojima predstoje ogledi protiv *Dinama* (juri rekord nepobjedivosti u prvenstvu), *Hajduka* (juri treće mjesto) i *Rijeke* koja u svakom susretu, bilo doma ili na strani igra na pobjedu bez obzira na bodovnu prednost.

Tko će izravno napustiti društvo najboljih hrvatskih nogometnih klubova znat ćemo nakon svih odigranih susreta, ali već sada znamo kako će biti neizvjesno do posljednjeg sučevog zvižduka.

Netko će mu se radovati, a netko će tugovati.

Ali to je čar nogometa...

D. P.

NOGOMET

Rijeka bolja od Hajduka

Hajduk je nastavio seriju loših rezultata domaćim porazom od *Rijeke* (1:2) u 29. kolu 1. HNL. U drugom derbiju gornjeg dijela tablice *Dinamo* je kao gost istim rezultatom (2:1) svladao trećeplasiranu *Lokomotivu*.

KOŠARKA

Cibona i dalje nepobjediva

Šest pobjeda iz šest ligaških susreta skor je *Cibona*, a posljednjom pobjedom protiv *Kvarnera 2010* (88:72) višestruki prvak Hrvatske se učvrstio na ljestvici A-1 Lige za prvaka. Drugu i treću poziciju drže *Cedevita* i *Zagreb* sa skorom od 5 pobjeda i jednim porazom. Tablica: *Cibona* (6-0), *Cedevita*, *Zagreb* (5-1), *Zadar*, *Kvarner 2010* (3-3), *GKK Šibenik*, *Zabok* (1-5), *Alkar* (0-6)

RUKOMET

Katastrofa u Barceloni

Uzvratni susret osmine finala rukometne Lige prvaka između *Barcelone* i *PPD Zagreba* donio je pravu rezultatsku katastrofu za hrvatskog prvaka koji je u glavnom gradu Katalonije poražen s velikih 22 gola razlike (43:21). Final four osigurale su još i momčadi *Kiela* (Njemačka), *Veszprema* (Mađarska) i *Kielcea* (Poljska)

TENIS

Čilić broj 9

Kiks *Stanislava Wawrinke* na turniru Masters serije u Monte Carlu donio je *Marinu Čiliću* skok na deveto mjesto ATP ranking ljestvice. Najbolji hrvatski tenisač je nastup na ovom turniru završio u četvrtfinalu porazom od kasnijeg pobjednika i svjetskog broja 1, *Novaka Đokovića* (6:3, 6:0)

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađordev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovođa i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem kuću u Keru, 385a površine, 4 sobe, 2 kuhinje. 2 kupatila. Tel.: 528-994.

Prodajem soju (može i sjeme). Tel.: 024 532 570.

Prodaje se plac na obali jezera Palić, 2 motike. Informacije na telefon: 069 2887213.

Makarska – iznajmljujem sobe sa kupatilom, frižiderom, upotrebom kuhinje i parkingom za sezonu 2014. godine. Telefon za Srbiju: 060-6331910, telefon za Hrvatsku: 00385-21617909.

Zagreb, uži centar Černomerec, trosoban stan 60 m² zamjena za odgovarajuću nekretninu u Subotici, uz odgovarajuću doplatu – 62 000 eura. Tel.: 063/740-1895.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lumbardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com. email: marko.gusak@apartmanikorcula.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/6012021 098/ 9622059.

Prodajem garažu od 18 m² u ulici Bore Stankovića 5. Prva s lijeve strane. Tel.: 064 1759512.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

Izdaje se jednosoban namješten stan na Radijalcu. Tel.: 069 2887213.

Tročlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.

Kupujem njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512

Subotica, prodaje se solidna kuća sa zasebnom garažom i prostranim dvorištem. Infrastruktura. Legalizovano. Cena po dogovoru. Vlasnik. Tel.: 065-5053962.

Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com.

Sombor – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Zagreb, u Srednjacima izdajem jednosobni stan, soba, kuhinja, kupatilo. gr. grijanje, telefon, renoviran, nov namještaj. Tel.: 024 547 204.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Poklanjam crno-žute kratkodlake štence niskog rasta. Tel.: 024 528682 i 024 532570.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Poklanja se žuta kera kratkodlaka, nižeg rasta i štene, može i odvojeno jer je već samostalno. Prodaje se njem. prikolica Gobell 10 t nosivosti. Tel.: 024 532-570.

Subotica centar – izdaje se uredski poslovni prostor, 4 prostorije, 130 m², tri telefonske linije, internet, parking prostor. Cijena po dogovoru. Tel.: 024/529-745, 063/518-218.

Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavenska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju. Ivan Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavenska, Hrvatska.

Prodaju se kotaljke, stolovi, stolice, tepisi, trajno-žareći štednjak, bunjevačka ruva, marama na vrat, muško odijelo, šubara, čizme, leandri u boji, limun, nova el. kosilica. Tel.: 024 528 682.

Izdajem novu garsonjeru – soba, kuhinja, kupatila. Centar Subotice, kod katedrale. Slobodno iza 1. svibnja, kompletno namještenu stvarima i priključcima. Cijena 80€ + depozit. Tel.: 024 754 650 ili 064 2015689.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Mijenjam ili prodajem leandere u boji i limune (srednje i veće), el. kosilicu NOVU, kotaljke, muške kožne čizme, čakšire i prsluk, šešire, kapute, šubare i razna bunjevačka ruva (i sefire), marama, stolove, stolce i tepihe. Tel.: 024 528682.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 1. 5. 2015.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju Hrvatske riječi.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga CroArt prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**
Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica Hrčka)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs
WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO 80. ROĐENDAN IDI TIKVICKI

S ponosom u srcu

Ida Tikvicki, ponosna mama, majka i pramajka, 5. travnja proslavila je svoj 80. rođendan, kako je rekla onako kako joj je najdraže, u krugu svojih najmilijih. Rođena je 1935. godine u Gornjem Verušiću, mjestu nadomak Subotice. Svog budućeg supruga upoznala je u crkvi na »podgrljavanju«. »Prvi put smo se vidjeli u crkvi na Blaža, zagledali smo se jedno u drugog i na Markovo 25. travnja smo se počeli zabavljati, kako to danas kažu mladi.« Ida Kujundžić i **Lajčo Tikvicki** vjenčali su se 1956. godine. Gotovo 40. godina u bračnom zajedništvu dijelili su ljubav, radost, tugu, zdravlje i bolest. »Nismo dočekali 40. jubilej. Lajčo je bio jako bolestan i znali smo da 50 godina braka neće doživjeti, pa smo se spremali proslaviti 40. obljetnicu, ali ni to nismo uspjeli. Lajčo je nakon duge bolesti preminuo.«

Majka Ida danas s veseljem okuplja svoju djecu: sinove **Ivicu** (1958.) i **Grgu** (1959.) i kćer **Rozu** (1960.), tu su i unučad: **Ana, Mario, Ivan, Josip, Marijana, Marina, Marko** i **Marin**, kao i praunučad: **Marko, Matija, Filip, Martina, David** i **Anna Theresa**, a početkom rujna stara majka, kako je praunučad zovu, željno čeka još jedno praunuče.

»Najveća mi je radost kad svi dođu. I sad za rođendan su me iznenadili, žao mi je samo što unuka Marina nije mogla doći iz Njemačke«, kazala je kroz suze majka Ida koja je godinama za sve kuhala i bila mjesto okupljanja. Svu unučad je svakodnevno dočekala, nahranila i ispratila. Danas ubire plodove svog rada i svoje žrtve. Sada kada su oni odrasli ljudi majki je najveća radost kad dođu koju riječ podijeliti s njom. Tu su sad već i praunučad koja dođu igrom razveseliti dan staroj majki. Danas dočekati 80. rođendan nije mala stvar, osobito ako s ponosom u srcu možete gledati potomstvo svoje obitelji s činjenicom da znate da ste u sve te odrasle i odgovorne ljude utkali vjeru, moralne vrijednosti i ljubav prema svom narodu.

Ž. Vukov

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Motika

Piše: Branko Ivković

Faljniš čeljadi, jevo mene ode na gredi iza vatre-njače u Ivković šoru. Sijo malo nuz kraj atara pa gledim kako se priroda budi, trava se razelenila pa brzo raste sirota kugod da znade da će još samo malo natrčat ovi s koji kaki traktori-

ma i cisternama punim koji kaki otrova i sve ispolivat. Toliko imade već ti apateka sa smradovima i pripravtima da ni svita u selu već toliko nema. Tica po njivama već ni nema, naidu se sirote otrovni simena i uginu. Ta ne pamtim kad sam vidio pripelicu i čuo njezino pupučkanje, jeto di nas je dovela ta modernizacija. Niki dan sam se baš ismijio do suza s mojim pajtašom Perom – očo on kupit novu motiku u gvožđaru... ko veli ide proliće, počeli se sadit kuruzi pa će i motika tribat a staru je već svu izbrusijo oštrenjom, nemade to više ni kovača pa da se lipšo otkuje. No ide on siroma od gvožđare do gvožđare kad ono polak gvožđara ni nema više u varoši. Di je bila najveća gvožđara, kadgod *Barzelova* sad niki drugi dućan, u jednoj gvoždari mijana, a kad je natrevijo sav radosan ušo u gvožđaru i isko kako bog zapovida: »Molim vas jednu motiku«, nika curetina ga pogledala kugod da je s Marsa sletijo, a ondak se počela smijati pa će kroz smi: »Bačo, nema motika već bome odavno, a i šta će vam kad nema ko kopat. Vi ne polivate njivu?« Periša se samo niki stresu u čudu, pa se bez riči okrenijo i došo pravac na salaš. Kaže da se sve putom mislijo da su nas na selu i salaši varošćani skroz zaboravili: »Di čedu, bog s tobom moj Braniša, mislit da na salašu ne triba motika ,pa makar cviče triba okopat ako se njive samo trujedu.« Siroma tako se uzsekiro da sam moro dva bokalića salit u njeg da malkoc dođe sebi a i ondak je očo na salaš niki unezviren. I ja sam borme od tog doba sav niki zamišljen... šta će to bit sa svitom, ta ništa više ne radimo kako Bog zapovida već sve nike mašine poizmišljavane.

Neće me čudit da već izmisliđu i mašinu što siče čoviku s vrljike slaninu i šunku da se ne muči oko tvrde kože ako dotleg i bidne slanine i šunke. Josin unuk pripovida kako su učili u škuli da će se do kraj ovog vika svit ranit s pirulama, ako to doživim čeljadi zdravo neće valjat ,ta ja nisam bijo kod doktora imade dvajst godina a pirule nisam vridan ni progutat. Kaže ova moja: »Kako si vridan bokalić progutat? A šta ću, oko bokalića mi nikako lakše poslovat, a nije ni gorak, možda pomolo znade zakisit kad je rđavija godina jel kad nisam dobro izanšlogovo bure. No to mžem podnet al pirulu nikako. Idem sad lipo kući pa štogod radit, zdravo me uvatila nika tuga pa moram i ja nać smirenja. Doću ja sebi čim vidim kako su na salašu procvatali dračovi i voće, pilež po avliji i mog zeljova kako se lunja o noge – to je za Branišu lipota a ne koji kaka svitska čudesa jal centri ovog jel onog, a svatićedu to jedared i ovi iz varošu, samo da ne bidne kasno. Ajd, zbogom čeljadi.

BAĆ IVIN ŠTODIR

E, ka bi i ljudi tako

Bač Iva i njegova vi dana malo malo, pa u nikakomu čudu. Baš je u životu svašta vidijo, al vako štogoda još ni. U četvrtak prigrijalo, pa obadvoj potli ručka sili u gank, velu malo će odanit, pa natrag u bašču. Ka no, sa komšijcke tarabe u stražnji dvor priskočijo njev mačak, ništa nosi u zuba. Prvać odjedamput nesto, ni ga bilo skoro dvi nedilje. Oma za njim tarabu priskočila i mačka, lipa, šarena i ona ništa nosi u zuba.

Piše: Ivan Andrašić

Idu priko stražnjega dvora, a što jim najčudnije, Taksa ni da zalaje. Samo najerijo glavu, gleda u nji i maše repom. Ka su došli bliže, vidu da svako o nji nosi po jedno maće u zuba. Još su slipi, istom omaciti. »Eto, ko virovo, ko ne, naš mačak dovejo na viru cilu familiju. Moraćemo zvat komšiluk na čast«, veli bač Iva, a ni on ni njegova nisu mogli dojt sebe o smija. Mačak njegovu novu familiju odvejo u šupu i to oma u čoš di su stojale nikake krpe za bacit. Tamo polako spuščo maće što je nosijo. Mačka spuščala drugo, pa obadvoj stali glasno cijukat. Ona oma legla i dala jim sisat. Mačak zoto vrime ošo u bašču, pod komšijcku striju i ukočijo se ko kaki kip. Brzo mu se posricilo pa uvatijo jednoga mladoga vrapca. Al ni ga pojijo, uvatijo ga u zube i odno ko mačke. Bač Ivina ka je to vidla, sve zasuzila, ošla u kujnu i odnela jim u šupu mlika, pa naljala u mačkov tanjurić. »Bože, kako se on stara za sve, ne zna tako ni svako čeljade. Koliko se nji samo probečarilo, pa nemu za bircuze, neg u dućanu kupu cigara, piva i fraklića, sidnu pod bedem, pa ne mož projt o nji i njevoga smrada. I ni malo jim ni briga jesu jim dica gladna. A gle ti vo, ne zna divanit, al imade dušu«, veli njegova i pogladi mačka po leđi. »Sutra će nam dojt mlađa, al će se obradovat«, smijulji se bač Iva. I stvarno, u petak potli podne došla. Nikaka sva zbunita, a ka je unišla, vidu i zašto. Nosi jednoga kericu, istom oštenit. »Mamo, evo nusput prid dućanom vidla da je niko ostavijo dva kerice, pa mi bilo jako žo. Uzela sam voga, vidite kaki je lip, ko naš Taksa, a drugoga uzela jedna baka. Vada ćemo ga znat otranit«, veli, a suze samo što ne grunu iz širom otvoriti očiju. Čekala je šta će mater prisudit. »Ajde ti lipo samnom u šupu, pa ćeš vidit štogoda što nikad nisi vidla. Mačak nam se oženijo«, veli bač Iva i pokaže je cilu familiju. »Ajoj, dado, baš bi mogli ostavit i mačice, gledajte kaki su lipi!« veli i kericu spušča ko mačke. Ona ga stala njuškat, a onda lizat po njuškice i glave. Ka ga je svega izlizala, dala i njemu sisat. Kerica se lipo navuko, pa oma nuz mačice i zajedno s njima zaspo. Mačka se pricvrtila nuz nji. Vada da ji malo ugrije. Bač Iva ni imo srca ni pomislit da ji ne ostavu. »E, ka bi i ljudi tako, na svitu bi bilo puno manje zla«, veli ispod glasa i samo teško izdane.

MISLI POZNATIH

- Borhes:** Kada bih mogao ponovno živjeti, s proljeća bih pošao bosonog hodati i tako išao do kraja jeseni.
- Radović:** Ima smisla obrazovati samo pametne. Obrazovani, bez pameti, velika su zabluda i opasnost.
- Camus:** Ljepota bez draži isto je što i udica bez mamca.

KVIZ

Marko Marulić

Koje godine i gdje je rođen hrvatski književnik i humanist Marko Marulić?
Kako glasi njegov etnički dodatak imenu?
Za čega se Marulić smatra rodonačelnikom?
Po čemu se odlikuje njegov književni opus?
Na kojim jezicima je pisao?
Koji su bili njegovi književni uzori?
Za čega je još zaslužan Marko Marulić?
Kada i gdje je umro?

Rođen je 18. kolovoza 1450. godine u Splitu.
Splitanin.
Ocem hrvatske književnosti.
Iznimnom književnom stilizacijom, znanjem i vještinom.
Na latinskom i hrvatskom, i malo na talijanskom.
Biblija, antička književnost i patrologija.
Njemu se pripisuje prva uporaba riječi psihologija.
Umro je 5. siječnja 1524. godine u Splitu.

FOTO KUTAK

Lisica na krovu salaša!

VICEVI

Pričaju tri mališana čiji je djed najmanji:

Prvi kaže:

- Moj djed je visok 1 metar.

Drugi će:

- Moj djed je još manji. On je visok pola metra.

A mali Ivica:

- Moj djed je pao s merdevina kada je brao jagode.

- Je li je istina da radiš za televiziju?

- Da, ostale su mi još 4 rate.

NOGOMET

ČSK prejak za Bačku 1901

ČELAREVO – Lider prvenstva Srpske lige skupina Vojvodina ČSK opravdao je ulogu favorita i na domaćem terenu svladao *Bačku 1901* (3:1). Unatoč porazu crveno – bijeli su ostali na četvr-tom mjestu, a priliku za nove bodove imat će u subotu 25. travnja na svom stadionu kada u goste stiže *Dunav* iz Starih Banovaca. Susret počinje u 16 sati.

Lider ostavio bodove u Sonti

SONTA, KOLUT – U utakmicama XV. i XVI. kola Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci, Dinamovci su pokazali dva lica. Protiv lidera na tablici, *OFK Šikare*, radikalno pomlađena ekipa *Dinama* obradovala je svoje navijače sigurnom

pobjedom od 3:1 (2:1). Debitant **Marko Kušlić** službeno je po-stao najmlađi prvotimac u povijesti *Dinama*, a protiv *Šikare* je za-igrao u dobi od 16 godina i 1 dan. Šest dana kasnije, Sončani su sa znatno izmijenjenom ekipom, bez četvorice najiskusnijih igrača, na gostovanju u Kolutu zabilježili poraz protiv *Jedinstva 1947* 3:1.

I. A.

Sve bliži ispadanju

BAČKI MONOŠTOR – Nogometaši *Dunava* su u posljednje tri utakmice zabilježili pobjedu i dva poraza. U XX. kolu su na svo-jem stadionu, u vrlo borbenoj igri, zgoditkom u 4. minuti sudačke nadoknade rezultatom 2:1 uspjeli poraziti ekipu iz gornjeg dijela tablice, *BSK* iz Bačkog Brestovca. Uslijedilo je teško gostovanje u Liparu, kod jednog od rivala u borbi za ostanak. Monoštorci su zabilježili poraz od 0:1, pa su ostali u krugu najugroženijih eki-pa i svaka naredna utakmica za njih je kvalifikacijska. Na veliku žalost navijača, u XXII. kolu, odigranom u nedjelju pred svojim navijačima, poraženi su rezultatom 1:2 (1:0) od izravnog rivala u borbi za ostanak, ekipe *Korduna* iz Kljajićeve. Ovim porazom šanse *Dunava* za ostanak svedene su na minimum.

I. A.

Domaći poraz

TAVANKUT – Pred oko 300 gledatelja, domaća nogometna mom-čad *NK Tavankut* je i pored intenzivne borbe za postizanjem gola, izgubila je od *NK TSC Bačka Topola* (4:0). Gostujuća ekipa je zaslu-ženo pobijedila, prikazujuću bolju uigranost. Tavankutskoj momča-di je nakon pet uzastopnih pobjeda ovo druga izgubljena utakmica.

I. D.

RUKOMET

Častan poraz mladih Sončana

SONTA, SOMBOR – U prvom i drugom kolu proljetnog dijela prvenstva TRLS, skupina Bačka, RK *Sonta* je zabilježila dva po-razu. u Sonti je gostovala trećeplasirana ekipa *Borca* iz Bačkog Gračaca. Očekivano, gosti su zabilježili pobjedu od 30:24 (19:13).

Domaći su bili oslabljeni odlaskom pojedinaca na sezonske po-slove u Njemačku, pa su igrali bez prvog strijelca lige **Želimira Apatinca** i kapetana **Dominika Pejića**, a ekipu je umjesto tre-nera **Željka Apatinca** vodio strateg iz Apatina **Saša Biljetina**. Mladi rukometaši RK *Sonta* igrali su kolektivno i vrlo borbeno, međutim, nisu mogli parirati vrlo iskusnim i tjelesno puno jačim igračima *Borca*. Poraženi su i na gostovanju u Somboru, od po-sljednjeplasirane ekipe RK *Sombor* rezultatom 38:31.

I. A.

Dvije vezane pobjede Sončanki

SONTA, BEŠKA – Nakon rezultatskog posrtanja i ne baš tečne igre u nekoliko posljednjih kola, ŽRK *Sonta* je konačno vezala dvije pobjede. U kolu Sončanke su na parketu hale OŠ *Ivan Go-ran Kovačić* dočekale nejaku, posljednjeplasiranu ekipu Rusina iz Ruskog Krstura. Trener **Goran Matić** uspio je svoje igračice otr-gnuti iz letargije i motivirati ih da ovu utakmicu odigraju punom snagom. Publika je ponovo gledala one brze i žustre tajfunke, koje čvrstom obranom, munjevitim kontramama i kolektivnom igrom melju svoje protivnice, a veliki postotak obrana ponovno je imala prva vratarka **Silvija Fabijanov**. Plod takve igre bio je i konačni rezultat od 36:9 (15:4), a u listu strijelaca upisale su se sve igračice osim vratarki. U XVI. kolu Sončanke su otputovala u Bešku i zabilježile pobjedu protiv ŽRK *Hajduk*. Igralo se na betonskom terenu, po vrlo hladnom i kišovitom vremenu, na granici regu-larnosti. Na mokrom i klizavom betonu bilo je skoro nemoguće i kontrolirati loptu, a ne razmišljati o nekim uigranim akcijama, što je i razlog maloga broja zgoditaka. Sončanke su bile za nijansu borbenije i spretnije, pa je krajnji rezultat glasio *Hajduk – Sonta* 11:13 (7:7).

I. A.

MARKO FIRANJ, KARATIST KK RAVANGRAD IZ SOMBORA

Za četiri mjeseca tri odličja

Prije nekoliko mjeseci u ovoj rubrici predstavili smo kao uspješne sportašice sestre **Eminu** i **Anetu Firanj** iz Sombora. Sada je na red došao njihov mlađi brat **Marko** i to s razlogom. Karate je počeo trenirati prije četiri mjeseca, a već je osvojio tri odličja.

Marko je učenik četvrtog razreda, a osim sporta aktivan je i na drugim poljima. Član je Udruge građana *Urbani Šokci* i sudionik programa koje priređuje ova udruga i Kluba čitatelja *Čitalići* u Osnovnoj školi *Bratstvo jedinstvo*. Rado vrijeme provodi i uz računalo. No, ovoga puta s njim smo razgovarali o sportu, točnije o karateu koji je počeo trenirati u prosincu prošle godine. Kaže da je prvo krenuo na aikido, ali kako se termini treninga nisu uklapali s ostalim obvezama njegovih roditelja odustao je od tog sporta. To što je odabrao baš karate možda je i dio slučajnosti, jer se za taj sport zainteresirao kada je među odbačenim stvarima pronašao stari kimono svoje sestre. Tako je otišao na prvi trening. I ostao.

»Svidjeli su mi se treninzi. Nije lako, jer je trener **Slavko Vuković** zahtjevan, bude i upale mišića, ali sve se izdrži. Treninzi su četiri puta tjedno, a tu je i škola... Naporno je, ali stignem iako sam čak putnik. Nekada ostanem i kod djeda i bake u gradu pa je onda lakše«, priča nam Marko koji je ovaj svoj prvi intervju »odradio« bez treme kao da je već iskusan sportaš kome su intervjui svakodnevica.

USPJEH U VIROVITICI

Kaže da se nije nadao da će za tako kratko vrijeme osvojiti toliko medalja. Potajno se prvoj medalji nadao za jedno pola godine, a dogodilo se da je u prva

četiri mjeseca dobio tri medalje. »Za svoj prvi pojas, žuti 2 polagao sam u prosincu. Kreće se od bijelog pa žuti 2, žuti, narandžasti i tako dalje. Prvo natjecanje imao sam u veljači. Bilo je to na Otvorenom prvenstvu u Somboru. Tu sam u katama u kategoriji natjecatelja od 10 do 11 godina žuti pojas 2 osvojio srebrno odličje. Drugo odličje, bronca bilo je na Međunarodnom karate turniru u Hrvatskoj

u Virovitici«, kaže ovaj mladi karatista. Karate turnir u Virovitici bio je izborni turnir za hrvatske natjecatelje, a osim domaćina sudjelovali su natjecatelji iz Njemačke, Rumunjske, Mađarske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije, Makedonije i Austrije. U karate klubu *Ravangrad* kažu da je taj turnir kvalitetan i mnogima od ovih zemalja je izborni turnir. Natjecatelji *Ravangrada* iz Sombora su osvojili

tri medalje, a među osvajačima je bio i Marko u kategoriji pionira.

ISTRAJNO DO SENIORSKE KATEGORIJE

No, Marko će reći da tu ipak nije dobar koliko može i dodao da se sve promijenilo na natjecanju u Staroj Pazovi. To priča »u dahu« želeći da što prije čujemo kako je na tom natjecanju stigao do srebrnog odličja. »U mojoj kategoriji je bilo 16 natjecatelja. Sve sam pobijedio, osim posljednjeg«, kaže Marko. Želja mu je da se kao karatist natječe i u seniorskoj kategoriji. Izračunao je da će to biti 2022. godine. »Dugo je to vremena, ali nema veze. Sviđa mi se karate i bit ću uporan«, kaže Marko.

Za vrijeme našeg razgovora pred Markom je bilo Otvoreno prvenstvo Vojvodine u Indiji. Još uvijek je bio u dilemi koju katu odabrati, jer ipak je riječ o značajnom natjecanju – najbolje plasirani sudjelovat će na državnom prvenstvu.

Sportski uzor Marku je trener Slavko Vuković, koji se karateom bavi 40 godina, ali i mladi **Milan Marković**, uspješni karatist *Ravangrada*. Kako su ponekad zajedno na treninzima, Marko ima priliku gledati i svog starijeg i iskusnijeg klupskog kolegu, a događalo se da je Milan vodio i trening mladih karatista u klubu.

Iako u razgovoru djeluje samouvjereno i otresito, ipak ga pitamo ima li treme pred nastup. »Naravno da imam tremu. Karate je jako težak. Ne staviš li ruku na dobro mjesto – minus poeni, ne staviš li palac na dobro mjesto – minus poeni, stav ti je klimav – minus poeni, nisi li dobro izbalansirao kukove – minus poeni. Na sve se mora paziti«, stručno nam objašnjava Marko.

Z. Vasiljević

SRIJEMCI SRIJEMU

25. 4. 2015.
u 20,00 sati

KULTURNI
CENTAR RUMA
U RUMI

U PROGRAMU SUDJELUJU:

HKPD „Matija Gubec“ iz Rume

HKPD „Jelačić“ iz Petrovaradina

HKPD „Tomislav“ iz Golubinaca

HKC „Srijem“- Hrvatski dom iz Srijemske Mitrovice

HKD „Šid“ iz Šida

HKD „Ljuba“ iz Ljube

Društvo hrvatske mladeži Zemuna iz Zemuna

Zajednica Hrvata Zemuna, knjižnica
i čitaonica „Ilija Okrugić“ iz Zemuna

Gosti:

HKC „Bunjevačko kolo“, folklorni ogranak
Žednik, iz Žednika

